

SODANKYLÄ KELU- JA MATARAKOSKI

Kivikautisten ja epineoliit-
tisten asuinpaikkojen kaivaus
P. Halinen 1992

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYS	1
JOHDANTO	3
SODANKYLÄ 164 MATTI-VAINAAN PALO 2	
Arkistotiedot	5
Asuinpaikan sijainti ja topografia	6
Töiden kulku ja havainnot	6
Löydöt	9
Otetut näytteet	11
Asuinpaikan ajoitus	11
Tutkimustulokset	12
SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1	
Arkistotiedot	14
Asuinpaikan sijainti ja topografia	15
Töiden kulku ja havainnot	15
Rakenteet	17
Löydöt	17
Otetut näytteet	18
Asuinpaikan ajoitus	18
Tutkimustulokset	19
SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE	
Arkistotiedot	20
Asuinpaikan sijainti ja topografia	21
Töiden kulku ja havainnot	21
Rakenteet	23
Löydöt	23
Asuinpaikan ajoitus	24
Tutkimustulokset	24
SODANKYLÄ 161 MATARASAARI NNW	
Arkistotiedot	26
Asuinpaikan sijainti ja topografia	27
Töiden kulku ja havainnot	27
Rakenteet	28
Löydöt	29
Otetut näytteet	29
Tutkimustulokset	30
SODANKYLÄ 159 UUSITALO	
Arkistotiedot	32
Asuinpaikan sijainti ja topografia	33
Töiden kulku ja havainnot	33
Löydöt	34
Tutkimustulokset	35

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA	
Arkistotiedot	36
Asuinpaikan sijainti ja topografia	37
Töiden kulku ja havainnot	37
Rakenteet	39
Löydöt	40
Otetut näytteet	42
Tutkimustulokset	42
LIITTEET	
1 Negatiivi- ja dialuettelo	44
2 Karttaluettelo	45
3 Löydöt	47
4 Luettelo koekuopista, Uusitalo	51
5 Selvitys pronssinpalan koostumuksesta	53
6 Luuanalyysi	54
7 Otetut näytteet	62
VALOKUVATAULUT	63
KARTAT	87

JOHDANTO

Kitisen alueelle tulevien voimalaitosten vuoksi oli museovirasto aloittanut alueen arkeologiset tutkimukset v. 1978, jolloin Markku Torvinen inventoi Kitisen rantoja. Työtä jatkettiin tutkimalla 1970-luvun lopulla Vajukosken ja Kurittukosken alueilta kivikautisia asuinpaikkoja. Sodankylän eteläisten osien inventointityö ja kaivaustutkimukset toteutettiin 1980-luvun lopulla J. Kankaanpään, P. Halisen, K. Katiskosken ja P. Hahleen toimesta. Näiden jälkeen vuorossa olivat Sodankylän pohjoispuoleiset alueet Kelu- ja Matarakoski, joiden inventointityön tekivät v. 1991 P. Halinen, H. Uuksulainen ja J. Saukkonen. Näiden tuloksena löydetyt muinaisjäännökset olivat v:n 1992 arkeologisten tutkimusten kohteena. Tutkimukset tehtiin ajalla 1.6.-31.7.1992. Suunnitelman mukaan Kemijoki oy:n kustantamana (300 000 mk) tutkittaisiin viisi Matarakosken alueen muinaisjäännöstä ja mikäli aikaa jäisi myös Kelukosken muinaisjäännöksiä.

Tutkitut muinaisjäännökset ja niihin käytetyt ajankohdat olivat:

Sodankylä 164 Matti-Vainaan Palo 2	1.-15.6.
Sodankylä 163 Matti-Vainaan Palo 1	15.-24.6.
Sodankylä 162 Vajusuvanto SE2	4.6.-6.7.
Sodankylä 161 Matarasaari NNW	7.-13.7.
Sodankylä 159 Uusitalo	14.-16.7.
Sodankylä 63 Poikamalla	16.-31.7.

Kunkin kohteen yksityiskohtaiset tutkimustulokset on esitetty kohdekohtaisissa kaivauskertomuksissa liitettynä tähän raporttiin.

Matti-Vainaan Palo 2:n kivikautiselta asuinpaikalta tutkittiin kahden kotamaisen rakennelman toinen puolisko. Matti-Vainaan Palo 1:n kivikautiselta asuinpaikalta tutkittiin yhden mahdollisen kodan jäännökset. Vajusuvanto SE:n asuinpaikalta tutkittiin tulisi-
jan jäännökset ja siihen liittyvä löytökokonaisuus. Matarasaari NNW:n asuinpaikalta tutkittiin epineoliittisen kauden leiripaikan jäännökset. Uusitalon tutkimukset käsittivät kivikautisen asuinpaikan jäännökset. Poikamellassa tutkittiin varhaismetallikautinen kodansija ja osa toisesta samanaikaisesta löytökeskittymästä.

Matarakosken voimalaitoksen alueelle sijoittuvat muinaisjäännökset tutkittiin pääsääntöisesti kokonaan niin, että jatkotutkimuksia näillä paikoilla ei enää tarvita. Sen sijaan Kelukosken alueelle sijoittuvaa muinaisjäännökstä ei tutkittu kokonaan, vaan Poikamellan asuinpaikasta tutkittiin vain n. 1/4. Tällä asuinpaikalla ja muillakin Kelukosken muinaisjäännöksillä on vielä tehtävä jatkotutkimuksia.

Kaivaustutkimusten yhteydessä tehtiin vain satunnaista inventointityötä ja näin ollen löydettiin vain yksi uusi löytökeskittymä Poikamellan asuinpaikalta.

Tutkimuksiin osallistui FK Petri Halisen johdolla HuK Taisto Karjalainen piirtäjänä ja kaivajina Sami Lotila (1.-30.6.), Mika Ainasoja (1.6.-31.7.), Tal Fisher (8.6.-31.7.), Katja Sokero (16.-31.7.), Mari Heikkinen (16.-31.7.), Saara Salmela (16.-31.7.), Sami Lindh (16.-31.7.), Seppo Melamies (16.-31.7.), Salme Lehtola (18.-31.7.). Tutkimuksen valvojana toimi FM Markku Torvinen.

Helsinki 30.4.1993

Petri Halinen

SODANKYLÄ 164 MATTI-VAINAAN PALO 2

Arkistotiedot

Kylä: Petkula

Tila ja maanomistaja: 8:19 Vajukosken Lampela
Kemijoki Oy

Kiinteistötunnus: 758-412-0008-0019

Peruskartta: 3714 12 PETKULA

Koordinaatit: x= 7511 53
y= 3492 26
z= n. 204

Kaivauslöydöt 1992: KM 27679:1-1158, diar. 14.1.1993

Aiemmat löydöt: KM 26961:1-8

Aiemmat kenttätutkimukset:
P. Halinen 1991, inventointi

Muut tutkimukset ja kertomukset:

-

Julkaisut:

-

Neg. No: 92257-92261

Dia No: 27095-27097

Kartat: 9 kpl, s. 87-95

ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka-alue sijaitsee Sodankylän kirkolta n. 31,8 km pohjoiskoilliseen, Petkulan kylässä, Kitisen itärannasta n. 350 m itään ja Vajukosken voimalaitoksesta n. 700 m kaakkoon, tasaisella terassilla suon reunassa. Törmä muistuttaa vanhaa rantatörmää eli saattaa olla, että suo on ollut joskus aikaisemmin, mahdollisesti asuinpaikan käytön aikana, vetenä. Topografiselta kartalta voidaan nähdä suon kuuluvan etelä-pohjois-suuntaiseen soiden ketjuun, joka päättyy Vajusuvannon eteläosassa Kitiseen. On mahdollista, että paikalla on ollut joenuoma, joka olisi myöhemmin kuivunut. Kysymyksen selvittämiseksi suosta otettiin kairausnäyte. Lisäksi terassin alarajaan tehtiin lapiolla koekuoppia, joiden perusteella oltaisiin nähty, onko siinä veden huuhtomaa kiveystä. Tätä ei kuitenkaan havaittu, vaan hiekka oli hienoa koko alueella. Kairausnäytteestä oli tarkoitus selvittää suon syntyhistoria ja mahdollinen joen kuivumisen ajankohta, mutta näytettä ei ollut kuitenkaan riittävästi, jonka vuoksi siitä ei saatu ajoitustulosta.

Alueen maaperä on hienoa hiekkaa. Alueen kasvillisuus on nuorta mäntyä (n. 7 m korkeita). Aluskasvillisuus on puolukkaa, variksenmarjaa, kanervaa ja poronjäkälää.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin kepittämällä peruslinja tien ja terassin suuntaisesti ja toinen saman suuntainen linja 10 metrin päähän lähelle suon reunaa. Linjan suunta oli $356^{\circ}/360^{\circ}$. Peruspaaluksi (x/y) valittiin 100/200, josta x kasvoi pohjoiseen ja y itään päin. Kiintopiste siirrettiin Vajukosken voimalaitokselta tilapäisesti kiveen, joka sai korkeudekseen 204,25 m mpy.

Koeruutuja tehtiin n. 10 m:n välein ja niiden koko oli 1 m².

Kaivaus toteutettiin niin, että pintatason alta kaivettiin 0. krs eli turvekerros ja tästä piirrettiin 0. taso. Tämän alta kaivettiin 5 cm:n paksuinen 1. krs, jonka alta piirrettiin 1. taso jne.

Kerrosten tavoitepaksuus oli aina 5 cm.

Löydöt otettiin talteen analogista menetelmää noudattaen eli jokaiselle löydölle mitattiin koordinaatit sentin tarkkuudella. Mikäli löytöjä tuli esiin aivan lähekkäin (n. 10x10 cm:n alueelta) laitettiin ne samaan löytöpussiin. Jokainen 1x1 m:n suuruinen ruutu oli lisäksi jaettu neljään 50x50 cm:n ruutuun A-D (alkaen luoteiskulmasta ja päättyen kaakkoiskulmaan), joiden hiekka seulottiin ja löydöt saivat näin koodinaatit 50 cm:n tarkkuudella.

Luetteloinnissa noudatettiin seuraavanlaista tapaa. Aluksi luetteloitiin 0. kerroksen löydöt, seuraavaksi 1. kerroksen ja viimeiseksi alimman kerroksen löydöt. Kunkin ruudun löydöistä luetteloitiin ensin esineet, iskokset ja viimeisenä palanut luu. Seulotut löydöt luetteloitiin kunkin kerroksen perään.

Tasokaivausalue

Koeruutu 130-131/198-199 avattiin osittain alueelle, jossa pintaturve oli kaavittu pois. Maata oli kaavittu hieman humuskerrosta syvemmälle; osa huuhtoutumiskerroksesta oli poistettu. 0. krs jäi varsin ohueksi. Aluetta laajennettiin koeojaksi länttä eli terassin reunaa kohti neljä metriä ja koeruudun ympärille yhteensä 4x5 + 3x3 m² suuruiseksi. Pintakerroksessa löydöt keskittyivät lähelle tietä ja näyttivät loppuvan länttä, etelää ja pohjoista kohti mentäessä.

Ruuduissa 131-132/199-200 havaittiin hieman palanutta hiekkaa sekä huuhtoutuneessa että rikastumiskerroksen pinnassa. Merkit olivat varsin pieniä ja ohuita. Syvemmällä (2. krs) oli 5-8 cm paksu ruskea likaisen maan kerros, jossa oli runsaasti löytöjä; kvartssia ja palanutta luuta. Palanut luu oli erittäin fragmentoitunutta. Lähes kaikki luut olivat läheltä tietä. 2. kerroksen pohjassa likamaa oli pääasiassa hävinnyt. Ruudun 130/200 A osassa oli halkaisijaltaan 30-35 cm suuruinen punaisen hiekan alue, joka oli täynnä pientä luusilppua. Tässä oli myös jokunen palanut kivi kuten myös ylemmissä kerroksissa. Palaneet kivet eivät muodostaneet mitään yhtenäistä kokonaisuutta. Palaneen hiekan alue loppui 3. kerroksessa. Ruudussa 128/200 oli likaisen maan ja punaisen hiekan alue, joka oli täynnä palaneita luita ja joitakin kvartseja.

Tässä ei ollut palaneita kiviä ja se loppui 3. krs:n aikana.

Kaivausalueella todettiin lounais-koillis-suuntainen huuhtoutuneen maan raita, josta löytyi runsaasti löytöjä. Se on mahdollisesti ollut kaatuneen puun juuristo, joka on kerännyt löytöjä lähialueelta, mahdollisesti sen kaakkoispuolelta.

Koekuopat

Koekuopat kaivettiin 1x1 m:n suuruisina. Niistä poistettiin turvekerros ja sen jälkeen kaivettiin 5 cm paksuinen kerros. Mikäli mitään ihmisen toimintaan viittaavaa ei löydetty, kaivettiin tästä eteenpäin lapiolla ja hiekka seulottiin. Jos jotakin löytyi, jatkettiin 5 cm kerrosten tahdissa puhtaaseen pohjaan asti.

Koekuopasta 110/196 ei löytynyt mitään, vaikka aivan vierestä oli tehty pintalöytöinä sekä kvartsi-iskoksia että palaneita kiviä.

Koekuopasta 120/195 löytyi turpeen poiston yhteydessä kaksi kvartsia, jotka eivät kuitenkaan myöhemmässä tarkastuksessa osoittautuneet iskoksiksi eli ihmisen tekemiksi. Maa oli tässä aivan puhtaasta. Tämän jälkeen kaivettiin yksi 5 cm:n paksuinen kerros, josta ei löytynyt mitään. Pohjahiekka seulottiin tuloksetta.

Koekuopasta 120/210 ei löytynyt mitään.

Koekuopassa 126/207 oli pintakerrosta lanattu tienteon yhteydessä pois ja näin ollen pinnan puhdistuksen jälkeen hiekassa näkyi punaiseksi palanutta huuhtoutunutta ja ruskeaa rikastumiskerroksen hiekkaa. Punainen hiekka jatkui vielä 3. kerrokseen asti, jonka jälkeen kuoppa kaivettiin lapiolla pohjaan asti. Mitään löytöjä ei tehty.

Koekuoppa 134/210 kaivettiin lanatulle alueelle, josta pintakerros oli tuhoutunut. Tästä ei kuitenkaan löytynyt mitään, vaikka aivan vierestä olikin pintalöytöinä tehty kvartsia ja palaneita kiviä.

Koekuopasta 140/199,25 löytyi joitakin kvartseja aivan pintakerroksesta, mutta mitään muuta ihmisen toimintaan viittaavaa ei havaittu.

Koekuopasta 150/199 ei löydetty mitään.

Yhteenveto havainnoista

Koekuoppien ja kaivetun laajemman alueen perusteella asuinpaikka-alueen löydöt sijoittuvat pesäkkeisesti terassin päälle. Alueen halki rakennettu tie oli tuhonnut asuinpaikasta suuren osan, noin puolet. Tien pohjaa tasattaessa oli asuinpaikan löytöjä levinnyt eri puolille terassia. Saattaa olla, että asuinpaikka-alue oli keskittynyt kaivamamme tasokaivausalueen kohdalle ja tämän läheisyydestä tehdyt pintalöydöt kuuluisivat tien tuhoamaan osaan. Tien pohjan tasaustyöt olivat vieneet myös osan tasokaivausalueen pintakerroksesta.

Tasokaivausalueelta löytyi kaksi lika- ja palomaakeskittymää, joissa oli runsaasti palaneita luita ja kvartseja. Niiden välinen etäisyys oli n. 2 m. Nämä ovat olleet lähes kivettömiä tulisijoja. Liesien toinen reuna on tuhoutunut tien teon yhteydessä. Likamaa-alueet keskittyvät tulisijojen yhteyteen, eivätkä leviä kovinkaan paljoa näiden ulkopuolelle.

Löytökartoista voidaan nähdä löytöjen sijoittuvan vyöhykkeenä likamaa-alueiden ympärille. Tämä viittaa paikalla olleisiin kahteen pyöreään kotamaiseen rakennelmaan. Löydöt olisivat toisaalta pakautuneet kodan sisäpuolelle seinien viereen ja toisaalta ajautuneet keskuslieden alueelle. Lattia-alue olisi näin ollen siivottu jätteistä. Kotaan viittaavat havainnot ovat selvempiä pohjoisemman likamaa-alueen ympärillä. Löytökartta kuvaa tilannetta kaivausten aikana, jonka johdosta virheellisiksi havaitut ja poistetut löydöt ovat kartoissa mukana. Niiden määrä oli kuitenkin niin vähäinen, ettei se muuta kokonaistilannetta mitenkään.

LÖYDÖT

Kivilöydöt olivat yhtä liuske-esineen pientä fragmenttia lukuun ottamatta kvartsi-iskoksia, -esineitä ja -ytimiä. Muut löydöt

olivat palanutta luuta.

Kvartsiesineiden valtaosa oli kaapimia. Niitä oli poikkeuksellisen paljon (92 kpl) verrattuna aikaisempiin tekemiini asuinpaikka-kaivauksiin. Toiseksi suurin esineryhmä oli retusoidut iskokset (35 kpl) ja seuraavaksi eniten oli veitsiä (23 kpl).

Ytimet olivat pääasiassa tyypillisiä platformytimiä (tasoytimiä, 46 kpl). Myös joitakin bipolaariytimiä (pièce écaillée, splintered piece) löytyi (16 kpl). Iskentäteknikka on näin ollen ollut tyypillistä kivikauden platform-iskentää ja pilstomista. Kvartsin laatu oli osassa löytöaineistoa kerroksellista; iskettäessä kiteiden suunnat ovat vaikuttaneet lohkeamissuuntaan, jolloin iskokset ja esineet ovat osittain saaneet muotonsa tämän perusteella. Kerroksittaiset löytöjakaumat on kuvattu liitteessä 3. Sen mukaan eniten kvartseja löytyi kerroksesta 1. Palaneita luita saatiin eniten sen sijaan kerroksesta 2.

Palaneen luun analysoi fil. yo Pirkko Ukkonen. Lajilleen analysoidut eläimet olivat hirvi (*Alces alces*) ja majava (*Castor fiber*) ks. liite 6. Hirven luista tunnistettiin pelkästään raajojen alaosien luita. Majavan luita kyettiin tunnistamaan lähes kaikilta ruhon alueilta, myös kylkiluiden, selkärangan ja pääkallon luita.

Verrattaessa hirven ja majavan luiden tunnistusta havaitaan edellä mainitut selvät erot. Tähän on mahdollisesti vaikuttanut kaksi eri osatekijää: a) Suurena eläimenä hirvi on saatettu paloittaa tällä paikalla eli lähellä eläimen pyyntipaikkaa ja sen jälkeen muut osat on kuljetettu pois. Majavaa ei olisi samalla tavalla paloitetu pois vientiä varten, vaan se olisi nautittu paikan päällä. b) Luut ovat murtuneet niin pieniksi fragmenteiksi, ettei suurten putkiluiden osien tunnistaminen enää ollut mahdollista. Suuret putkiluut fragmentoituvat helpoimmin tunnistamattomiksi, kun taas kiinteämmät alaraajan luut säilyttävät pienempinäkin palasina tunnistettavat muotonsa. Majavan luut säilyttävät pienempinä eläimenä tunnistettavuutensa pienempinäkin fragmentteina.

Kahden tulisijan välillä havaittiin pieniä eroja luiden sijoittumisessa. Molemmista tulisijoista saatiin sekä hirveä että maja-

vaa. Majavan luista raajan alaosien ja selkärangan luita saatiin vain pohjoisemmasta tulisijasta. Muiden ruhon osien kohdalla ei havaittu eroja tulisijojen välillä.

OTETUT NÄYTTEET

Kaikki otetut näytteet olivat hiilinäytteitä. Niitä otettiin kaikkiaan 18 kpl (liite 7). Hiiliä otettiin pääasiassa ns. kulttuurikerroksesta tai luukeskittymistä, jolloin oli syytä olettaa hiilten kuuluvan samaan kontekstiin luiden kanssa. Konteksti näissä tapauksissa oli tulisija. Näiden lisäksi orgaanista ainetta saatiin talteen viereisen suon kairausnäytteestä. Näyte ulotui pohjassa hienoon savikerrokseen, jonka yläpuolella alkoi suoturvekerros. Turvekerroksen alaosasta otetun näytteen tarkoitus on pyrkiä selvittämään, milloin s. 2 mainittu mahdollinen joen uoma on alkanut kasvaa umpeen. Oletettavasti se on tapahtunut silloin, kun veden virtaus on pysähtynyt. Tämän jälkeen on saattanut seurata lyhyt lähes seisovan veden vaihe, johon esim. majava on voinut rakentaa pesänsä. On mahdollista, että asuinpaikalta ja suoturpeesta saatavat ajoitukset ovat yhteneväisiä.

Analysoitavaksi lähetettiin 3 kpl näytteitä, mutta niistä ei onnistuttu saamaan ajoitustuloksia ennen raportin jättämistä. Näytteet analysoi Helsingin yliopiston radiohiililaboratorio.

ASUINPAIKAN AJOITUS

Kvartsiaineistossa tavattiin joitakin pieniä kvartsiesineitä, jotka on mahdollista ajoittaa typologisesti. Mikroliitit ja viisto-teräiset nuolenkärjet ajoitetaan tavallisesti mesoliittiseen kauden, nuolenkärjet pääasiassa sen loppujaksolle. Koska hiiliajoitustulokset puuttuvat vielä, on varsin varhaista sanoa mitään lopullista asuinpaikan ajoituksesta.

TUTKIMUSTULOKSET

Asuinpaikan ajoitus jäi osittain hiilinäytteiden varaan. Typologinen ajoitus on hieman epävarma, koska kvartsimateriaalista puuttuu yleisellä tasolla vielä tällä hetkellä riittävän hyvä vertailuaineisto. Mikroliittien ja viistoteräisten nuolenkärkien perusteella on kuitenkin mahdollista olettaa asuinpaikan kuuluvan mesoliittiseen kivikauteen. Muu kvartsiaineisto, esineistä suurin osa oli kaapimia, ei anna mahdollisuutta typologiseen ajoitukseen, kuten ei myöskään iskentäteknologian piirteet. Teknologia on pääasiassa saman kaltaista kuin läpi koko kivikauden eli siihen ei voida tukeutua. Osittain teknologian aiheuttamat ongelmat johtuvat kvartsilaadusta, joka aiheuttaa vinoutumia kvartsiteknologian tutkimisessa.

Osittain tien teossa tuhoutuneen asuinpaikan kiinteistä rakenteista havaittiin kaksi likamaa-aluetta, jotka ovat todennäköisesti olleet tulisijoja. Näiden ympärille keskittyneet löydöt muodostivat lähes pyöreän kehän, joka viittaa seinien viereen pakkautuneisiin jätteisiiin. Näin ollen on syytä olettaa paikalla olleen kaksi kevyttä kotamaista rakennelmaa. Muut löydöt olisivat keskittyneet pääasiassa kotien keskusliesiin. Kodat olisivat olleet eri aikaisia, koska löytöalueet menevät limittäin.

Tunnistetut luut kertovat pyydetyistä eläimistä. Näitä ovat olleet hirvi (*Alces alces*) ja majava (*Castor fiber*). Mikäli voidaan osoittaa viereisen suon olleen majavalle sopivaa asuinympäristöä, on helppo yhdistää asuinpaikan sijainti ja eläimen pyyntipaikka toisiinsa. Majava on kuitenkin pieni eläin verrattuna esim. hirveen, jolloin sen kuljettaminen pitkiäkin matkoja on mahdollista. Hirven pyynti on mahdollista alueen itäpuolella avautuvilla soilla. Sekä hirven että majavan pyynnin on katsottu sijoittuvan talviaikaan (hirvi keväällä ja majava läpi talven). Asuinpaikan sijainti suojaisassa mäntymetsässä ja kotamaisen rakennuksen olemassaolo viittaavat myös talviseen käyttöaikaan. Onko kyseessä esim. koko talven kestäneestä oleskelusta vai lyhyemmästä leireilyluonteisesta oleskelusta, on vaikeampaa todeta.

Luuanalyysin esittelyn yhteydessä todettiin mahdollisuus siihen,

että hirveä olisi paloitettu ja kuljetettu myöhempää käyttöä varten pysyvämmälle asuinpaikalle. Kuten siinä yhteydessä todettiin, on toinen tulkintamahdollisuus se, että muu luuaines on murskaantunut tunnistamattomaksi. Runsas kaapimien määrä, lattia-alan siivoaminen samoin kuin suhteellisen runsas kvartsikimpaleiden määrä viittaavat pidempiaikaiseen oleskeluun eli läpi koko sesongin.

Tutkitun alueen ulkopuolella saattaa olla vielä joitakin pieniä löytöalueita, mutta tie näyttää tuhonneen suurimman osan paikalla olleesta muinaisjäännöksestä. Tässä yhteydessä tutkittu kahden kodan alue oli säilynyt vain sattumalta.

SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1

Arkistotiedot

Kylä: Petkula

Tila ja maanomistaja: 8:7 Mettiäinen
Bertta Peuraniemi, PPA 1 Petkula, 99600
Sodankylä

Kiinteistötunnus: 758-412-0008-0007

Peruskartta: 3714 12 PETKULA

Koordinaatit: x= 7511 29
y= 3492 20
z= n. 204

Kaivauslöydöt 1992: KM 27678:1-352, diar. 14.1.1993

Aiemmat löydöt: KM 26960:1-2

Aiemmat kenttätutkimukset:
P. Halinen 1991, inventointi

Muut tutkimukset ja kertomukset:

-

Julkaisut:

-

Neq. No: 92262-92271

Dia No: 27098-27102

Kartat: 9 kpl, s. 96-104

ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Sodankylän kirkolta 31,6 km pohjoiskoilliseen, loivan mäen lounaispäässä, hieman viettävässä rinteessä (24 cm/6 m). Alueen kasvillisuus on mäntyä, hieman koivuja, puolukkaa, variksenmarjaa ja poronjäkälää. Maaperä on hienoa hiekkaa.

Asuinpaikan länsipuolella on melko jyrkkä terassin törmä. Se kuuluu samaan törmään kuin Matti-Vainaan Palo 2:n länsipuolella oleva. Kysymys siitä, onko se jonkin sellaisen veden aiheuttama, joka olisi ollut siinä asuinpaikan aikana, jää samalla tavalla avoimeksi kuin M-V P 2:kin. Törmän alla ei tässä kohdassa ole suota, vaan se on hieman rämettynyttä ja jatkuu avoimena suona etelämpänä.

Alueen itäpuolella on joitakin kapeita ja pitkiä soita, jotka ovat saattaneet vaikuttaa asuinpaikan valintaan hirvenpyyntipaikkana.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin kepittämällä peruslinja tien ja $22,5^{\circ}$:n suuntaiseksi. Peruskepin koordinaatit olivat 300/400, joista x kasvoi pohjoiskoilliseen ja y etelälounaaseen. Kiintopiste siirrettiin Vajukosken voimalaitokselta Matti-Vainaan Palo 2:n kautta saaden korkeudeksi 204,27 m mpy.

Pintahavaintojen (kvartsia, palanutta luuta, palaneita kiviä) perusteella asuinpaikan keskusalue sijaitsi koordinaattien 302-304/399 kohdalla. Tähän avattiinkin aluksi 2×2 m:n koeruutu, jota laajennettiin yhteensä 14 m^2 :n suuruiseksi.

Turpeen poiston jälkeen (0. taso) ruudussa 302/399 tuli esiin enemmän palaneita kiviä ja tämän ympärille muotoutui huuhtoutumiskerrokseen tulleista aukoista havaittava likamaa-alue. Alueen halkaisija oli n. 3 m. Lähes kaikki löydöt (kvartsia ja palanutta luuta) tulivat likamaa-alueelta tai esiin tulleesta liedestä. Sen ympärillä maa oli puhdasta.

1. kerroksessa likamaa-alue hävisi osittain. Tulisijan keskellä tuli esiin puhdasta hiekkaa, mutta sen reunalla likamaa jatkui toiseen ja kolmanteen kerrokseen. 2. kerroksessa tulisijan "keskusalue" (palaneet kivet, likamaa ja palaneet luut) siirtyi koillista kohti n. 0,5 m. Tässä tulisijan loppuosa häipyi 3. kerroksen aikana lähes kokonaan. Vain pieniä likamaaläikkiä jatkui vielä 5. kerrokseen asti.

Koekuopat

1x1 m²:n suuruisia koekuoppia tehtiin ympäristöön 15 kpl, mutta niistä ei löydetty mitään ihmisen toimintaan viittaavaa.

Tieojan leikkauksessa havaittiin kolmessa kohdassa hieman puhaiseksi palanutta hiekkaa, mutta tehdyistä koekuopista ei löydetty mitään.

Ympäristön havainnot

Asuinpaikalta kaakkoon 68 m löydettiin mahdollinen pyyntikuoppa (4,0x3,5x0,45 m), joka sijaitsi kahden suon välisellä kumparemaisella kannaksella etelärinteessä (kuva s. 69:1). Kuoppa oli osittain sortunut kumpareen suunnalta. Sen pinnalla oli havaittavissa kapeita (3-5 cm paksuja), pitkiä saman suuntaisia ihmisen katkaissema rimoja, jotka saattoivat olla katerakenteen tukipuita tai metsätöiden jätepuita (kuva s. 69:2). Tukipuut tuntuvat kuitenkin uskomattomalta ajatella, koska niiden hyvä säilyneisyysaste viittaa varsin nuoriin rakenteisiin. Toisaalta kuopan pohjalle tehdyssä koekuopassa ei turvekerroksen alla ollut huuhtoutumiskerrosta, joka kertoo kuopan maksimi-ikänsä olevan 300-500 vuotta. Näin ollen tukirimat saattavat kuulua pyyntikuoppaan, vaikka se uskomattomalta kuulostaakin.

Tästä paikasta n. 120 m koilliseen havaittiin suoniemekkeellä palaneita kiviä, mutta mitään muuta kiinteään muinaisjäännykseen viittaavaa ei havaittu.

RAKENTEET

Tulisijan päällimmäiset tulen murentamat kivet olivat näkyvissä jo rikkoutuneessa pintakerroksessa. Kivet muodostivat lähes pyöreän alueen. Sen sisällä oleva hiekka oli tumman punertavan ruskeaa, jossa oli runsaasti palaneita luita. Kvartsia ja hiiltä oli varsin vähän - hiiltä lähinnä pohjakerroksissa. Tulisijan merkit jatkuivat laikukkaina aina 5. kerrokseen asti. Joitakin yksittäisiä palaneita kiviä löytyi tulisijan ulkopuolelta; niiden levintä oli lähes sama kuin muiden löytöjen.

0. ja 1. kerroksissa tulisijan merkit olivat vertikaalisuunnassa samassa paikassa, mutta syvemmälle mentäessä ne siirtyivät vähitellen kohti koillista. Tässä ovat pintakerrokset saattaneet valua rinnettä (joka on varsin loiva) hieman alaspäin. Tämä jäi kuitenkin täsmällistä varmennusta vaille.

Muita kiinteitä rakenteita ei kaivausten yhteydessä havaittu. Vaikka löydöt keskittyivätkin tulisijan ympärille varsin suppealle alueelle, ei löytöjen vähäisyydestä johtuen pystytty havaitsemaan samanlaista seinän viereen pakkautunutta löytöryvästä kuin Matti-Vainaan Palo 2:ssa. Näin ollen kotaa ei paikalla voitu todeta.

LÖYDÖT

Löydöt keskittyivät tulisijaan ja sen välittömään läheisyyteen niin, että palaneet luut löytyivät tulisijasta ja kvartsit pääasiassa sen ympäriltä pohjois- ja itäpuolelta. Löydöt keskittyvät siis ylärinteeseen.

Palaneen luun analysoi fil. yo Pirkko Ukkonen (liite 6). Kaikki lajilleen tunnistetut luut ovat hirveä (*Alces alces*). Suvulleen tunnistetut luut ovat nisäkkäät (*Mammalia* sp.) ja linnut (*Aves* sp.). Eniten tunnistettiin raajojen alaosien luita, joskin myös muutama hieman ylempien osien luita tunnistettiin. Näiden lisäksi tunnistettiin vain muutama selkärangan ja kylkiluun fragmentti.

Luuaines on hajanaista ja huonosti säilynyttä, mutta verrattuna Matti-Vainaan palo 2:n luihin ne ovat miltei hyvin säilyneitä. Luuaineksen murtuneisuudesta johtuen luiden tunnistus on ollut vaikeaa.

Kaikkiaan kvartseja löytyi 118 kpl (224) g. Näistä iskoksia on 96/88,5, ytimiä 8/97 ja esineitä 14/67,5. Iskosten iskentäteknikka on ollut pääasiassa platform-iskentää; ytimistä tasoytimiä on suurin osa eli 6 kpl. Bipolaariytimiä (pirstottu kappale, pièce écaillée, splintered piece) on vain kaksi. Esineryhmiä on vain kolme, mikä on poikkeuksellisen vähän kivikautisessa löytöaineistossa. Tosin kvartsien kokonaismääräkin on vähäinen. Esineistä suurin osa on kaapimia.

Suurin osa kvartseista löytyi kolmesta ensimmäisestä kerroksesta (0-2) keskittyen 1. kerrokseen. Palaneista luista valtaosa löytyi kerroksista 1-3, joista eniten löytyi 1. kerroksesta. Löytöjakaumasta on yksityiskohtaisempi luettelo liitteessä 3.

OTETUT NÄYTTEET

Tulisijasta saatiin vain vähän hiiltä pintakerroksista, mutta syvemmältä saatiin useita näytteitä, joista lähetettiin yksi ajoitettavaksi Helsingin yliopiston radiohiililaboratorioon.

ASUINPAIKAN AJOITUS

Esinetytologian antama ajoitustulos on varsin epävarmalla pohjalalla. Koska kvartsikaavinten antama ajoitus pohjautuu tällä hetkellä varsin pieneen vertailuaineistoon, on siitä vaikeaa vetää varmoja johtopäätöksiä. Muita ajoitettavia esineitä ei kaivauksissa saatu. Tässä yhteydessä joudutaan odottamaan hiilinäytteiden antamaa tulosta.

TUTKIMUSTULOKSET

Asuinpaikka osoittautui pienialaiseksi leiripaikaksi, jonka keskiosassa oli kivetty liesi. Kaivauksissa ei pystytty osoittamaan kodan olemassaoloa, vaan merkit viittasivat pikemminkin avoimeen leiripaikkaan. Kaikki löydöt sijoittuivat joko tulisijaan tai sen koillispuolelle. Länsipuolen tiedot puuttuvat tien aiheuttaman tuhon vuoksi.

Löydöt olivat palaneita luita ja kvartsia. Lajilleen tunnistetut luut olivat kaikki hirveä (*Alces alces*). Vain yksi linnun (*Aves* sp.) luu tavattiin. Kvartsiesineet olivat kaapimia, poria ja retusoituja iskoksia. Niiden perusteella ei asuinpaikkaa voitu varmasti ajoittaa kivikautta tarkemmin. Hiiliajoitustuloksia joudutaan odottamaan leiripaikan ikäämiseksi.

Koekuoppien perusteella tutkittu leiripaikka on ainoa lähimaastossa.

Löytöjen vähäisyys viittaa varsin lyhytaikaiseen oleskeluun. Esi-
neryhmien vähäisyys viittaa yksipuoliseen toimintaan. Samaan viittaavat luut, jotka olivat muutamaa linnun luun fragmenttia lukuun ottamatta hirveä. Näiden perusteella leiripaikka on hirven pyytäjien leiri, jossa eläin/eläimet on paloitetu (ja osa syöty) ja kuljetettu muualla nautittavaksi.

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

Arkistotiedot

Kylä: Petkula

Tila ja maanomistaja: 8:7 Mettiäinen
Bertta Peuraniemi, PPA 1 Petkula, 99600
Sodankylä

Kiinteistötunnus: 758-412-0008-0007

Peruskartta: 3714 12 PETKULA

Koordinaatit: x= 7510 92
y= 3492 16
z= n. 201,5

Kaivauslöydöt 1992: KM 27677:1-888, diar. 14.1.1993

Aiemmat löydöt: KM 26959:1-2

Aiemmat kenttätutkimukset:
P. Halinen 1991, inventointi

Muut tutkimukset ja kertomukset:

-

Julkaisut:

-

Neg. No: 92272-92284

Dia No: 27103-27107

Kartat: 10 kpl, s. 105-114

ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Sodankylän kirkolta 31,2 km pohjoiskoilliseen, Kitisen Vajusuvannosta n. 280 m itään ja Vajukosken voimalaitoksesta n. 1240 m eteläkaakkoon. Alueen topografia on seuraavanlainen. Maisemaa hallitsee pitkä ja kapea suo, jonka itäreuna on paikoin melko jyrkkä terassin törmä. Törmän päällä on hieman ylempänä kuivaa hiekkamaastoa ja pohjoiseen mentäessä se alenee ja samalla kostenee. Koillisessa olevan suon ja lännessä olevan kapean suon välissä on kapea kannasmainen maakaistale, joka laskee melko jyrkkänä länteen eli se on jatkoa aikaisempien (Matti-Vainaan palo 1 ja 2) yhteydessä mainitulle jyrkälle terassin törmälle. Maaperä alueella on hiekkaa. Kasvillisuus on mäntyä, koivua, puolukkaa ja variksenmarjaa.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Aluksi alue kepitettiin niin, että peruspaalu (500/600) sijoitettiin pintahavaintojen perusteella lähelle löytöalueen keskustaa. Tämän jälkeen peruslinja $y=600$ suunnattiin tien ja $350,5^{\circ}$:n suuntaiseksi. X kasvoi pohjoiseen ja y itään.

Kiintopiste siirrettiin Vajukosken voimalaitokselta Matti-Vainaan Palo 1:n ja 2:n kautta tilapäiseen kiintopisteeseen ja se sai korkeudeksi 201,90 m mpy.

Aluksi avattiin $2 \times 3 \text{ m}^2$:n suuruinen alue $x=499-502$ ja $y=600-602$ väliselle alueelle, jota laajennettiin yhteensä n. 20 m^2 :n suuruiseksi. Kaikki edellisvuonna inventoinnin yhteydessä tehdyt löydöt olivat tulleet koordinaattien 500/600 kohdalta.

Ruudussa 498-500/601 oli lounais-koillissuuntainen kumpare, josta paljastui palaneita kiviä heti turpeen poiston jälkeen. Siinä kasvoi koivu, jonka esi-isät olivat todennäköisesti nostattaneet kummun maasta. Löydöt olivat pintakerroksissa runsaimpia kumpareen reunoilla. Ruuduissa 497/600-601 oli pinnassa häiriintynyttä maata (tien teon yhteydessä liikuteltua), josta ei tullut ollenkaan löytöjä. Löydöt ja palaneet kivet tulivat esiin erittäin

vaaleasta maasta; se oli huuhtoutumiskerroksen ja rikastumiskerroksen sekoitusta, mahdollisesti valkeaksi palanutta. Vaalea maa tuli esiin rengasmaisena vyöhykkeenä, joka läheni kumpareen keskustaa, kun sitä kaivettiin syvemmälle. Myöhemmin tämä painui aina 12 kerrokseen asti. Näin ollen valkea läikkä oli vaakasuorassa oleva runsaslöytöinen ja palaneita kiviä sisältävä alue, josta olivat puun juuret paikoin työntäneet löytöjä syvemmälle. Sen sisältä ei tullut yhtään likamaata eikä myöskään hiiltä, jonka avulla asuinpaikka olisi voitu ajoittaa. Kummun koillisosassa ja itäpuolella oli pieniä punaiseksi palaneita alueita 2. ja 3. kerroksissa.

Paikalla oli todennäköisesti ollut tulisija, joka oli tuhoutunut mahdollisesti puun kasvamisen yhteydessä eli puun juuret olivat nostaneet maata ja sekoittaneet sitä. Lähes kaikki löydöt tulivat aluksi ruskeanvalkeasta ja syvemmällä kummussa valkeasta hiekasta. Ruuduista 500/599-600 esiin tullut valkea läiskä ulottui aina 7 kerrokseen asti eikä sen toiminnallista funktiota pystytty selvittämään. Se oli muodostanut oman kokonaisuutensa ilman likamaata tai vastaavaa.

Löydöt otettiin talteen ja luetteloidtiin samalla tavalla kuin Matti-Vainaan palo 2:n asuinpaikalla. Kaivaus toteutettiin niin, että pintatason alta kaivettiin 0. krs eli turvekerros ja tästä piirrettiin 0. taso. Tämän alta kaivettiin 5 cm:n paksuinen 1. krs, jonka alta piirrettiin 1. taso jne. Kerrosten tavoitepaksuus oli aina 5 cm.

Löydöt otettiin talteen analogista menetelmää noudattaen eli jokaiselle löydölle mitattiin koordinaatit sentin tarkkuudella. Mikäli löytöjä tuli esiin aivan lähekkäin (n. 10x10 cm:n alueelta) laitettiin ne samaan löytöpussiin. Jokainen 1x1 m:n suuruinen ruutu oli lisäksi jaettu neljään 50x50 cm:n ruutuun A-D (alkaen luoteiskulmasta ja päättyen kaakkoiskulmaan), joiden hiekka seulottiin ja löydöt saivat näin koodinaatit 50 cm:n tarkkuudella.

Luetteloinnissa noudatettiin seuraavanlaista tapaa. Aluksi luetteloidtiin 0. kerroksen löydöt, seuraavaksi 1. kerroksen ja viimeiseksi alimman kerroksen löydöt. Kunkin ruudun löydöistä luetteloidtiin ensin esineet, iskokset ja viimeisenä palanut luu. Seulo-

tut löydöt luetteloidtiin kunkin kerroksen perään. Kaikki hiekka seulottiin 4/5 mm:n kuivaseulalla.

RAKENTEET

Ainoa kiinteä rakenne, joka tavattiin kaivauksissa oli tulisija. Sen rakenne oli pääasiassa hajonnut, vaikka palaneet kivet ja niihin liitettävä valkea hiekka muodostivatkin suhteellisen kiinteän kokonaisuuden. Puiden juuret olivat kuitenkin nostaneet tulisijan ylös (on tietenkin mahdollista, että tulisija on alunperinkin tehty kumpareeseen) ja tuhonneet sen.

Kumpareen sisällä tulisijan kivet muodostivat lähes vaakasuoran ja ympyrämäisen alueen, jonka eteläreunalle oli keskittynyt suurin osa löydöistä.

LÖYDÖT

Lähes kaikki löydöt olivat kvartssia. Ne tulivat esiin edellä mainitun tulisijan etelä- ja länsipuolella olevista keskittymistä. Kvartsi on laadultaan kerroksellisesti lohkeilevaa, kuten osa Matti-Vainaan palo 2:n kvartseista ja on mahdollista, että ainakin osa runsaasta iskosmäärästä on maassa syntynyttä.

Kvartsin määrä on huomattavan suuri (10007 kpl/11208 g), mutta esineiden määrä on yllättävän pieni (100 kpl). Verrattaessa esim. Matti-Vainaan palo 2:n esinemäärään 11,12 % on se Vajusuvanto SE:ssä vain 1,00 %. Myös ydinten määrä (M-V 2: 3,75 %) on pienempi: 1,52 %. Osasy syy tähän saattaa olla kvartsin huonossa laadussa, mutta se ei selitä kaikkea, koska M-V 2:ssa osa oli samaa kvartsilatua. Merkittävin syy saattaa olla leiripaikan funktiossa; täällä on keskitytty esineiden valmistamiseen, ei niiden käyttämiseen. Tähän viittaa myös se, että vain muutama muru palanutta luuta saatiin Vajusuvanto SE:stä, mutta M-V 2:ssa sitä oli runsaasti. Toinen merkittävä syy saattaa olla löytöjen palamisessa; lähes kaikki löydöt tulivat tulisijan yhteydestä, jolloin huono-

laatuinen kvartsi on saattanut lohjeta tulen ansiosta.

Vaikka esineitä onkin suhteellisen vähän muihin löytöihin verrattuna, on niiden kirjo melko laaja. Lähes kaikkia yleisempiä esineryhmiä löytyi. Eniten löytyi retusoituja iskoksia eli esineistä, joita ei kyetä tarkemmin määrittelemään morfologisesti. Silmiin pistävä piirre esineistössä on pitkälle työstettyjen esineiden puuttuminen lähes kokonaan (vain 16 kaavinta ja 13 veistä on valmistettu, käytetty ja hylätty). Tämä viittaa leiripaikalla tehdyn työn tilapäisyyteen; määrätietoisessa työskentelyssä käytettävät esineet on yleensä valmistettu huolellisemmin ja täyttävät morfologiset määreet selkeämmin.

Kvartsin lisäksi löytyi muutama muru palanutta luuta, jota ei kuitenkaan pystytty analyysissä määrittämään. Luiden puuttuminen saattaa johtua tulisijan sekoittumisesta ja toisaalta ympäristön varsin rehevästä kasvillisuudesta, joka on saattanut edesauttaa luiden hajoamista. Kaikista löydöistä on tehty löytöjakaumaluetelo liitteeseen 3.

ASUINPAIKAN AJOITUS

Asuinpaikan ajoitus jää lopullista ratkaisua vaille, koska hiilinäytteet jäivät puuttumaan. Typologinen ja teknologinen ajoitus viittaavat mesoliittiseen kivikauteen; mikroliitit ja mikrosäleet ovat varhaisen mesoliittisen ajan piirre kvartsiteknologiassa. Näitä ei ole kuitenkaan kovin paljoa, vaan ne ovat kokonaisuutta ajatellen selvänä vähemmistönä.

TUTKIMUSTULOKSET

Tienteon yhteydessä hajonnut osa on todennäköisesti leiripaikan laitaosia. Sen ydinalue on säilynyt tuholta, mutta kivetty tulisija on kohdannut tuhonsa luonnon aiheuttamien mullistusten myötä. Sen rakenne oli tuhoutunut ja siinä olevat kivet olivat sijoittuneet valkean alueen reunoille ilman varsinaista ryhmitystä. Kaivauksessa tutkittiin koko asuinpaikka.

Toinen löytökeskittymä tien vieressä on yhtä epäselvä. Siitäkään ei löytynyt selkeää likamaata tai muuta ihmistoiminnan merkkiä, vaan valkea hiekka ulottui pinnasta pohjaan ja siinä oli samanlainen syvälle työntyneen puunjuuriston ominaisilme kuin tulisijassakin. Tästä tosin löytyi muutama palaneen luun fragmentti, ja ne löytyivät ruskeasta hiekasta. On mahdollista, että luut ovat tuhoutuneet jouduttuaan kosketuksiin huuhtoutumiskerroksen kanssa.

Löydöt ovat runsaat, mutta esineiden vähäisyys on silmiinpistävä. Osittain se johtuu kvartsin laadusta, mutta sillä saattaa olla myös asuipaikan funktoon liittyvä selitys. Palaneiden luiden lähes täydellinen puuttuminen saattaa täydentää tätä selitystä, mutta myös luonnon kemialliset toiminnot ovat saattaneet tuhota kaiken luuaineksen.

Asuinpaikan ajoitus jää osittain avoimeksi hiilinäytteiden puutteen vuoksi, mutta typologisen ja teknologisen analyysin tulokset viittaavat mesoliittiseen kivilauteen.

SODANKYLÄ MATARASAARI NNW

Arkistotiedot

Kylä: Petkula

Tila ja maanomistaja: PK 23 Hanssila, Valtionmaa

Kiinteistötunnus:

Peruskartta: 3714 11 MOSKUVAARA

Koordinaatit: x= 7506 36

y= 3490 62

z= n. 190

Kaivauslöydöt 1992: KM 27676:1-529, diar. 14.1.1993

Aiemmat löydöt: KM 26958:1-2

Aiemmat kenttätutkimukset:

P. Halinen 1991, inventointi

Muut tutkimukset ja kertomukset:

-

Julkaisut:

-

Neg. No: 92285-92286

Dia No: 27108-27109

Kartat: 7 kpl, s. 115-121

ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Alue sijaitsee Sodankylän kirkolta n. 26 km pohjoiskoilliseen Kitisen länsirannalla Matarasaaren koskien luoteispuolella. Maasto on tasaista soraista, melko korkeaa jokitörmää. Sen eteläpuolella maasto nousee korkeammaksi ja sinne on tehty laaja sorakuoppa. Alueen kasvillisuus on koivua, haapaa ja heinikkoa. Maanpinnan humuskerros on erittäin ohut (n. 1 cm). Tausta-alueen kasvillisuus on kuusta, mäntyä ja koivua. Maaperä on erittäin soraista.

Joessa on tällä kohdalla pitkänmallinen saari ja pitkällä matkalla pieniä koskia. Kuivana aikana joen ylitse pääsee kulkemaan paikoin kastumatta, mikä johtuu joen säännöstelystä ylempänä joessa (Vajukoski, Kurittukoski). Asuinpaikan sijainti on melko tyypillinen joenvarsipaikalle; kuiva melko korkeakin tasainen joentörmä.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin kepittämällä peruslinja rannan ja 345° :n suuntaiseksi. Korkeuspiste siirrettiin joen toiselta puolelta peruskarttakoordinaattien $x=7505\ 49$ ja $y=3491\ 58$ kohdalta (peruskartta 3714 11 MOSKUVAARA, 1989 Helsinki) kiintopisteeseen saaden korkeudeksi 190,23 mmpy. Koordinaatiston peruspiste 100/200 sijoitettiin edellisvuonna inventoinnin yhteydessä löydettyjen kvartsien löytökohdan tuntumaan.

Aluksi avattiin koeruutu koordinaattien 100-102/198-200 kohdalle ja sitä laajennettiin $39,75\ m^2$:n suuruiseksi koordinaattien 98-107/197-201,75 kohdalle. Pintakerroksen poistamisen jälkeen tuli esiin kivikkoinen huuhtoutumiskerroksen kattama alue. Tässä oli havaittavissa palaneita kiviä siellä täällä, mutta ne eivät muodostaneet selviä liesikiveyskokonaisuuksia. Vain koordinaattien 98/200 ja 104/199 kohdalla oli havaittavissa palaneita kiviä pieninä rykelminä.

Ruudussa 98/200 löytyi 1. kerroksessa joukko palaneita kiviä. Ne eivät muodostaneet selvää tulisijaa, jonka vuoksi aluetta ei laa-

jennettu enempää tällä kohdalla. Tästä yhteydestä löytyi vain muutama kvartsi-iskos, joista yksi tuli palaneen kiven alta (:269). Tästä syystä on oletettavaa, että palaneet kivet ovat nuorempia kuin kvartsit.

Koordinaattien 104/200 ympäriltä löytyi sekä 0. että 1. kerroksessa melko runsaasti löytöjä. Tämän itäpuolelta oli jo turpeenpoiston yhteydessä löydetty runsaasti kvartseja. Kaivettaessa ensimmäistä kerrosta tästä tuli esiin melko pieni ja selvärajainen punaisen ruskean hiekan alue, jossa oli seassa myös palaneita kiviä. Toisessa kerroksessa ne loppuivat kuten myös värjäytynyt alue. Palaneet kivet eivät muodostaneet mitään kiinteää keskittymää, jota voitaisiin tulkita yksiselitteisesti tulisijaksi. Värjäytneestä alueesta löytyi runsaasti kvartseja, vähän palaneita luita ja keramiikkaa.

Koekuopat

Alueelle tehtiin yhteensä 7 koekuoppaa 10 m välein. Niiden perusteella törmällä on ollut ainakin kaksi leiripaikkaa, jotka ovat todennäköisesti eri aikaisia. Niiden välillä ei todennäköisestikään ole ollut mitään ajallista yhteyttä. Koeruudusta 50/200 ja sen vierestä edellisenä vuonna tehdyt pintalöydöt ovat todennäköisesti telaketjuiskoksia, joilla ei ole muinaistieteellistä arvoa. Koeruudusta 130/200 löydetyt kvartsiydin ja -iskokset ovat sen sijaan aitoja muinaisartefakteja. On oletettavaa, että tällä paikalla on ollut jotain pienimuotoista inhimillistä toimintaa esihistoriallisella ajalla.

RAKENTEET

Asuinpaikalla havaittiin palaneita kiviä rykelminä kahdessa kohdassa: koordinaattien 98/200 ja 104/199 kohdalla. Ensimmäinen ei muodostanut selvää tulisijaa, mutta viimeksi mainitun yhteydestä tuli esiin pieni ja selvärajainen punaisen ruskean hiekan alue. Tämä ei muodostanut selvää palaneiden kivien keskittymää. Tulisijan merkit keskittyivät pääasiassa 1. kerrokseen. Tulisijoja on käsitelty lähemmin luvussa Töiden kulku ja havainnot s. 27.

LÖYDÖT

Lähes kaikki löydöt tulivat pieneltä alueelta kaivausalueen pohjoisosasta. Eniten löytyi kvartssia, mutta myös joitakin jasperioidi-, pii- ja kvartsiitti-iskoksia. Samalta alueelta löytyi myös keramiikkaa ja palaneita luita.

Kvartsiesineistä eniten löytyi kaapimia ja seuraavaksi eniten retusoituja iskoksia. Ytimet ovat pääasiassa tasoytimiä tai tasoytimen tapaisia (50 kpl); vain yksi pièce écaillée-ydin löytyi. Tasoytimet ovat suuria ja osa niistä saattaa liittyä ydinten varastoitumiseen joko leiripaikan tuntumaan tai liittyen aivan toisenaikaiseen toimintaan.

Keramiikassa oli koristeltuja paloja 1 (6, liimattu yhteen) kpl ja koristelemattomia 1. Reunapala on koristeltu ns. imitoidulla tekstiilipainanteella (IT-painanne). Saviaineksen sekoitteena on tikkumaista (yli 2 cm pitkiä) asbestia. Tämä keramiikkaryhmä ajoitetaan pääasiassa epineoliittiselle kaudelle, n. vuosien 1450-500 eKr väliseen aikaan (kalibroituja lukuja; Arponen 1992: *Imiterad textilkeramik från Enare. FM 1991*; Arponen 1993: *Rahajärvi - lisää imitoidusta tekstiilikeramiikasta. Kentältä poimittua 2. Museoviraston arkeologisen osaston julkaisu No 4*).

Palanutta luuta löytyi kaikkiaan 35,5 g. Se oli erittäin fragmentoitunutta ja siitä kyettiin tunnistamaan vain kaksi luuta, jotka ovat epävarmasti peuroja (*Rangifer tarandus*). Tunnistetut luut olivat raajojen luita. Luut analysoi fil. yo Pirkko Ukkonen (ks. liite 6).

OTETUT NÄYTTEET

Hiilinäytteitä otettiin punertavasta maasta luiden ja kvartsien seasta. Niiden ilmoittama ikä on kulttuurikerroksen ja samalla leiripaikan ikä. Hiilet analysoitiin Helsingin Yliopiston radio-

hiililaboratoriossa. (Tulokset tulevat myöhemmin).

Em. kulttuurikerroksesta otettiin makrofossiilinäyte, jota ei kuitenkaan analysoitu.

TUTKIMUSTULOKSET

Joenrantatörmällä sijaitsevan asuinpaikka-alueen tutkimukset toivat esiin seuraavanlaisia seikkoja.

Tasokaivausalueella oleva leiripaikka on varsin suppea-alainen (20 m²). Löydöt ovat varsin lähellä joen törmää, mikä viittaa sen sortuneen osittain leiripaikan käytön jälkeen. Tämä havainto luo selkeät perustelut asuinpaikan tutkimiselle veden noston aiheuttaman kulutuksen näkökulmasta katsoen.

Sekä tasokaivauksen että koekuoppien perusteella terassilla on ollut ainakin kaksi eri aikaista leiripaikkaa, joiden aikahaitari saattaa olla melko laaja. Tasokaivausalueella olleet leiripaikan jäännökset on ajoitettavissa keramiikkalöydön perusteella epineoliittiselle kaudelle. Kiviesineitä ei ollut mahdollista ajoittaa typologisesti, koska ne edustivat muotoja, joita on käytetty halki vuosituhansien.

Kiviesineiden variaatio on tyypillinen; kaapimia, veitsiä, poria, retusoituja iskoksia. Niiden valmistukseen viittaava tasoiskentä on ollut käytetyin iskentätapa. Myös bipolaari-iskentää on käytetty, mutta vähemmässä määrin.

Keramiikka on ns. imitoitua tekstiilipainanteista (IT-keramiikkaa) ja kuten edellä mainittiin se ajoittuu epineoliittiselle kaudelle. Sen sekoiteaines on tikkumaista asbestia, reunan muoto pyöreä ja seinä on suora.

Luuaines tunnistettiin mahdolliseksi peuraksi (Rangifer tarandus). Sen fragmentoituneisuuden vuoksi vain kaksi palaa kyettiin määrittämään.

Onko kyseessä ollut kota vai avoin leiripaikka, on lopullista ratkaisua vaille. Löytöjen kiinteä sijoittuminen likamaa-alueen/tullisijan ympärille pyöreään muotoon viittaa seinien olemassaoloon. Tämä on, kuten sanottu, vielä vaille lopullista määritelmää.

SODANKYLÄ 159 UUSITALO

Arkistotiedot

Kylä: Kersilö

Tila ja maanomistaja: 10 Lunastus Matara
Kemijoki Oy

Kiinteistötunnus: 758-403-0010-0000

Peruskartta: 3714 08 POSTOAAPA

Koordinaatit: x= 7500 28
y= 3489 38
z= 185-187,5

Kaivauslöydöt 1992: KM 27675:1-7, diar. 14.1.1993

Aiemmat löydöt: KM 26956:1

Aiemmat kenttätutkimukset:
P. Halinen 1991, inventointi

Muut tutkimukset ja kertomukset:

-

Julkaisut:

-

Neg. No: 92289

Dia No: 27110

Kartat: 2 kpl, s. 122-123

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Tutkimusalue sijaitsee n. 21 km pohjoiskoilliseen Ivaloon vievän tien ja Kitisen välissä, aivan Kitisen rannassa, Kuotsisaaresta n. 0,5 km pohjoiseen. Maasto on Kitisen läheisyydessä tasaista joenranta-örmää, mutta se nousee hieman länteen päin mentäessä. Kasvillisuus on heinikkoa ja hieman lännempänä sekametsää. Maaperä on pintakerroksessaan ruskeaa jokisedimenttiä, jonka alla on melko karkeaa soraa. Jokisedimentin paksuun on kauempana joesta minimissään ja se vahvenee joelle mentäessä ollen aivan lähellä rantaa yli 2 m.

Tällä kohdalla Kitinen on hieman leveämpi kuin normaalisti, esim. hieman pohjoisempänä. Hieman etelämpänä on pieni koski, johon voimalaitos rakennetaan.

Rantaan on tehty sorakuoppa, jonka reunoilta löydöt inventoinnin yhteydessä tehtiin. Kuoppaa oli suurennettu edellisvuotisen inventoinnin jälkeen (todennäköisesti v. 1992 näkyvistä traktorin jäljistä päätellen).

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin kepittämällä peruslinja joen ja 351°:n suuntaisesti. Korkeuspiste siirrettiin kiintopisteestä No 53561 kaivausten ajaksi kiintopisteeseen, joka sai korkeudekseen 187,31 m mpy.

Kaivaustutkimus tehtiin koekuoppina. Kuoppien koko oli 1x1 m². Niitä tehtiin kaikkiaan 14 kpl ja ne tehtiin hiekkakuopan ympärille ja lähiympäristöön yleiskartan ilmoittamiin paikkoihin. Liitteessä (No 4) on ilmoitettu koekuoppien koordinaatit, syvyys, kerrosten paksuudet ja löydöt.

Pääsääntönä oli, että mitä lähemmäksi joen rantaa koekuoppa tehtiin sitä paksumpi oli jokisedimentti eli punaisen ruskean hienon lössimaan kerros oli paksuinta joen läheisyydessä. Yleensä tämän alapuolella oli puhdas kullanuskea sorainen maa, jossa ei ollut

rikastumiskerrosta. Maastossa ylempänä jokisedementtiä ei ollut enää ollenkaan, vaan siellä oli normaali podsolimaannos huuhtoutumiskerrosineen, vaikka se oli niittymäistä maata. Aluetta ei ole ilmeisesti kynnetty, jonka johdosta maakerrokset olisivat sekoittuneet.

Ainoa koekuoppa, josta löytyi todennäköisesti ihmisen toiminnasta aiheutunutta maan värjäytymää oli 270/390. Tässä oli n. 22 cm:n paksuisen peltokerroksen alla nokea, mutta ei mitään kiinteitä rakenteita. Muita värjäytyksiä, kuten esim. likamaata tai punaiseksi palanutta hiekkaa, ei havaittu. Koekuopassa 298/400 oli 29 cm:n syvyydeltä lähtien 27 cm:n paksuinen sekoittunut kerros, jossa oli lössimaan ja kullanuskean soran lisäksi hiiltä. Tämä kerros vaikutti luontaisesti syntyneeltä.

LÖYDÖT

Kvartseja löytyi viidestä kuopasta: 270/390, 283/402, 290/376, 298/400 ja 299/391. Nämä olivat yksittäisiä kvartsi-iskoksia, jotka löytyivät lössimaakerroksesta. Kuopasta 270/390 löytyi yksi pièce écaillée ja kaikkiaan koekuopista löytyi iskoksia 5 kpl. Niihin ei liittynyt mitään muuta ihmisen toimintaan viittaavia havaintoja. Palanutta luuta löytyi kuopasta 270/390. Koska se löytyi peltokerroksesta, saattaa se olla lannoitteena käytettyä ruuantähdettä.

Tahdyt löydöt viittaavat kivikautiseen asuinpaikkaan tai leiri-paikka-alueeseen, josta ei löytynyt kiinteitä rakenteita. Asuinpaikka on tuhoutunut joen tulviessa niin, että yhtenäistä kulttuurikerrosta ei ole muodostunut ja löydöt ovat levinneet laajalle alueelle. Ylempää löydetty kvartsi-iskos saattaa olla merkki tilapäisestä oleskelusta kuivemmalla alueella. Tältä alueelta ei kuitenkaan löytynyt mitään muita asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, vaikka koekuopan ympäristöön tehtiin lapionpistoja.

TUTKIMUSTULOKSET

Koekuoppina toteutetusta kaivaustutkimuksesta saadut tulokset olivat seuraavanlaisia.

Asuinpaikka-alue on ollut n. 30x20 m:n laajuinen sijaiten lähellä joenrantaa olevassa jokisedimentissä. Se on joen tulviessa kuitenkin tuhoutunut niin, että yhtenäistä kulttuurikerrosta ei ole muotoutunut. Näin löydöt ovat levinneet hajalleen ympäri asuinpaikkaa. Tilapäisiä oleskelupaikkoja, kuten hieman ylempänä olevaa terassia, on käytetty. Alueelle tehty sorakuoppa on tuhonnut osan asuinpaikka-alueesta.

Koska paikalta ei saatu hiiliä eikä typologiseen ajoitukseen ollut mahdollisuutta löytöjen vähäisyyden vuoksi, asuinpaikan ikää ei pystytty määrittämään kivikautta tarkemmin, mikä merkitsee n. 6000 vuoden aikahaarukkaa.

SODANKYLÄ POIKAMELLA

Arkistotiedot

Kylä: Sattanen**Tila ja maanomistaja:** 11:26 Puolustust.
Suomen valtio**Kiinteistötunnus:** 758-416-0011-0026**Peruskartta:** 3713 09 SODANKYLÄ**Koordinaatit:** x= 7486 45
y= 3482 76
z= n. 180**Kaivauslöydöt 1992:** KM 27674:1-2056, diar. 14.1.1993**Aiemmat löydöt:** KM 20458; KM 26945:1-9**Aiemmat kenttätutkimukset:**M. Torvinen 1978, tarkastus
P. Halinen 1991, inventointi**Muut tutkimukset ja kertomukset:**

-

Julkaisut:

-

Neg. No: 90683-90684, 92287-92288, 92290-92319**Dia No:** 27111-27127**Kartat:** 14 kpl, s. 124-137

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee n. 5,6 km Sodankylän kirkolta pohjoiseen Ivaloon johtavan tien itäpuolella ja Kitisen rannassa.

Alue on tasaista mäntykangasta, jonka lounaispuolella on banaanin muotoinen kapea harjanne. Tämän harjanteen päällä ovat Sodankylä 145 Kelukoski NW:n kuopat. Kasvillisuus on mäntyä ja koivua sekä variksenmarjaa, mustikkaa, puolukkaa ja ohuelti sammalta. Maaperä on hienoa hiekkaa. Rantatörmä jokeen on jyrkkä ja sen sortumat ovat tuoreita.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työ aloitettiin kepittämällä peruslinja joen ja 0°:n suuntaiseksi. Peruskepin koordinaatiksi annettiin 200/400. Kiintopiste siirrettiin Kelujoen suun kohdalta Kitisen länsipuolella olevasta valtion kiintopisteestä (179,430) saaden korkeudekseen 180,39 m mpy.

Kaivaus aloitettiin avaamalla koordinaattien 195-214/391-393 väliselle alueelle 19 m pitkä ja yhteensä 38 m²:n suuruinen koeoja. Sen paikka määritettiin edellisvuoden pintahavaintojen perusteella; eniten löytöjä oltiin havaittu koordinaattien 200/390 ja 208-210/390-392 kohdilla.

Löydöt otettiin talteen jo aikaisemmilta kaivauksilta tutuksi tulleella ns. analogisella menetelmällä, jossa hiekkojen seulontayksikkönä oli 50x50 cm²:n suuruinen alue. Kerrosten tavoitepaksuus oli 5 cm. Pintaturpeen poiston jälkeistä tasoa kutsuttiin 0. tasoksi ja turpeen poiston kerros oli 0. krs. Tämän jälkeinen 5 cm kerros oli 1. krs ja taso oli 1. taso jne. (vrt M-V 2, s. 6-7).

Pintaturpeen poiston jälkeen tuli esiin yksi tulisija (201/392), joka osoittautui melko nuoreksi; siitä löytyi kivien ja hiilen seasta makkaralenkin metallinen päätelenkki. Punaista hiekkaa tuli esiin koordinaattien 209/392 kohdalta. Siinä oli myös joitakin palaneita kiviä, mutta niistä ei vielä tässä vaiheessa voinut teh-

dä tulisijaa.

Jo turvekerroksen poiston yhteydessä löydetyt kvartsit muodostivat pintahavaintojen osoittamiin kohtiin selvät keskittymät.

Kaivausta jatkettiin laajentamalla pohjoisosassa aluetta koeojan molemmille puolille. Tämän alueen itäosassa (208/393) esiin tuli pitkän mallisen kumpareen reunasta punertavaa hiekkaa ja palaneita kiviä. Tämän yhteydestä tuli myös melko runsaasti kvartsia. Koeojan länsipuolelta tuli myös esiin punertavaa hiekkaa ja palaneita kiviä sekä erittäin runsaasti kvartsia. Merkit viittasivat mahdollisiin tulisijoihin.

Pintakerroksen poiston jälkeen tuli esiin lähes suorakaiteen muotoinen matala painanne (kartta s. 129), joka oli ollut aavistuksen omaisesti näkyvissä jo maan pinnalla. Se varmistui asuinpainanteeksi kaivettaessa ensimmäistä kerrosta, jolloin edellä mainitut punertavan hiekan alueet osoittautuivat tulisijoiksi ja alueelta tulleet löydöt noudattivat lähes järjestelmällisesti painanteen rajoja. Painanteen reunalla, sisäpuolella, oli paksumpi huuntoutumiskerros, joka rajasi kodan seinät. Se on syntynyt luonnollisen prosessin kautta eli veden valuessa painanteeseen. Tämän avulla on mahdollista hahmottaa painanteen rajat. Ensimmäisestä kerroksesta löytyi litteä kivi koordinaattien (209,15/390,45; KM:27674:2055) kohdalta. Sen pinnalla oli alasimena käyttöön viittaavia jälkiä ja sen ympärillä oli runsaasti kvartseja.

Asuinpainanteen sisällä ei havaittu värjäytynyttä maata ollenkaan tulisijojen alueita lukuunottamatta. Niiden aiheuttama värjäymä ulottui kuudenteen kerrokseen asti. Koska löytöjä ei tullut enää kodan reuna-alueilta, kaivettiin alimmat kerrokset pienemmältä alueelta (ks. kartta s.131, 133).

Koeojan eteläpään löytökeskittymää ei laajennettu, vaan se jätettiin odottamaan tulevia tutkimuksia. Se kaivettiin kuitenkin muiden alueiden tavoin pohjaan asti. 1. tasoa kaivettaessa tuli ruudussa 198/391 esiin punaiseksi palaneen hiekan alue, jossa oli nokiläikkiä. Se oli muuttunut 3. kerrokseen tultaessa tummanruskeaksi likamaaksi ja sitä ei näkynyt enää 3. tasossa. Ruudun 391/196 3. tasossa näkyviin tuli resentti jätekuoppa säilykepurk-

keineen. Tämä oli ollut näkyvässä jo aikaisemmissakin kerroksissa, mutta tässä tasossa se näkyi selvimmin.

RAKENTEET

Kodasta oli havaittavissa reunat, jossa painanne oli n. 10-15 cm ympäröivää aluetta alempana. Valleja ei painanteen ympärillä ollut. Painanteen nurkat olivat hieman pyöreähköjä. Päädyissä oli melko runsaasti löytöjä ja ne löytyivät myös melko syvältä. Tämä viittaa eräänlaisiin jätekasoihin, möddingiin (näitä on löydetty runsaasti pohjois-norjalaisista kivikauden ja epineoliittisen kauden asumusten yhteydestä).

Tulisijat:

kota 207-208/393-394: Tulisija oli melko suurten kivien reunustama. Kiviä oli pääasiassa koillisosassa ja ne olivat osittain palamattomia. Palaneen hiekan alue oli pitkänomainen n. 1,8 m pitkä, lähes luode-kaakko -suuntainen. Tämän lounaispuolella oli saman suuntainen kumpare, joka oli syntynyt myöhemmän luontaisen toiminnan yhteydessä. Kaikkiaan tulisijan merkkejä oli 5. kerrokseen asti.

kota 209/390-392: Tulisijassa oli vain muutama suurehko palanut kivi, joista yksi oli lähes pystyssä ollut litteä kivi (KM 27674:2056). Litteän kiven muut osat löytyivät pieninä palasina edellisestä tulisijasta ja koeojan eteläpäästä. Tämä tulisija oli osittain puunkaatumana? hajoittama pohjoisosastaan. Tässäkin punaiseksi palaneen hiekan alue muodosti pääasiassa luode-kaakko -suuntaisen pitkänomaisen, lähes 2 m pitkän, kuvion. Syvimmillään palanutta hiekkaa löytyi 5. kerroksesta.

koeojan eteläpää 198/391: 1.-3. kerroksissa esillä ollut pinnasta punaiseksi palanut ja nokinen sekä syvemältä tumman ruskeana havaittu värjäytynyt alue on ollut mahdollisesti tulisijan osa. Sitä ei kaivettu esiin profiilista, jolloin olisi ollut mahdollista hahmottaa sen muoto ja funktio. Oletettavasti kyseessä on tulisija. Tässä havaittiin myös painanteen merkkejä, mutta siinä ei voitu havaita samanlaista kotapainannetta kuin pohjoisempana.

LÖYDÖT

Löydöt olivat suhteellisen monipuolisia. Eniten löytyi kvartssia, mutta sen lisäksi saatiin kvartsiittia, piitä, sertiä, jaspista, liusketta, keramiikkaa (saviastian paloja), asbestia, palanutta luuta (pari murua), pronssin muru ja joitakin iskukiviä.

Löydöt keskittyivät kodan lattian alueelle ja jonkin verran myös päätyjen edustalle kodan ulkopuolelle. Koeojan eteläosassa ei todennettu varmuudella kotaa, vaan vielä tässä vaiheessa vain löytökeskittymä. Kodan länsiosassa löydettiin alasinkivi (209,05-209,25/390,40-390,55/1. krs) ja sen ympäriltä runsaasti kvartsi-iskoksia. Tämän lisäksi kodan sisältä löytyi kaksi selkeää löytökeskittymää, jotka sijaitsivat ruuduissa 210/391 ja 208/394. (ks. löytökartta s. 135)

Kvartsi käsitti yhteensä 8711 iskosta, ydintä ja esinettä, joista suurin osa (n. 79 %) löytyi 1. ja 2. kerroksesta. Esineistä suurin osa on kaapimia, retusoituja iskoksia ja veitsiä. Näiden lisäksi löytyi vähäinen määrä poria, uurtimia, käyttöjälkisiä iskoksia, mikrolititeja ja nuolenkärjen katkelmia. Niistä voidaan typologisesti ajoittaa osa nuolenkärkien katkelmista ja mikrolitit. Nuolenkärjet on tehty yhtä lukuunottamatta kaksipuolisella pintaretu-soinnilla. Niiden muoto käy selville vain yhdestä esineestä, siinäkin viitteellisesti; se on todennäköisesti tasakantaisen nuolenkärjen kärki- ja sivukatkelma. Muista kärjistä selvästi poikkeava, sekä teknologisesti että typologisesti, on ruodollinen kärki (KM 27674:1546), joka on samaa tyyppiä kuin mesoliittiset ruotokärjet. Mesoliittiseen kauteen sijoitettavia löytöjä ovat myös mikrolitit ja viistoteräinen nuolenkärki (KM 27674:668). Mikro-säletekniikka, jonka merkkejä myös löytyi, ajoitetaan n. 8000 BP tai sitä varhemmaksi. Ytimistä oli kappalemääräisesti suurin osa bipolaariytimiä (pirstottu kappale, *pièce écaillée*, splintered piece). Grammamääräisesti tasoytimiä oli enemmän ja kappalemääräisestäkin melko runsaasti. Pilstomiseen viittaava alasinkivi löytyi suppean kvartsikeskittymän keskeltä.

Edellä mainitut mesoliittiset piirteet löytyivät sekä kodansijasta että koeojan eteläosasta. On vielä hieman epäselvää, ovatko ne

täsmälleen samoista löytöyhteyksistä vai onko tässä sekoittunut kaksi eri aikaista ja päällekkäistä asutusvaihetta keskenään.

Kvartsiraaka-aine koostuu pääasiassa kolmesta laadusta. Kaikkien perusväri on valkoinen, mutta epäpuhtaudet ovat värjänneet osan keltaisenruskeaksi tai punaiseksi. Näiden raaka-ainelajien levinettä voidaan selvittää käymällä aineisto systemaattisesti läpi. Tähän työhön sitä ei olla tehty.

Kvartsiittia löytyi 15 kpl, joista yksi oli kaavin, kaksi retusoitua iskosta ja 12 iskosta. Nämä keskittyivät pääsääntöisesti kodan itäosaan.

Pii ja serttiesineitä löytyi kaksi (yksi kumpaakin); piikaavin ja serttinen nuolenkärjen kärkikatkelma, josta on tehty kaavin. Näiden lisäksi löytyi muutama iskos. Jaspista löytyi yksi möhkäle, josta ei saanut selvää oliko se iskos vai raaka-ainekappale.

Liuskeisia esineiden fragmentteja löytyi 2-3, jotka olivat hajonneet useaksi pieneksi palaseksi. Niistä liimattiin yhteen kolme suurempaa palasta, joista kaksi kuuluvat yhteen. Toinen saattaa olla tuuran pintakatkelma tai hioimen katkelma (KM 27674:541) ja toinen mahdollisesti liuskeriipuksen katkelma (KM 27674:1814 ja 1835).

Muut esineet ovat kolme iskukiveä ja pronssin muru. Pronssipala (KM 27674:1665) on ollut analysoitavana Neste oy:n laboratoriossa 24.4.1993 (Liite 5). Päälylystämättömästä korroosiotuoteesta analysoitiin pyyhkäisyelektronimikroskooppiin liitettyllä energiadiispersiivisellä röntgenmikroanalysaattorilla. Tulos on semikvantiitatiivinen. Leena Tomanterän mukaan (suullinen tiedonanto) kyseessä on puhdasta pronssia, jossa selkeät määrät kuparia (Cu) ja tinaa (Sn) viittaavat puhtaaseen pronssiin. Siinä ei ole jälkiä sinkistä (Zn), lyijystä (Pb) eikä antimonista (Sb). Antimonin mukanaolo on aina tarkoituksellista, oli sitä miten pieni määrä tahansa. Muut alkuaineet, joita olisi alle 0,5 % ovat epäpuhtauksia ja siten eivät tietoisesti mukaan sekoitettuja.

Keramiikka (saviastian palat) on pääasiassa huonolaatuista murtuneita koristelemattomia kylkipaloja, joista osassa paloista oli

röpelöä painannetta, osassa jonkinlaista kampaleimaa sekä yhdessä palassa naarmutuksen jälkiä. Kaikki muut palaset löytyivät kodasta ja siihen liittyvistä löydöistä paitsi naarmutettu palanen, joka löytyi koeojan eteläosasta. Kampaleiman tapainen koristelu ja naarmutus kuuluvat Sär II keramiikkaperheen L-ryhmään (A. Arponen pers. comm.), jotka ajoitetaan väljästi 2000/1800-500 eKr. Enontekiön Proksin kentältä löydetty naarmupintainen keramiikka on ajoitettu pyöreästi 2800 BP eli ilmoitetun ajanjakson loppuvaiheeseen.

Asuinpaikalta löytyi asbestia kahdesta kohdasta; kodan sisältä (pari palaa) ja koeojan eteläpäästä (n. 7 g). Nämä saattavat merkitä asbestin murskaamista saviastioiden valmistusta varten eli astioita on saatettu valmistaa tällä paikalla.

Palanutta luuta löytyi vain pari murua. Syy sen vähäisyyteen saattavat olla samat kuin Vajusuvanto SE:n puuttuvien luiden eli säilymiselle otollisten olosuhteiden puuttuminen.

Kaikista löydöistä on yhteenvetotaulukko liitteessä 3.

OTETUT NÄYTTEET

Molemmista tulisijoista otettiin hiilinäytteitä (ks. liite), mutta niitä ei voitu analysoida vähäisen määrän vuoksi.

Makrofossiilinäytteitä otettiin kaksi; yksi kummastakin tulisijasta. Niiden analysointi jäi kuitenkin odottamaan tulevien vuosien kaivausbudjetteja.

TUTKIMUSTULOKSET

Kaivauksessa tutkittiin suorakaiteen muotoinen kodansija, joka näkyi ennen kaivausta maastossa painanteena. Kodassa oli kaksi pitkänomaista tulisijaa, joissa oli vähän palaneita kiviä, mutta suurrehkoja kiviä reunoilla. Läntisempi tulisija oli osittain hajon-

nut mahdollisesti puun kaatumisen aiheuttaman tuhon takia. Kodan kapeiden päätyjen ulkopuolelta löytyi kvartssia melko runsaasti, mikä saattaa viitata jätteen hylkäämispaikkaan ja sitä kautta muuten havaitsematta jääneisiin ovien paikkoihin.

Koeojan eteläosassa ei tavattu vielä varmuudella kotaan tai muuhun kiinteään rakenteeseen viittaavia löytöjä. Palaneen ja nokisen hiekan alue ojan länsireunassa saattavat merkitä tulisijaa, jota ei kuitenkaan kaivettu esille. Havaitun painanteen rajat eivät olleet selviä, jonka vuoksi ei samanlaista kotaa kuin pohjoisempaan voitu havaita.

Löytöluokkien määrä on melko suuri, mikä viittaa pidempiaikaiseen oleskeluun. Toisaalta kodan sisältä ei tavattu likamaa-alueita, joka syntyy pidempiaikaisen oleskelun tuloksena. Kodan päätyjen löytöalueet viittaavat kodan siivoamiseen asumisen aikana, mutta löytöjen sijaitseminen paikoillaan esim. alasinkiven ympärillä on merkki kodan hylkäämisestä ilman siivousta.

Pintaretusoitujen nuolenkärkien katkelmat, keramiikka ja pronssi ajoittavat kodan varhaismetalli/epineoliittiseen kauteen. Mikroliitit, säleydin, mikrosäleet ja ruodollinen nuolenkärki ovat viitteitä mesoliittisesta asutusvaiheesta samalla paikalla. Näiden vähäisyys merkitsee mahdollisesti sitä, että tämän ajan löytökeskus on vielä löytymättä. Muut kvartsisiesineet, kaapimet, veitset, porat, retusoidut iskokset ja käyttöjälkiset iskokset eivät toimi ajoittavina tekijöinä, vaat kertovat asuinpaikan funktiosta. Iskentäteknikat ovat olleet kivikaudelle tyypillisiä tasoiskentää ja bipolaarista pilstomista, joista on merkinä runsaasti ytimiä.

Asuinpaikka-alueen jatkotutkimukset ovat tarpeen. Sekä kodan ympäristön, koeojan eteläisen pään, näiden ja joen välisen alueen että pohjoisempana sijaitsevien, inventoinnin yhteydessä havaittujen löytöalueiden, tutkiminen on välttämätöntä ennen voimalaitosten valmistumista.

LIITE 1

NEGATIIVI- JA DIALUETTELO

Lyhennökset: Matti-Vainaan Palo 2 (M-V 2), Matti-Vainaan Palo 1 (M-V 1), Vajusuvanto SE (VSE), Matarasaari NNW (Matara), Poikamalla (Poika)

neg.	dia	kohde ja aihe	
92257		M-V 2, kepityksen jälkeen	SSE
92258	27095	M-V 2, taso 2, 130,80/200,30	E
92259	27096	M-V 2, työkuva	S
92260		M-V 2, taso 2, 130,10/200,80, luukeskittymä	
92261	27097	M-V 2, kaivausalue peitettynä	S
92262		M-V 1, kepityksen jälkeen	SW
92263	27098	M-V 1, työkuva	N
	27099	M-V 1, työkuva	NW
92264-6	27100	M-V 1, taso 1	WNW
92267-9	27101	M-V 1, taso 1, ylhäältä	
	27102	M-V 1, työkuvia	WNW
92270		M-V 1, pyyntikuoppa	W
92271		M-V 1, pyyntikuoppa	S
92272		VSE, kepityksen jälkeen	S
92273-4		VSE, poro juoksee tiellä	S
	27103	VSE, työkuva	W
92275-9	27104	VSE, taso 1	W
92280		VSE, työkuva, Taisto Karjalainen	W
92281-2	27105	VSE, taso 3	W
92283-4	27106	VSE, taso 3	S
	27107	VSE, peittämisen jälkeen	S
92285		Matara	NE
92286	27108	Matara, taso 0, x=102-107	W
	27109	Matara, peittämisen jälkeen	N
92287-8	27111	Poika, eteläinen alue	N
92289	27110	Uusitalo	S
92290-2		Poika, työkuvia	
92293	27112	Poika, keramiikkaa, 202,18/391,23, 1. krs	
92294	27113	Poika, tulisija 208/393, taso 1	N
92295		Poika, tulisija 208/393, taso 1	E
92296-304	27114-5	Poika, kota, yleiskuva, taso 1	E
92305	27116	Poika, tulisija 209/391, taso 1	N
92306	27117	Poika, tulisija 208/393, taso 2	N
92307	27118	Poika, tulisija 209/391, taso 2	N
92308-11	27119	Poika, kota, yleiskuva, taso 2	E
92312		Poika, tulisija 208/393, taso 2	E
92313	27120	Poika, tulisija 208/393, taso 3	N
92314	27121	Poika, tulisija 208/393, taso 3	E
92315	27122	Poika, tulisija 208/393, taso 4	N
92316	27123	Poika, tulisija 208/393, taso 4	E
92317	27124	Poika, tulisija?, 198/391, taso 2	E
92319 8	27125	Poika, tulisija 209/391, taso 3	N
	27126	Poika, peittämisen jälkeen	N
90683-4	27127	Poika, palapelikivi KM 27674:2056	

LIITE 2

KARTTALUETTELO

164 Matti-Vainaan Palo 2

aihe	koko	s.
Peruskarttaote, 1:20 000	A4	87
Yleiskartta, 1:500	A4	88
Poikkileikkauskartta, 1:50	A4	89
Pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:50	A4	90
Tasokartta, taso 0, 1:50	A4	91
Tasokartta, taso 1, 1:50	A4	92
Tasokartta, taso 2, 1:50	A4	93
Tasokartta, taso 3, 1:50	A4	94
Löytökartta, 1:50	A4	95

163 Matti-Vainaan Palo 1

aihe	koko	s.
Peruskarttaote, 1:20 000	A4	96
Yleiskartta, 1:1000	A3	97
Pintaprofiilikartta, 1:100	A4	98
Pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:50	A4	99
Tasokartta, taso 0, 1:50	A4	100
Tasokartta, taso 1, 1:50	A4	101
Tasokartta, taso 2, 1:50	A4	102
Tasokartta, tasot 3 ja 4, 1:50	A4	103
Löytökartta, 1:50	A4	104

162 Vajusuvanto SE

aihe	koko	s.
Peruskarttaote, 1:20 000	A4	105
Yleiskartta, 1:1000	A3	106
Poikkileikkauskartta, 1:100	A3	107
Pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:50	A4	108
Tasokartta, taso 0, 1:50	A4	109
Tasokartta, taso 1, 1:50	A4	110
Tasokartta, taso 2, 1:50	A4	111
Tasokartta, taso 3, 1:50	A4	112
Tasokartta, tasot 4-6, 1:50	A4	113
Tasokartta, tasot 7-9, 1:50	A4	114

161 Matarasaari NNW

aihe	koko	s.
Peruskarttaote, 1:20 000	A4	115
Yleiskartta, 1:1000	A4	116
Poikkeleikkauskartta, 1:100	A4	117
Pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:50	A4	118
Tasokartta, taso 0, 1:50	A4	119
Tasokartta, taso 1, 1:50	A4	120
Löytökartta, 1:50	A4	121

159 Uusitalo

aihe	koko	s.
Peruskarttaote, 1:20 000	A4	122
Yleiskartta, 1:1000	A4	123

63 Poikamalla

aihe	koko	s.
Peruskarttaote, 1:20 000	A4	124
Yleiskartta, 1:1000	A3	125
Poikkileikkauskartta, 1:100	A4	126
Pinta- ja pohjavaaituskartta, 1:50	A3	127
Tasokartta, taso 0, 1:50	A3	128
Tasokartta, taso 1, 1:50	A3	129
Tasokartta, taso 2, 1:50	A3	130
Tasokartta, taso 3, pohjoisosa, 1:50	A4	131
Tasokartta, taso 3, eteläosa, 1:50	A4	132
Tasokartta, taso 4, 1:50	A4	133
Profiilikartta, 1:50	A3	134
Löytökartta, kvartsi ja kvartsiitti, 1:50	A3	135
Löytökartta, asbesti ja keramiikka, 1:50	A3	136
Rakennekartta, 1:50	A3	137

LIITE 3

LÖYDÖT

Sodankylä 164 Matti-Vainaan palo 2

määrä/paino; kpl/g

löytölaji	krs					yht
	0.	1.	2.	3.	4-5	
kvartsia						
kaavin	30/255	46/538	12/155	3/42	1/39	92/999
veitsi	3/48	15/476	3/78	-	2/44	23/646
pora	2/11	3/53	-	-	1/4	6/68
mikroliitti	3/2	4/2	2/1	-	-	9/5
nuolenkärki	-	-	1/0,5	-	-	1/0,5
uurin	2/27	2/12	1/2	-	-	5/41
retusoitu iskos	10/49,5	11/128	11/150	1/9	2/30	35/366,5
käyt.jälk. iskos	4/56	5/15	1/15	-	-	10/86
esine	2/5,5	1/3	-	-	-	3/8,5
yht.	56/454	87/1227	31/401,5	4/51	6/117	184/2220,5
ydin	8/151	23/2059	8/699	2/21	5/438	46/3368
pièce écaillée	1/4	11/177	2/28	1/9	1/2	16/220
iskos	541/372	579/941,5	225/413	55/60	8/29	1408/1815,5
kaikki yht.	606/981	700/4404,5	43/1541,5	62/141	20/586	1654/7624
liuske						
esine frag.	1/0,5	-	-	-	-	1/0,5
iskos	-	1/1	-	-	-	1/1
palanut luu g	12	175,5	420	81	1	689,5
punamulta g	-	0,5	1,5	0,5	-	2,5

Sodankylä 163 Matti-Vainaan palo 1

määrä/paino; kpl/g

löytölaji	krs					yht.
	0.	1.	2.	3.	4.	
kvartsia						
kaavin	1/6	5/43	2/10	-	-	8/59
pora	-	1/2	1/2	-	-	2/4
retusoitu iskos	1/2	3/2,5	-	-	-	4/4,5
yht.	2/8	9/47,5	3/12	-	-	14/67,5
ydin	1/13	-	3/46	2/29	-	6/88
pièce écaillée	-	1/7	1/2	-	-	2/9
iskos	34/18	42/48,5	15/17	3/1,5	2,3,5	96/88,5
kaikki yht.	37/39	52/103	22/77	5/30,5	2/3,5	118/244
kiviesine (hioin)	-	-	-	-	1/213	1/213
palanut luu g	17	251,5	131	86	26,5	512,5
punamulta g	-	0,5	0,5	-	-	1

Sodankylä 162 Vajusuvanto SE

määrä/paino; kpl/g

löytölaji	krs						yht.
	0.	1.	2.	3.	4.	5	
kvartsia							
kaavin	1/11	-	1/4	2/16	2/23	1/6	
veitsi	-	2/24	1/2	4/64	3/36	1/6	
pora	-	2/13	3/7	2/6,5	2/23	-	
mikroliitti	1/0,5	3/1,5	2/1	3/1,5	-	-	
uurrin	1/5	2/5	-	2/18	1/3	-	
retusoitu iskos	3/38	2/2,5	9/64	6/34	8/46,5	1/5	
käyt.jälk. iskos	-	1/2	1/13	-	1/12	-	
yht.	6/54,5	12/48	17/91	19/140	17/143,5	3/17	
ydin	-	3/110	11/241	10/198	11/693	13/297	
pièce écaillée	1/15	5/112	3/70	6/113	6/83	2/18	
iskos	125/122,5	995/684,5	1941/1103	1613/966,5	986/611,5	749/620,5	
kaikki yht.	132/192	1015/954,5	1972/1505	1648/1417,5	1020/1531	767/952,5	
palanut luu g	-	-	-	-	0,5	-	
	6.	7.	8.	9.	10.-13.	täytemaa	yht.
kvartsia							
kaavin	1/4	4/14,5	2/8	1/11	-	1/10	16/107,5
veitsi	1/9	1/24	-	-	-	-	13/165
pora	-	1/16	1/10	-	-	-	11/75,5
mikroliitti	-	-	-	-	-	-	9/4,5
uurrin	-	-	-	-	-	-	6/31
retusoitu iskos	3/37	6/40,5	3/12	-	-	-	41/279,5
käyt. jälk. iskos	-	-	-	-	1/6	-	4/33
yht.	5/50	12/95	6/30	1/11	1/6	1/10	100/696
ydin	16/482	27/758	5/158	1/35	2/107	2/153	101/3232
pièce écaillée	3/42	17253	3/86	3/66	-	2/11	51/869
iskos	941/760	1256/802,5	682/432	307/213	148/88	12/7	9755/6411
kaikki yht.	965/1334	1312/1908,5	696/706	312/325	151/201	17/181	10007/11208,5
palanut luu	-	-	-	-	-	-	0,5

Sodankylä 161 Matarasaari NNW

määrä/paino; kpl/g

löytölaji	krs			koek.	yht
	0.	1.	2.		
kvartsia					
kaaavin	12/116	7/84	-	-	19/200
veitsi	-	1/9	-	-	1/9
pora	2/7	-	-	-	2/7
retusoitu iskos	2/17	3/8	-	-	5/25
käyttäjälkinen iskos	-	1/1	-	-	1/1
yht.	14/140	12/102	-	-	26/242
ydin	31/3966	18/3053	-	1/63	50/7082
pièce écaillée	1/78	-	-	-	1/78
iskos	479/2136,5	676/1343	22/32	5/7	1182/3518
kaikki yht.	525/6320	706/4498	22/32	6/70	1259/10920
kvartsiitti					
ydin	1/7	-	-	-	7/7
iskos	7/48	3/23	-	-	10/71
jaspis					
iskos	2/1,5	1/0,5	-	-	3/2
pii					
esine	-	2/1	-	-	2/1
iskos	-	6/3	-	-	6/3
keramiikka	-	7/11	-	-	7/11
palanut luu g	-	26	9,5	-	35,5

Sodankylä 159 Uusitalo

määrä/paino; kpl/g

löytölaji	kk					yht.
	270/390	283,5/402	290/376	298/400	299/391	
kvartsia						
pièce écaillée	1/5	-	-	-	-	1/5
iskos	1/0,5	1/3	1/47	1/6	1/66	5/122,5
yht.	2/5,5	1/3	1/47	1/6	1/66	6/127,5
palanut luu g	0,5	-	-	-	-	0,5

Sodankylä 63 Poikamalla

määrä/paino; kpl/g

löytölaji	krs							
	0.	1.	2.	3.	4	5	6	yht
kvartsia								
kaavin	5/27	21/128	12/89	7/38	2/5	1/4	-	48/463
veitsi	1/3	7/149	4/283	-	-	1/8	2/20	15/291
pora	2/10	5/19	-	-	-	-	-	7/29
mikroliitti	-	1/0,5	2/3,5	1/0,5	-	-	-	4/4,5
nuolenkärki	-	3/6,5	2/6	-	-	-	-	5/12,5
uurin	-	1/3	1/1	-	-	-	-	2/4
ret. iskos	5/15,5	16/57,5	9/110,5	-	1/1	-	1/8	32/192,5
kj. iskos	-	-	1/5	2/17	1/2	1/2	-	5/26
esine	-	-	-	1/3	-	-	-	1/3
yht.	13/55,5	54/363,5	31/498	11/58,5	4/8	3/14	3/28	119/1025,5
ydin	11/267	45/1645	9/422	3/65	1/10	-	1/3	70/2412
pièce écaillée	10/66	59/301	21/103	4/24	2/9	1/2	1/4	98/509
iskos	974/728	5199/2861,5	1453/726,5	453/201	166/76,5	58/26,5	122/63	8425/4683
kaikki yht.	1008/1116,5	5357/5171	1514/1749,5	471/348,5	172/103,5	62/42,5	127/98	8711/8629,5
kvartsiitti								
kaavin	-	1/20	-	-	-	-	-	1/20
ret. iskos	-	1/2	-	-	-	-	1/0,5	2/2,5
iskos	-	10/9,5	1/0,5	-	1/0,5	-	-	12/10,5
pii								
kaavin	-	1/4	-	-	-	-	-	1/4
iskos	-	2/1	-	-	-	-	-	2/1
sertti								
nuolenkärki	-	1/2	-	-	-	-	-	1/2
iskos	-	-	-	1/0,5	-	-	-	1/0,5
jaspis								
iskos/ydin	-	-	-	1/35	-	-	-	1/35
yht.	-	16/38,5	1/0,5	2/35,5	1/0,5	-	1/0,5	21/75,5
Liuske								
esine	-	1/22	-	1/6	-	-	-	2/28
iskos	-	-	1/0,5	-	-	-	-	1/0,5
muut esineet	-	1/287	1/0,5	2/125	-	-	-	4/412,5
keramiikka	-	244/118	39/40,5	60/61,5	-	9/6	10/3	362/229
asbesti g	-	0,5	6,5	1,5	-	-	-	8,5
palanut luu g	-	-	-	-	-	0,5	-	0,5

LIITE 4

LUETTELO KOEKUOPISTA

159 Uusitalo

koordinaatit	kerros	syvyys
262/390	tumman punaruskea peltokerros kullanruskea sora	34 cm 0-25 25-34
270/390	palanutta luuta ja kvartsia tumman punaruskea peltokerros musta punertava lössi kullanruskea sora	33 cm 0-22 22-23 23-30 33-33
283,5/402	kvartsi-iskos punaruskea lössi kullanruskea sora	42 cm 0-29 29-42
284/415	ruskeaa savista lössiä	102 cm 0-102
287/391	punaruskea lössi soran sek. punaruskea lössi kullansurkea sora	38 cm 0-12 12-21 21-38
290/376	kvartsi-iskos turve musta huuhtoutumiskerros rikastumiskerros kullanruskea sora	32 cm 0-4 4-8 8-14 14-25 25-32
298/381	turve huuhtoutumiskerros rikartumiskerros kullanruskea sora	25 cm 0-6 6-15 15-22 22-25

298/400	kvartsi-iskos	60 cm
	punaruskea lössi	0-29
	soran+hiilen sek. punarusk. lössi	29-56
	kullanruskea sora	56-60
299/391	kvartsi-iskos	26 cm
	punaruskea lössi	0-11
	vanha turve	11-11,5
	musta kerros	11,5-12,5
	soran sek. punaruskea lössi	12,5-19
	kullanruskea sora	19-26
299/400		41 cm
	tumman punaruskea peltokerros	0-20
	tumman punertava lössi	20-34
	kullanruskea sora	34-41
302/410		62 cm
	ruskea savinen lössi	0-20
	punainen lössi	20-32
	punaruskea lössi	32-59
	kullanruskea sora	59-62
311/400		28 cm
	punaruskea lössi	0-19
	kullanruskea sora	19-28
318/407		53 cm
	punaruskea lössi	0-50
	kullanruskea sora	50-53
481/396		29 cm
	punaruskea lössi	0-25
	kullanruskea sora	25-29

53

LIITE 5

25.4.1993 NESTE/HORNYTZKYJ

Analyysi pronssinpalasta KM 27674:1665

STANDARDLESS ANALYSIS

Spectrum Name: /imix/spectra/sample.spt

Elm	Relative K	wt %
CU	0.8638	85.99
SN	0.1223	14.01
TOTAL		100.00

SODANKYLÄ MATTI-VAINAAN PALO 2 / P. Halinen 1992

Luuanalyysi 20.1.1993 Pirkko Ukkonen

Materiaali oli hajanaista ja huonosti säilynyttä.
Aineistosta määritettiin yhteensä 90 fragmenttia, jotka
jakautuivat seuraavasti:

Alces alces (hirvi)	14 fr.
Castor fiber (majava)	76

Parhain terveisin

Pirkko Ukkonen

SODANKYLÄ MATTI-VAINAAN PALO 2 / P. Halinen 1992

Luuanalyysi 20.1.1993 Pirkko Ukkonen

131/200B krs 0	costa fr.	Castor fiber
128.30/200.40 krs 1	4 x costa fr.	Castor fiber
128.40/200.60 krs 1	phal. (III/IV)2 prox. fr. costa fr.	Alces alces Castor fiber
128.65/200.35 krs 1	fibula dex. dist. fr. costa fr.	Castor fiber "
128.200D krs 1	phal. (III/IV)1/2 prox. fr. radius sin. prox. fr.	Alces alces Castor fiber
130.20/200.45 krs 1	costa fr.	Castor fiber
130.80/200.65 krs 1	humerus sin. dist. fr. costa fr.	Castor fiber "
130.82/200.40 krs 1	phal. 3	Castor fiber
130.88/200.55 krs 1	humerus sin. dist. fr.	Castor fiber
130/200B krs 1	humerus sin. dist. fr. (liimattu edelliseen)	Castor fiber
128.40/200.40 krs 2	phal. (III/IV)1/2 dist. fr.	Alces alces
128.45/200.20 krs 2	scapula sin., cavitas glenoid.	Castor fiber
128.45/200.30 krs 2	costa fr.	Castor fiber
128.45/200.45 krs 2	2 x costa prox. fr.	Castor fiber
128.45/200.45 krs 2	humerus dex. prox. fr.	Castor fiber
128.61/200.30 krs 2	2 x cranium, palatinum fr. tibia sin. dist. fr. costa fr.	Castor fiber " "
128.61/200.30 krs 2	cranium, palatinum fr.	Castor fiber

128/200A krs 2	costa fr.	Castor fiber
128/200D krs 2	costa fr.	Castor fiber
130.55/200.15 krs 2	mt II/V dist. fr.	Alces alces
130.65/200.25 krs 2	2 x costa fr.	Castor fiber
130.80/200.50 krs 2	ulna sin., inc. semilunaris fr. mt V dex. dist. epiph. mc/mt diaph. fr. vertebra caudalis fr. 6 x costa fr.	Castor fiber " " " "
130.70/200.55 krs 2	phal. diaph. fr.	Castor fiber
130.75/200.35 krs 2	os sesamoideus fr. fibula sin. diaph. fr. 8 x costa fr.	Alces alces Castor fiber "
130.85/200.10 krs 2	phal. carpi (II/V)2 prox. fr.	Alces alces
130.90/200.10 krs 2	phal. (III/IV)3 prox. fr.	Alces alces
130.90/200.20 krs 2	phal. (III/IV)2 prox. fr. vertebra caudalis fr.	Alces alces Castor fiber
130.90/200.30 krs 2	mesocuneiforme sin. 2 x costa fr.	Castor fiber "
130.95/200.25 krs 2	phal. (III/IV)1 prox. fr. phal. (II/V)2 prox. fr. fibula dex. diaph. fr. mt III dex. prox. fr. entocuneiforme dex. fr. 6 x costa fr.	Alces alces " Castor fiber " " "
130.90/200.80 krs 2	mt II sin. dist. fr. mc/mt dist. fr.	Castor fiber "
130/200A krs 2	2 x phal. 1 prox. fr.	Castor fiber
130/200A krs 2	phal. diaph. fr.	Castor fiber
131.05/200.25 krs 2	mt II sin. prox. fr. mc/mt/phal. diaph. fr.	Castor fiber "
131.10/200.15 krs 2	mt III dex. dist. fr.	Castor fiber
131.10/200.20 krs 2	cranium, palatinum fr.	Castor fiber

128.50/200.30 krs 3	phal. (II/V)3 prox. fr.	Alces alces
128.60/200.40 krs 3	2 x phal. (III/IV)2 dist. fr. phal. (III/IV)3 dist. fr.	Alces alces "
130.75/100.30 krs 3	ulna sin. dist. fr.	Castor fiber
130.80/200.35 krs 3	costa fr.	Castor fiber
130.85/200.20 krs 3	cranium, maxillare fr.	Castor fiber
128.15/200.60 krs 1	phal. (III/IV)2 prox. fr.	Alces alces

SODANKYLÄ MATTI-VAINAAN PALO 1 / P. Halinen 1992

Luuanalyysi 20.1.1993 Pirkko Ukkonen

Materiaali oli hajanaista ja huonosti säilynyttä.
Aineistosta määritettiin yhteensä 43 fragmenttia, jotka
jakautuivat seuraavasti:

Alces alces (hirvi)	39 fr.
Mammalia sp.	3
Aves sp. (linnut)	1

Parhain terveisin

Pirkko Ukkonen

SODANKYLÄ MATTI-VAINAAN PALO 1 / P. Halinen 1992

Luuanalyysi 20.1.1993 Pirkko Ukkonen

301.95/399.65 krs 0	phal. (III/IV)1 prox. fr.	Alces alces
302.05/399.45 krs 1	phal. (III/IV)3 prox. fr.	Alces alces
302.05/399.60 krs 1	phal. (II/V)1 prox. fr.	Alces alces
302.24/399.77 krs 1	phal. (III/IV)2 dist. fr.	Alces alces
302.25/399.49 krs 1	phal. (III/IV)1 prox. fr.	Alces alces
302.65/399.75 krs 1	phal. (III/IV)1 prox. fr. os sesamoideus fr.	Alces alces "
303.10/399.75 krs 1	phal. (III/IV)2 dist. fr. os sesamoideus fr. vertebra thorac., proc. spin.	Alces alces " "
303.17/399.67 krs 1	mc/mt III-IV dist. fr.	Alces alces
301.70/400.10 krs 2	tibia dex. dist. fr.	Alces alces
302.05/399.95 krs 2	phal. (III/IV)2 dist. fr.	Alces alces
302.15/400.05 krs 2	phal. (III/IV)3 prox. fr.	Alces alces
303.18/399.58 krs 2	2 x phal. (III/IV)3 prox. fr.	Alces alces
303.10/400.05 krs 2	3 x radius diaph. fr. ?	Aves sp. ?
302.40/399.65 krs 3	phal. (III/IV)2 prox. fr.	Alces alces
303.05/399.45 krs 3	phal. (III/IV)3 prox. fr.	Alces alces
303.05/399.60 krs 3	phal. (III/IV)1 prox. fr. phal. (III/IV)1 dist. fr. phal. (III/IV)2 dist. fr.	Alces alces " "

303.10/399.65 krs 3	phal. (III/IV)2 dist. fr.	Alces alces
303.15/399.45 krs 3	os sesamoideus fr.	Alces alces
303.20/399.60 krs 3	phal. (III/IV)3 prox. fr.	Alces alces
303.55/399.30 krs 3	phal. (III/IV)1/2 dist. fr.	Alces alces
303.65/399.10 krs 3	phal. (III/IV)2 prox. fr. vertebra, proc. art. fr.	Alces alces "
303.05/399.70 krs 4	os sesamoideus fr.	Alces alces
303.31/399.57 1	mc/mt III-IV dist. fr.	Alces alces
303.45/399.40 3	vertebra, proc. spinosus fr.	Alces alces
302/399 D 2	phal. (III/IV)3 prox. fr. 3 x costa fr.	Alces alces Mammalia sp.
302.90/399.95 1	phal. (III/IV)1 prox. fr.	Alces alces
303.18/399.65 1	ect+mesocuneiforme sin. fr.	Alces alces
303.31/499.59 1	tibia dex. dist. fr.	Alces alces
302.85/399.80 1	phal. (III/IV)2 prox. fr.	Alces alces
303.26/399.89 1	phal. (III/IV)2 prox. fr.	Alces alces
302.02/399.89 1	tibia dex. dist. fr.	Alces alces

MATARASAARI / P. Halinen 1992

Luuanalyysi 20.1.1993 Pirkko Ukkonen

103.85/200.13 radius sin. dist. fr. ? Rangifer tarandus ?
krs 1

103.87/200.30 phal. (III/IV)1/2 prox. fr. ? " ?
krs 1

LIITE 7

HIILINÄYTTEET

Näytteissä on runsaasti hiekkaa seassa, eikä niitä olla puhdistettu. Analysoitavaksi lähetetyt näytteet on tummennettu.

164 MATTI-VAINAAN PALO 2

1.	132,32-49/200,18-23	2. krs
2.	132,35/200,09	1. krs
3.	128,61/200,30	2. krs
4.	128,47/199,86	2. krs
5.	130,85/200,15	2. krs
6.	130,40/200,10	2. krs
7.	130,55/200,35	2. krs
8.	130,20/200,30	2. krs
9.	130,75/200,22	2. krs
10.	128,60/200,40	3. krs
11.	129,10/200,30	3. krs
12.	131,40/200,21	2. krs
13.	130,90/200,25	3. krs
14.	130,40/199,97	4. krs
15.	130,87/200,90	2. krs
16.	130,28/200,65	2. krs
17.	128,65/200,30	3. krs
18.	suonäyte	n. 135 cm

163 MATTI-VAINAAN PALO 1

1.	303,50/399,30	3. krs
2.	303,60/399,25	5. krs
3.	303,45/399,35	3. krs
4.	303,58/400,24	2. krs
5.	303,25/399,45	2. krs
6.	303,10/399,65	3. krs
7.	303,10/400,40	2. krs
8.	302,95/400,40	3. krs
9.	302,90/399,85	2. krs
10.	303,47/399,45	2. krs
11.	tulisija	3. krs

161 MATARASAARI NNW

1.	104,05/200,05	2. krs
2.	tulisija, ruutu 104/199	2. krs

63
~~55~~

63 POIKAMELLA

1.	208,14/393,69	2. krs
2.	208,03/394,03	2. krs
3.	208,08/394,08	2. krs
4.	198,15/391,00	2. krs
5.	210,00/390,50	4. krs
6.	209,35/392,10	2. krs, näyte 2
7.	209,30/392,90	2. krs, näyte 1

SODANKYLÄ 164 MATTI-VAINAAN PALO 2

† 92257 YLEISKUVA, S5E

† 92259 TYÖKUVA: MIIRA AIWASOJA (VAS.) JA SAMI LOTILA

SODANKYLÄ 164 MATTI-VAINAAN PALO 2

† 92260 LUUKESKITTYMÄ

† 92258 YDIN JA KAAVIN "IN SITU"

SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1

† 92262 YLEISKUVA, SW

† 92263 TYÖKUVA SATEELLA, N

SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1

† 92264 TÄSO 7, W

† 92266 TÄSO 7 W

SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1

f 92267 Taso 7, ylhäältä

f 92267 Taso 7, ylhäältä

SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1

† 92270 PYYNTIKUOPPA, W

† 92271 PYYNTIKUOPPA, S

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

TASO 7, W

f 92275

TASO 7, W

f 92276

TULISIJÄ,
TASO 7, W

f 92279

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

f 92281 Taso 3, W

f 92282 Taso 3, W

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

4 92283 Taso 3,5

4 92284 Taso 3,5

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

† 92273 PORO JUOKSEE ASP:n VIERELLÄ

† 92274 PORO

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

† 92272 YLEISKUVA, S

† 92280 TAISTO KARJALAINEN

SODANKYLÄ 161 MATARASAARI NNW

† 92285 YLEISKUVA, OTETTU JOEN TOISELTA PUOLELTA, NE

† 92286 TASO 0, X=102-107

SODANKYLÄ 159 UUSITALO

♠ 92289 YLEISKUVA ASUINPAIKALTA, S

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

† 92287 VLFISKUVA, N

† 92317 TULISIJA ? 198/391, TÄSÖ2, E

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

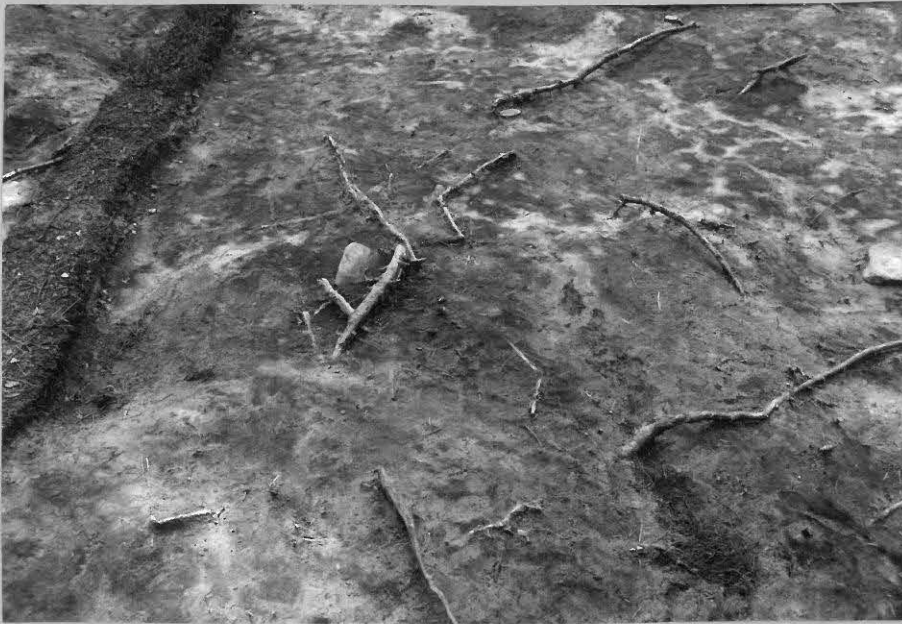

† 92291 TAL FISHER

† 92292 TYÖKUVA

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

TULISIJA 209/391
TASO 1, N

f 92305

TULISIJA 209/391
TASO 2, N

f 92307

f 92313 TULISIJA 209/391, TASO 3, N

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

† 92294 TULISIJA 208/393, TASO 1, N

† 92306 TULISIJA 208/393, TASO 2, N

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

† 92313 TULISIJA 208/393, TASO 3, N

† 92315 TULISIJA 208/393, TASO 4, N

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

p 92295 TULISIJA 208/393, TASO 1, E

p 92312 TULISIJA 208/393, TASO 2, E

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

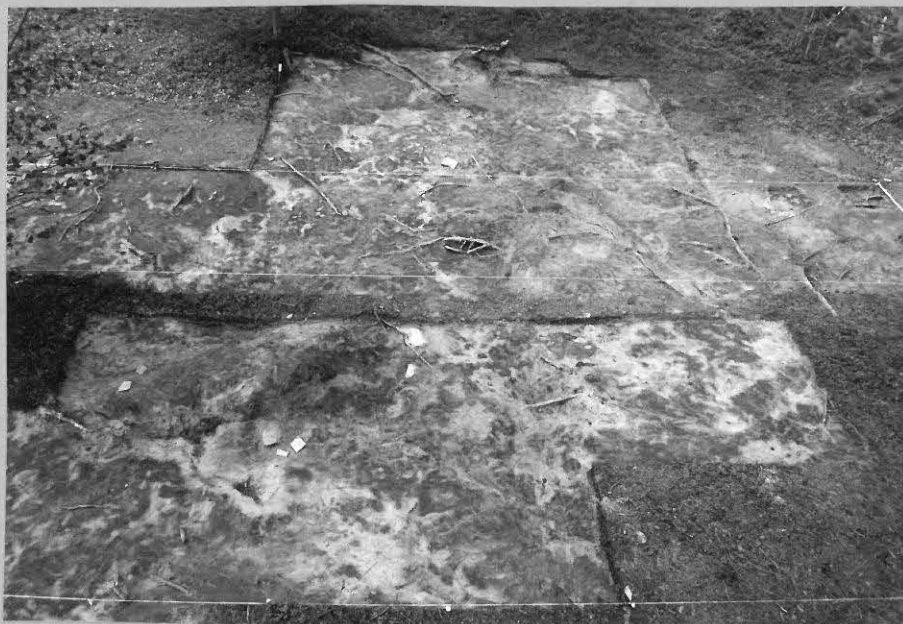

† 92314 TULISIJA 208/393, TASO 3, E

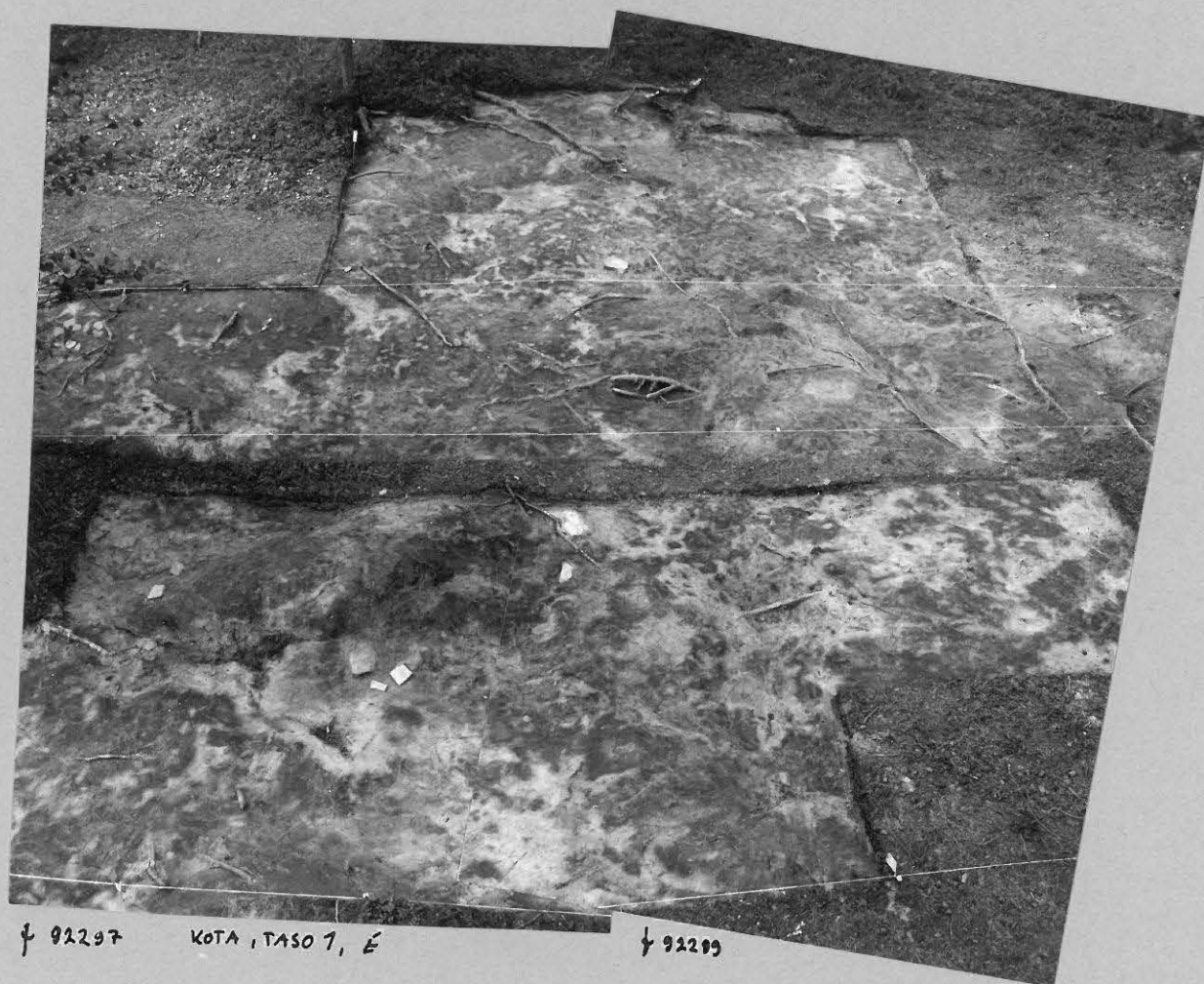

† 92316 TULISIJA 208/393, TASO 4, E

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

† 92296 KOTA, TASO 1, E

† 92297 KOTA, TASO 1, E

† 92299

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

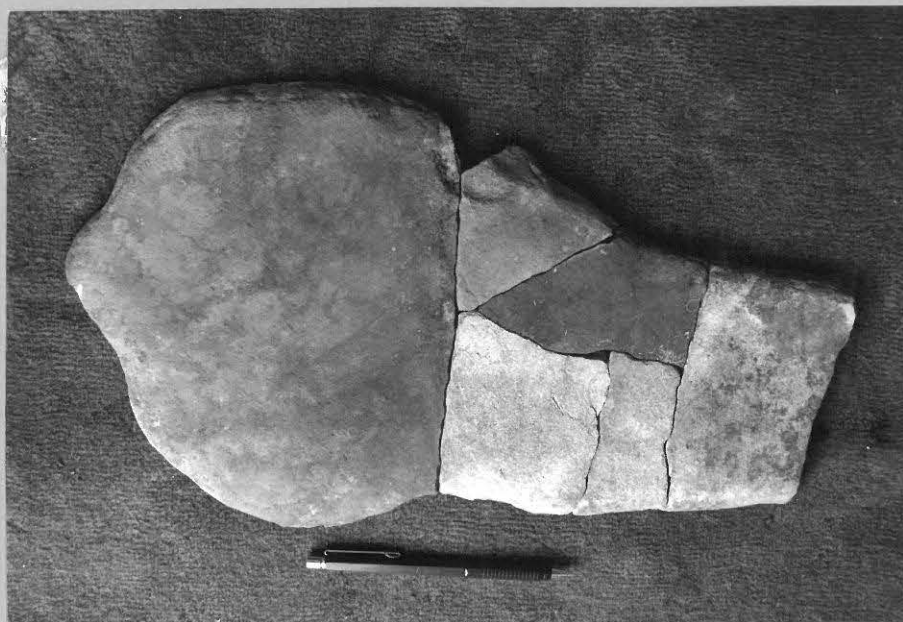
† 92308 KOTA, Taso 2, E

† 92309 KOTA, Taso 2, E

† 92311

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

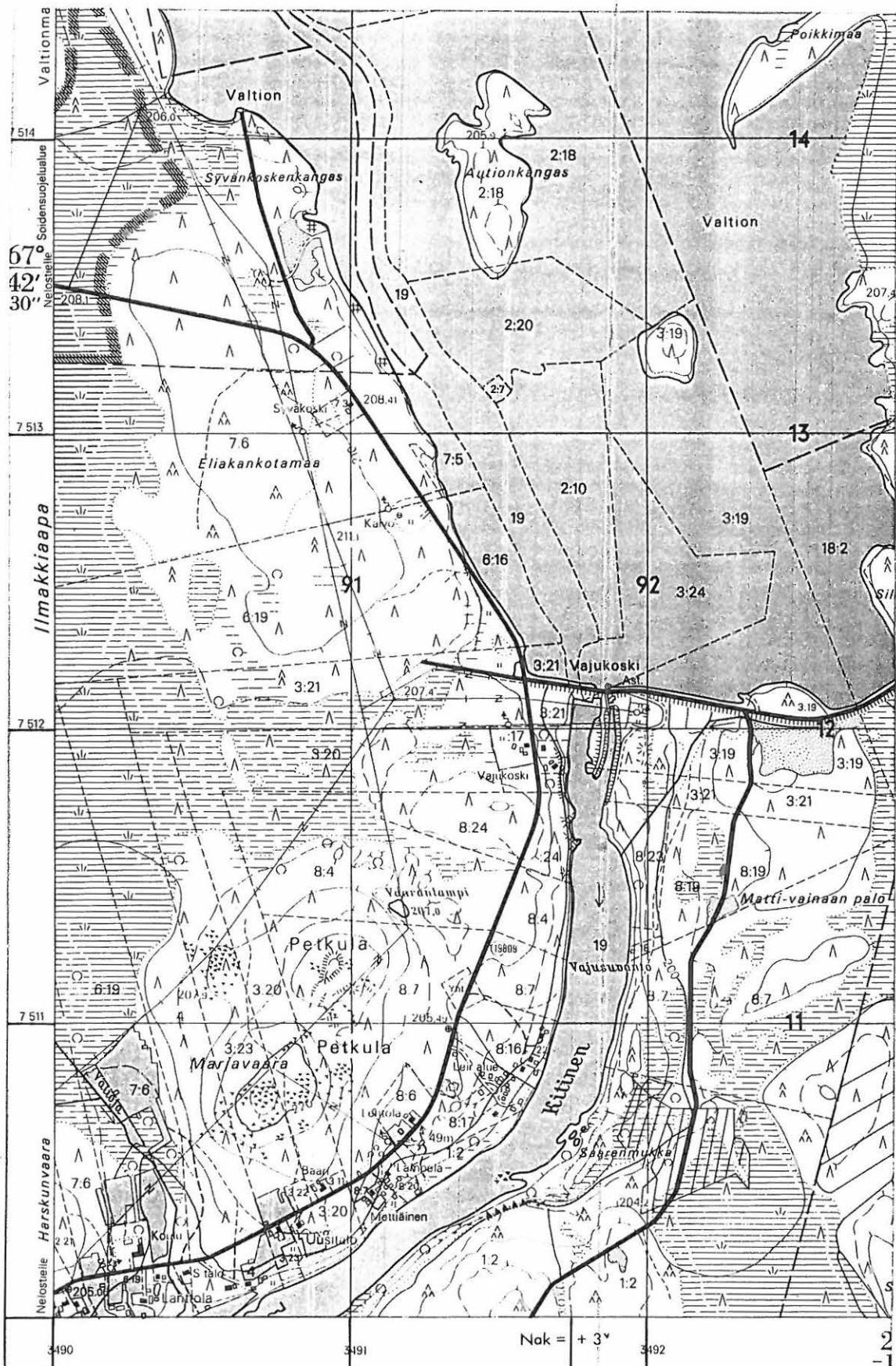
f 90683

PALAPELIKIVI KM 27674:2056

f 92293 KERAMIKKAA "IN SITU" 202,18/391,23 7. KAS

SODANKYLÄ 164 Matti-Vainaan Palo 2

Ote peruskartasta 3714 12 PETKULA, 1:20 000, Helsinki 1989

tutkittu kohde

SODANKYLÄ 164

MATTIVAINAANPALO 2

PETRI HALINEN 1992

YLEISKARTTA MK:1:500

Piirt. T. Karjalainen

- kaivausalue
 irtokvartseja
 palaneita kiviä
 turpeen reuna
 terassi
 suo

10 m

130 140 150 160 170 180 190 200 210 -20

-150

-140

-130

-120

-110

-100

-90

-80

-70

-60

-50

-40

-30

-20

tie

suo

suo

suo

suo

suo

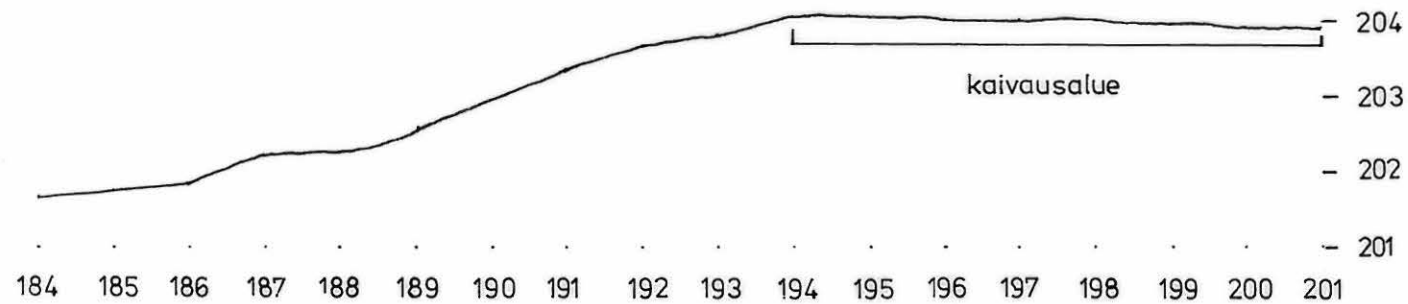
suo

SODANKYLÄ 164, MATTIVAINAANPALO 2

PETRI HALINEN 1992

POIKKILEIKKAUSKARTTA LINJALTA Y = 130, X = 184 - 201

MK 1:100 = 3m.

SODANKYLÄ 164

MATTIVAINAANPALO 2

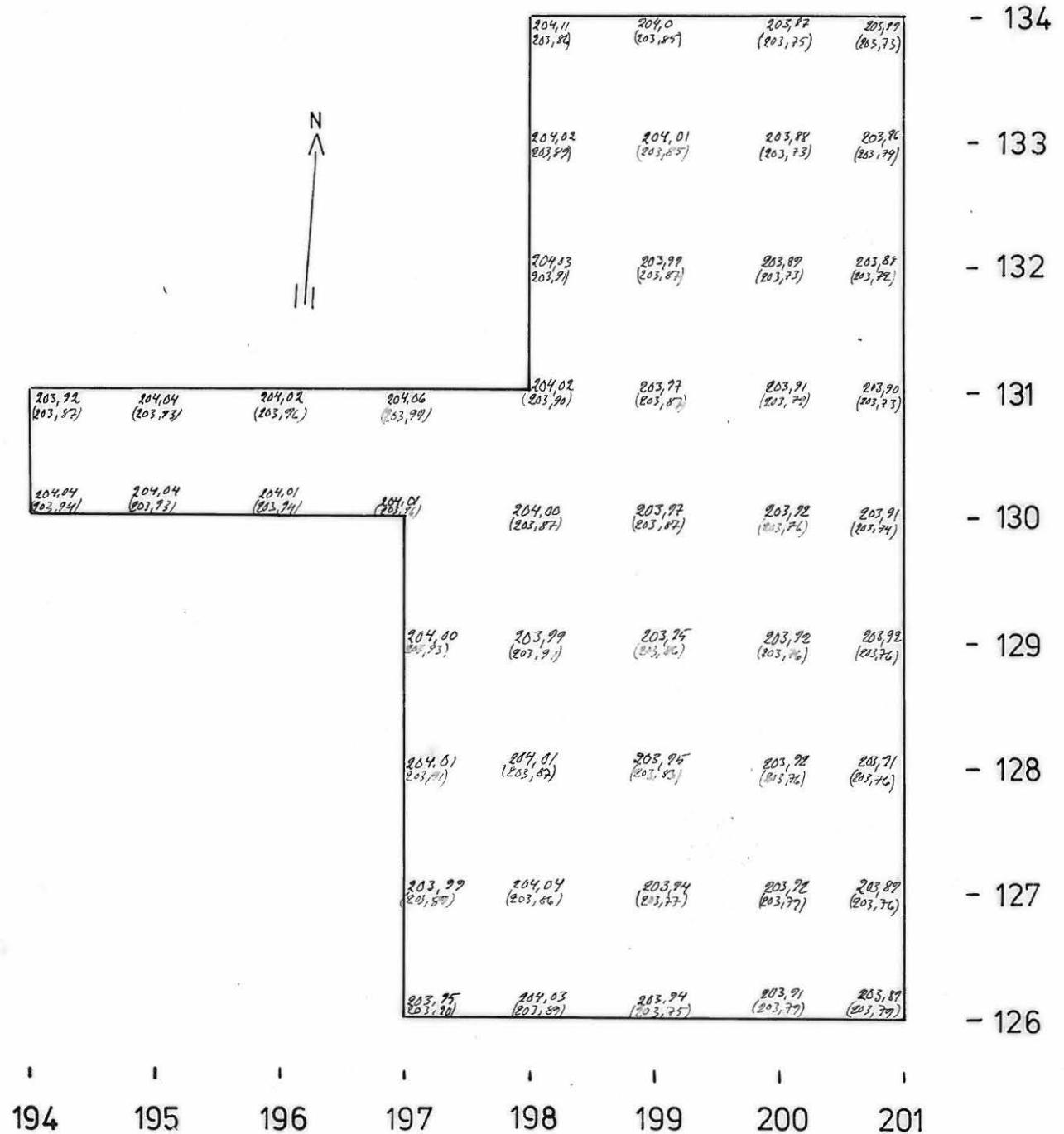
PETRI HALINEN 1992

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA

MK: 1:50 1 m

Piirt. T. Karjalainen

pohjavaaitukset sulkeissa

SODANKYLÄ 164

MATTIVAINAANPALO 2

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:1

MK:1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

1 turve

2 huuhtoutunut, harmaa hiekka

3 ruskea rikastunut hiekka

4 harmaa pohjamaa

 ruskea, tien­teon yhteydessä sekoittunut maa tummanruskea likamaa oranssiksi palanut, rikastunut hiekka noensekainen maa

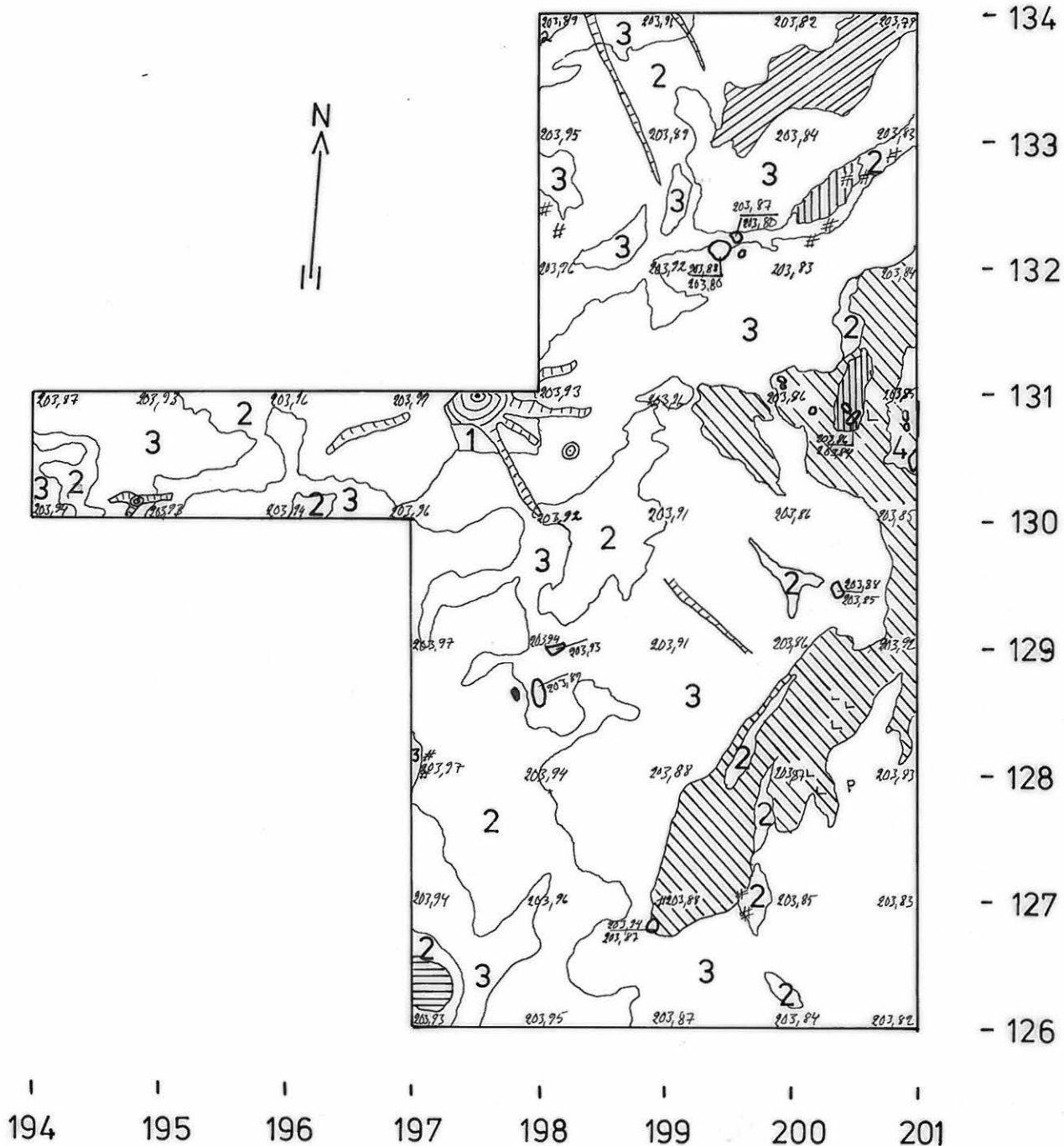
L luukeskittymä

P punamultahippu

○ kivi

● palanut kivi

✱ noki

 luu

SODANKYLÄ 164

MATTIVAINAANPALO 2

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:2

MK:1:50 1 m

Piirt. T. Karjalainen

- 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
 3 ruskea rikastunut hiekka
 4 harmaa pohjamaa

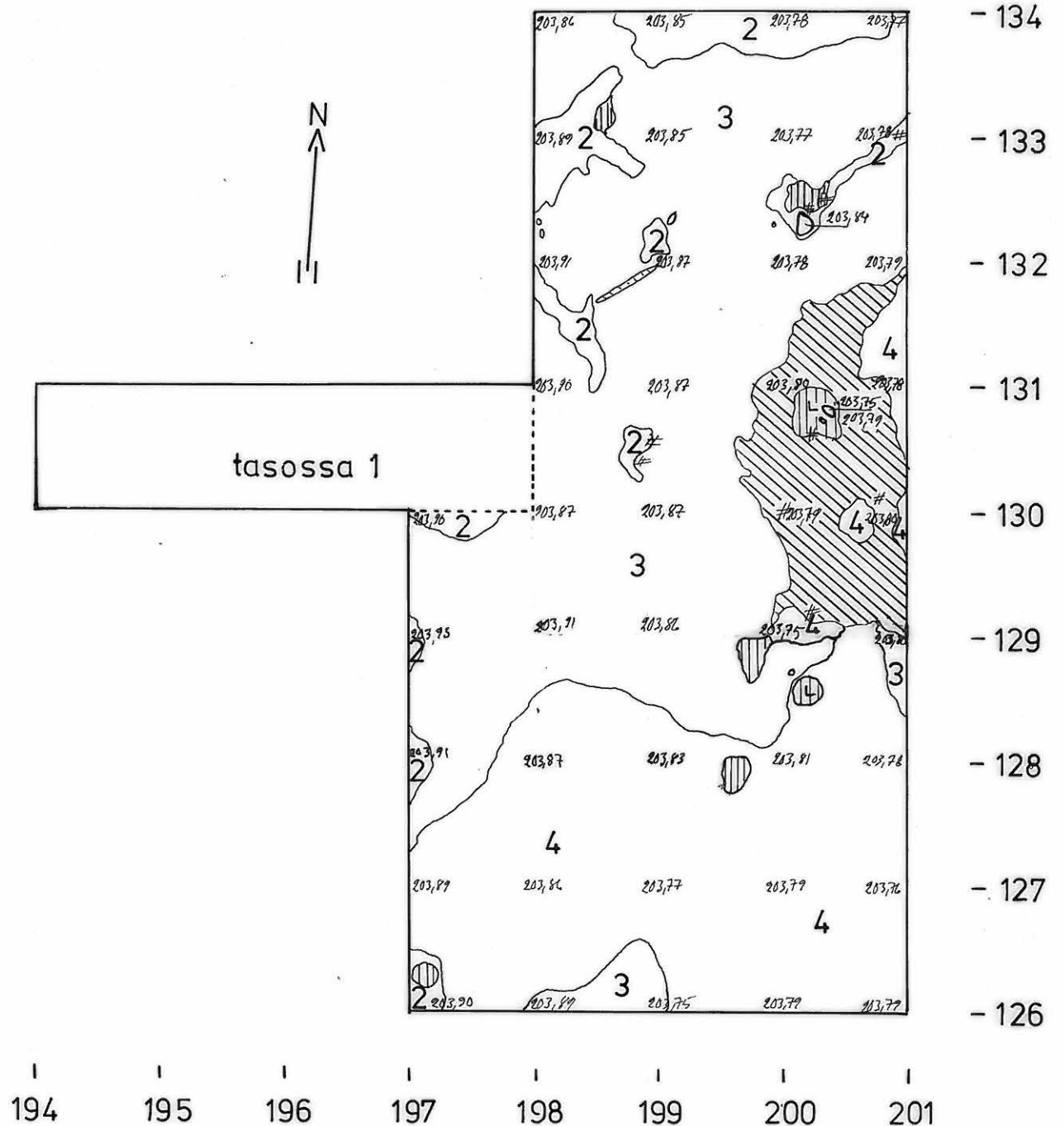
 tummanruskea likamaa

 punaiseksi palanut hiekka

L luukeskittymä

noki

O kivi

SODANKYLÄ 164

MATTIVAINAANPALO 2

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:3

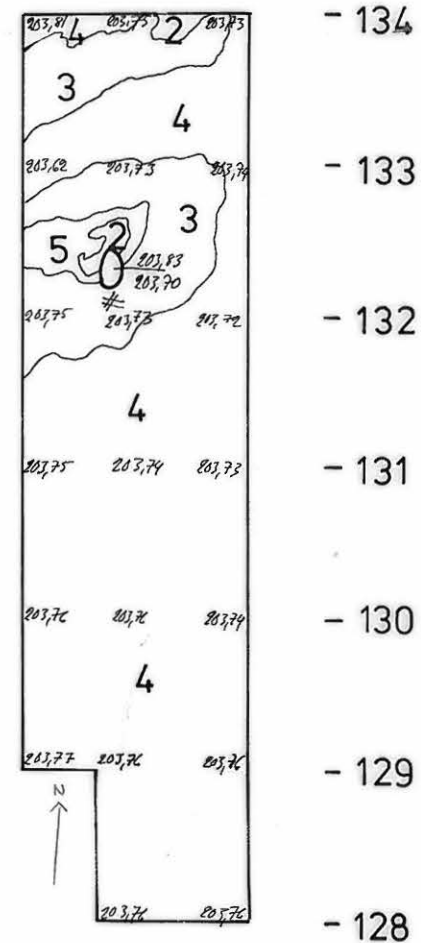
MK:1:50 1 m

piirt. T. Karjalainen

- 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
- 3 ruskea rikastunut hiekka
- 4 harmaa pohjamaa
- 5 tummanruskea rikastunut hiekka

○ kivi

* noki

- 134

- 133

- 132

- 131

- 130

- 129

- 128

- 127

- 126

194

195

196

197

198

199

200

201

SODANKYLÄ 164 MATTI-VAINAAN PALO 2

P. Halinen 1992

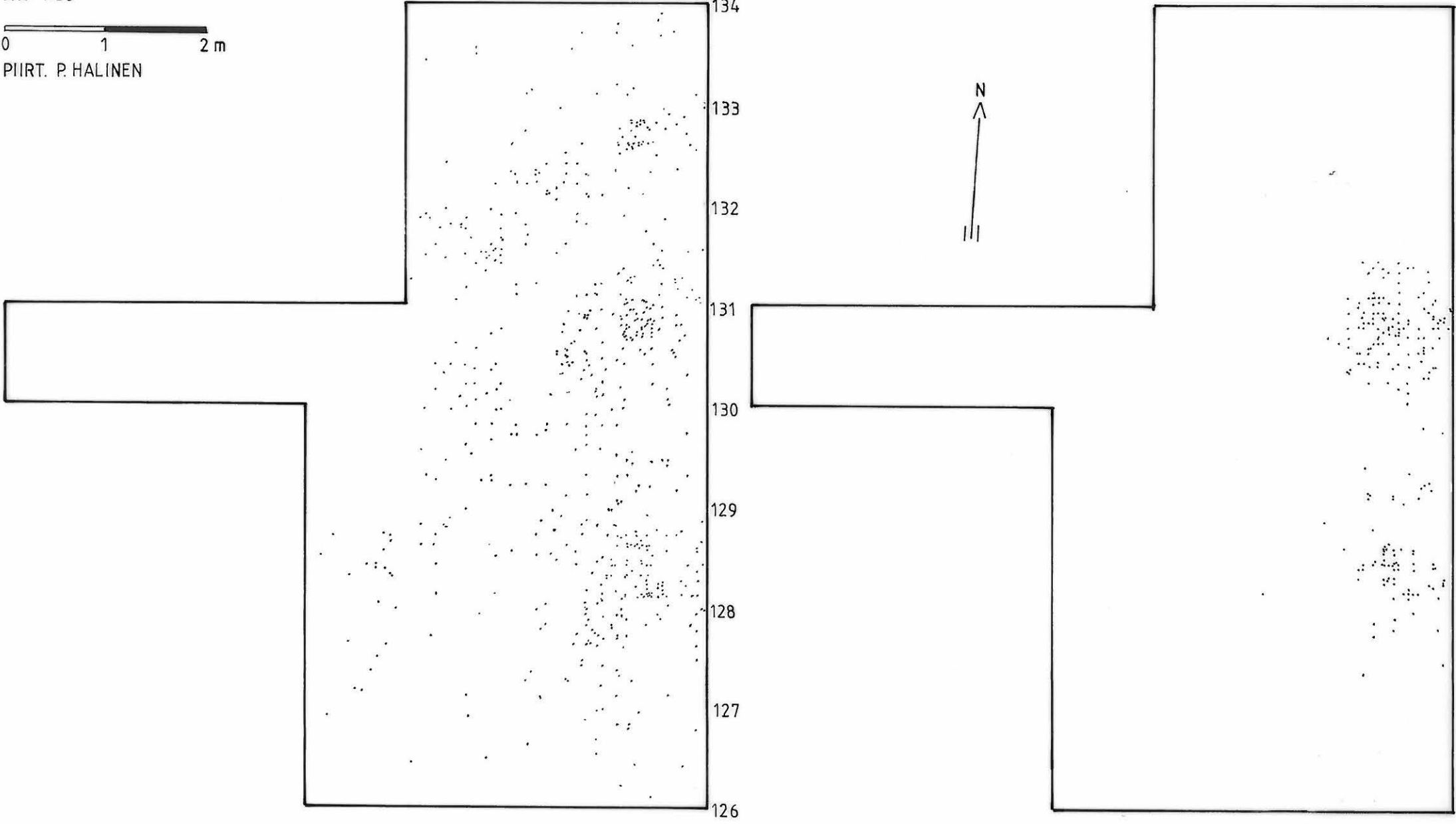
LÖYTÖKARTTA
KAIKKI KERROKSET
MK 1:50

PIIRT. P. HALINEN

KVARTSI

PALANUT LUU

SODANKYLÄ 163 Matti-Vainaan Palo 1

Ote peruskartasta 3714 12 PETKULA, 1:20 000, Helsinki 1989

tutkittu kohde

SODANKYLÄ 163

MATTIVAINAANPALO 1

PETRI HALINEN 1992

YLEISKARTTA ~~MK 1:1000~~ ——— = 10m.

┆ turpeen reuna

Piirt. T. Karjalainen

- - - metsälinja

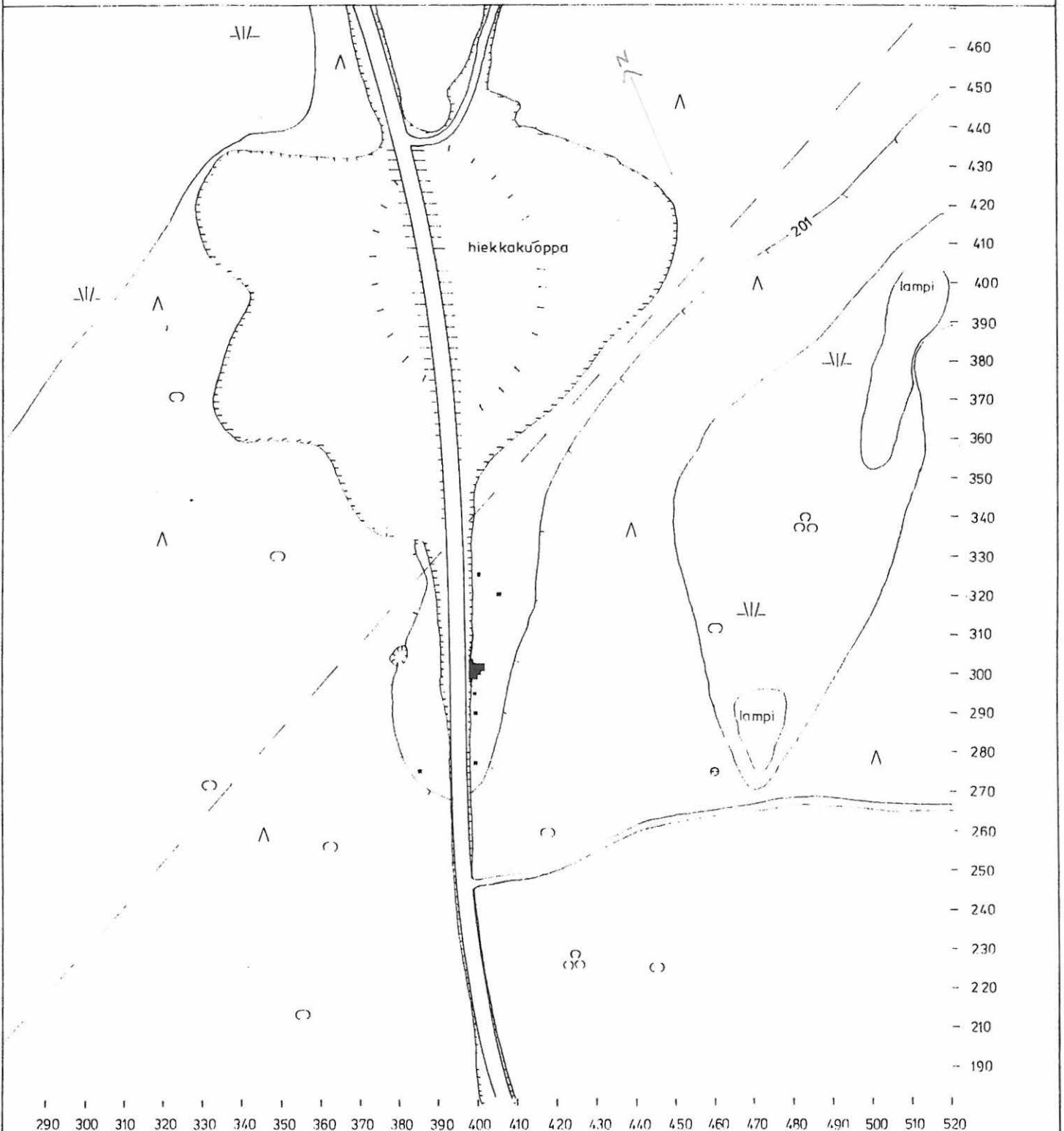
○ pyyntikuoppa

■ kaivausalueet

- - - suo

N

neulapohjoinen

SODANKYLÄ 163

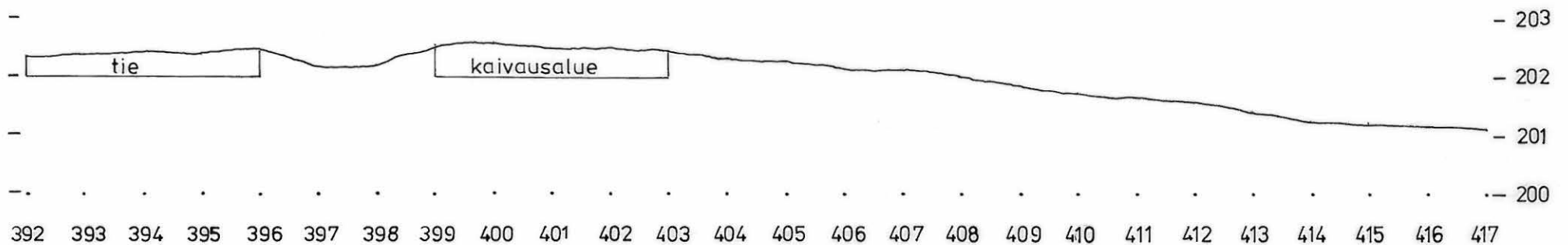
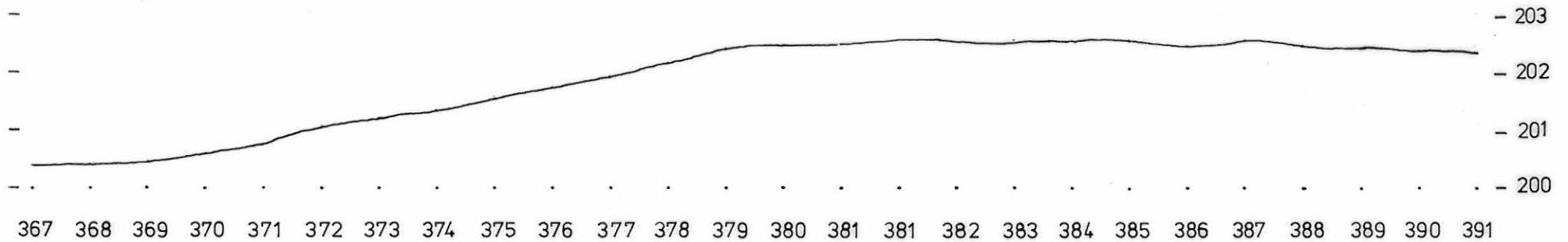
MATTIVAINAANPALO 1

PETRI HALINEN 1992

PROFIILIKARTTA LINJALTA $Y=367-417$, $X=300$

MK1:100 30 m

Piirt. T. Karjalainen

SODANKYLÄ 163

MATTIVAINAANPALO 1

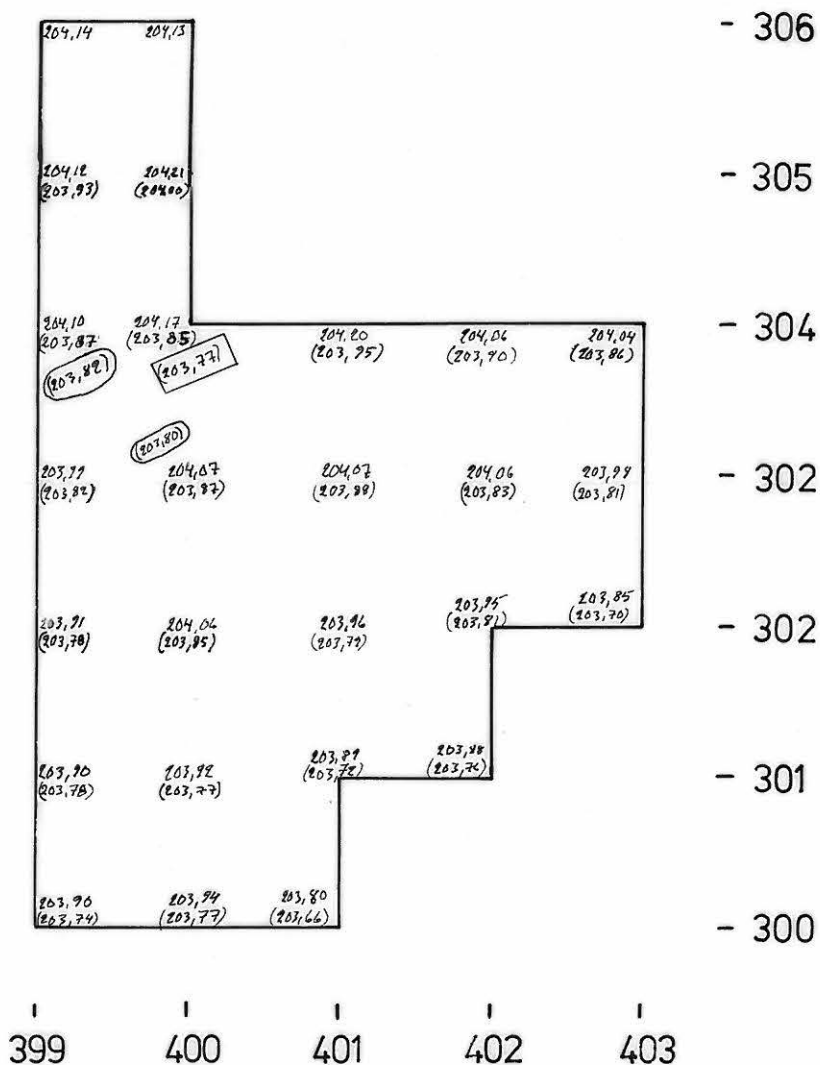
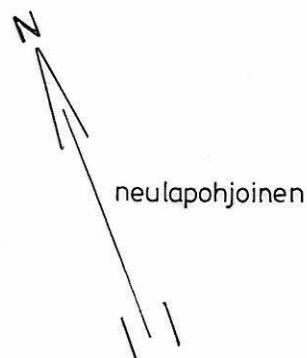
PETRI HALINEN 1992

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA

MK: 1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

pohjavaaitukset sulkeissa

SODANKYLÄ 163

MATTIVAINAANPALO 1

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:0

MK: 1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

1 turve

2 huuhtoutunut, harmaa hiekka

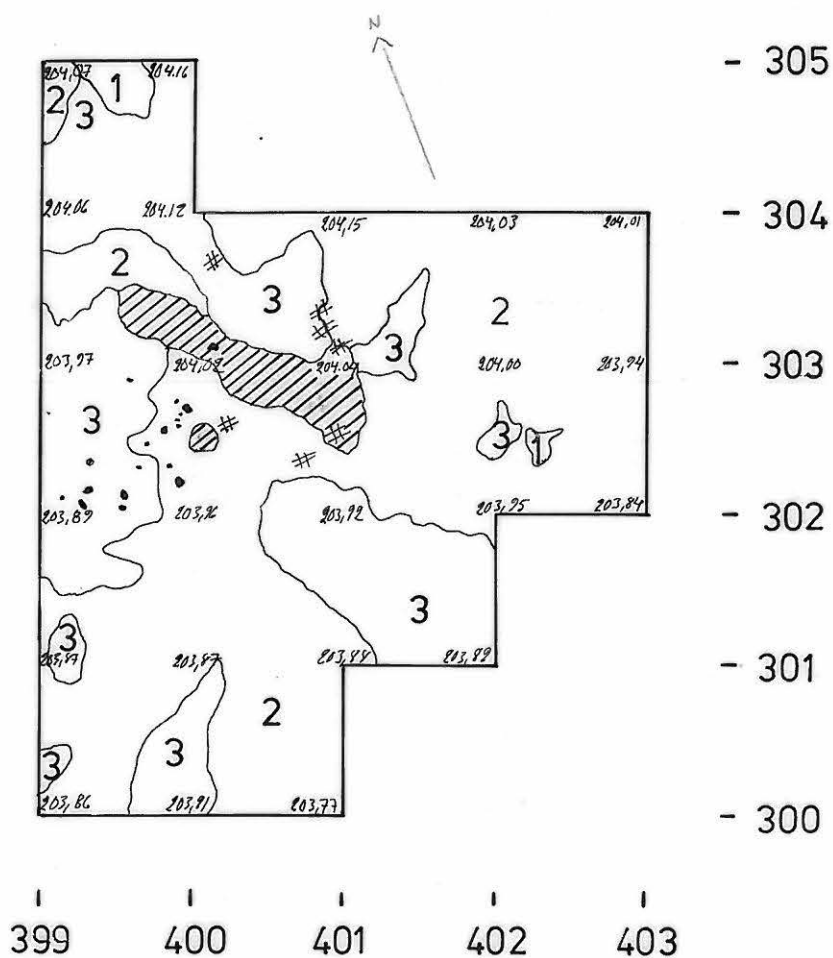
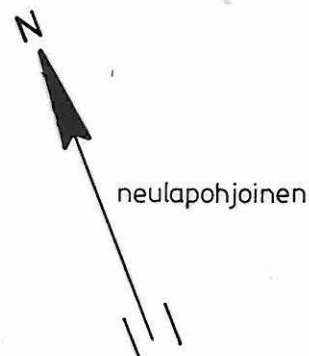
3 ruskea, rikastunut hiekka

punaiseksi palanut hiekka

◐ palanut kivi

noki

SODANKYLÄ 163

MATTIVAINAANPALO 1

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:1

MK: 1:50 1 m

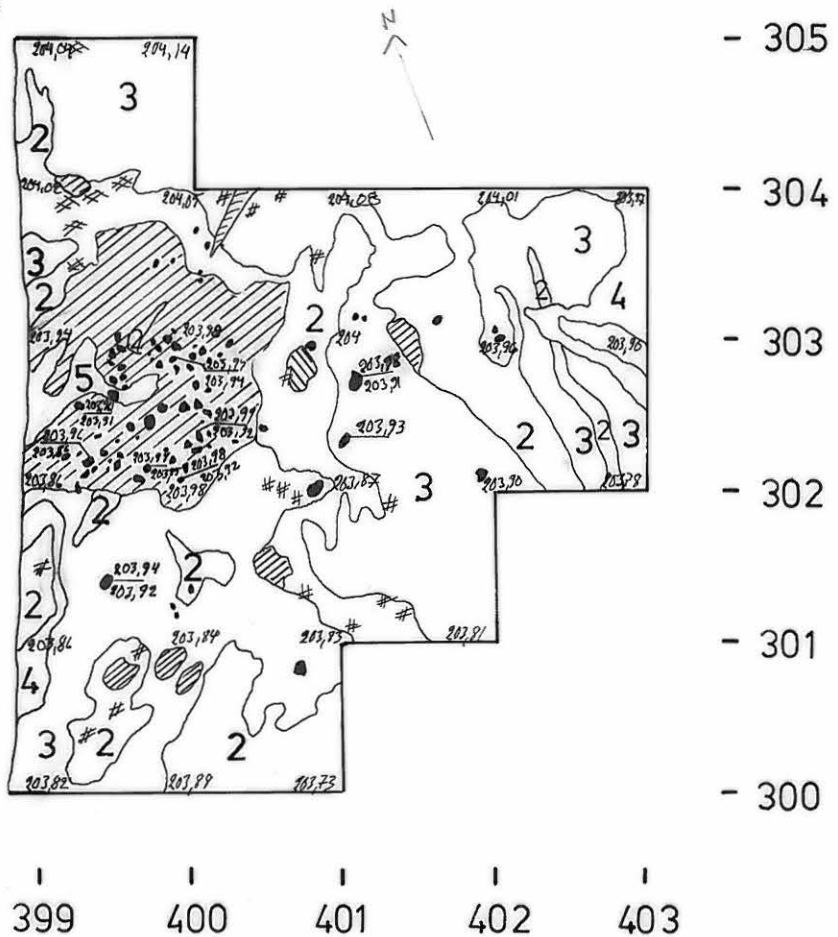
Piirt. T.Karjalainen

- 1 turve
- 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
- 3 ruskea, rikastunut hiekka (vaalea)
- 4 ruskea, rikastunut hiekka (tumma)
- 5 harmaa pohjahiekka

 punaiseksi palanut hiekka

 ruskea likamaa

- palanut kivi
- # nokea

SODANKYLÄ 163

MATTIVAINAANPALO 1

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:2

MK: 1:50 1 m

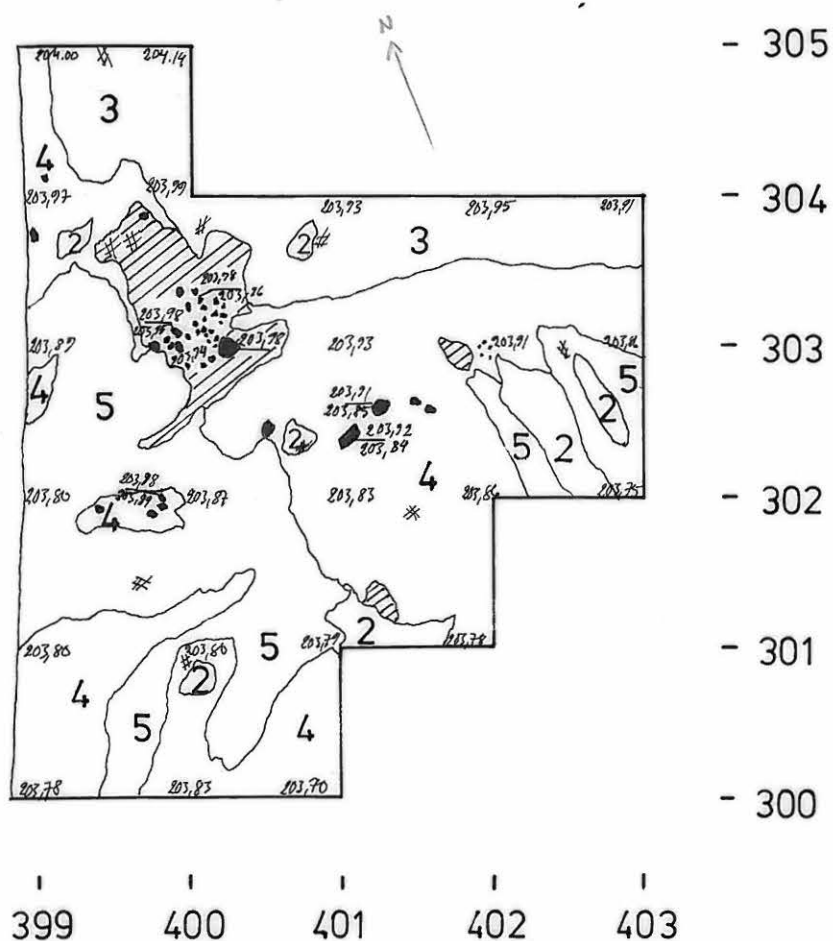
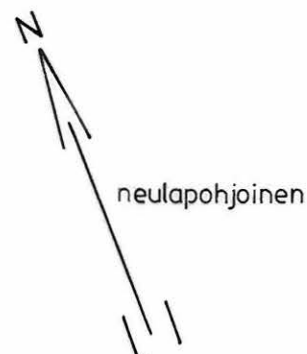
Piirt. T.Karjalainen

- 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
- 3 ruskea, rikastunut hiekka (vaalea)
- 4 ruskea, rikastunut hiekka (tumma)
- 5 harmaa pohjahiekka

 punaiseksi palanut hiekka

• palanut kivi

* nokea

SODANKYLÄ 163

MATTIVAINAANPALO 1

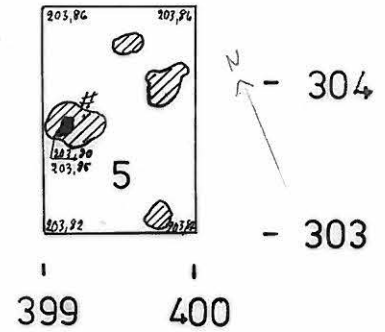
PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASOT : 3 JA 4

MK: 1:50 1 m

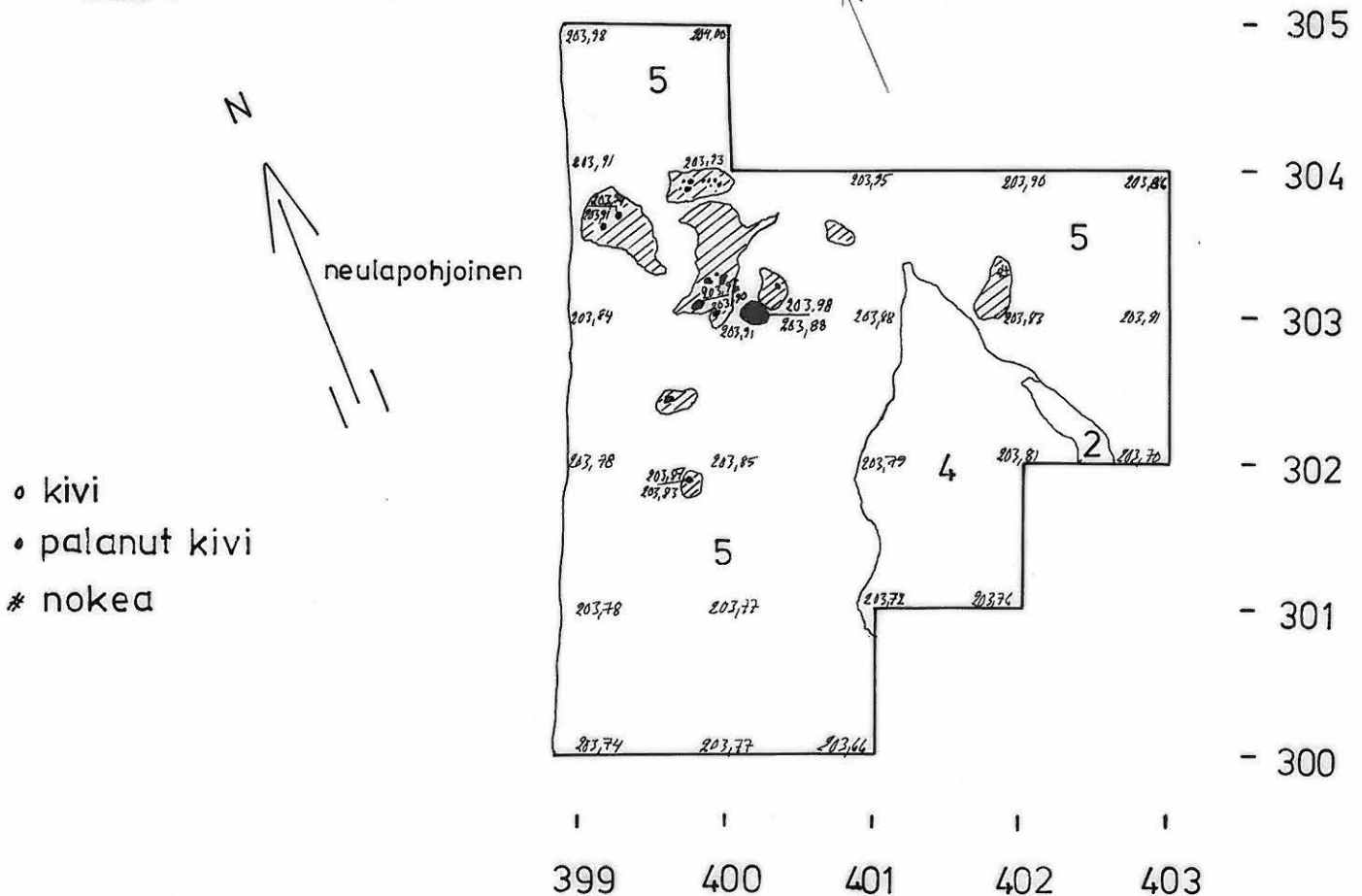
Piirt. T.Karjalainen

TASO 4

- 2 harmaa huuhtoutut hiekka
- 4 tummanruskea rikastunut hiekka
- 5 harmaa pohjahiekka

 punaiseksi palanut hiekka

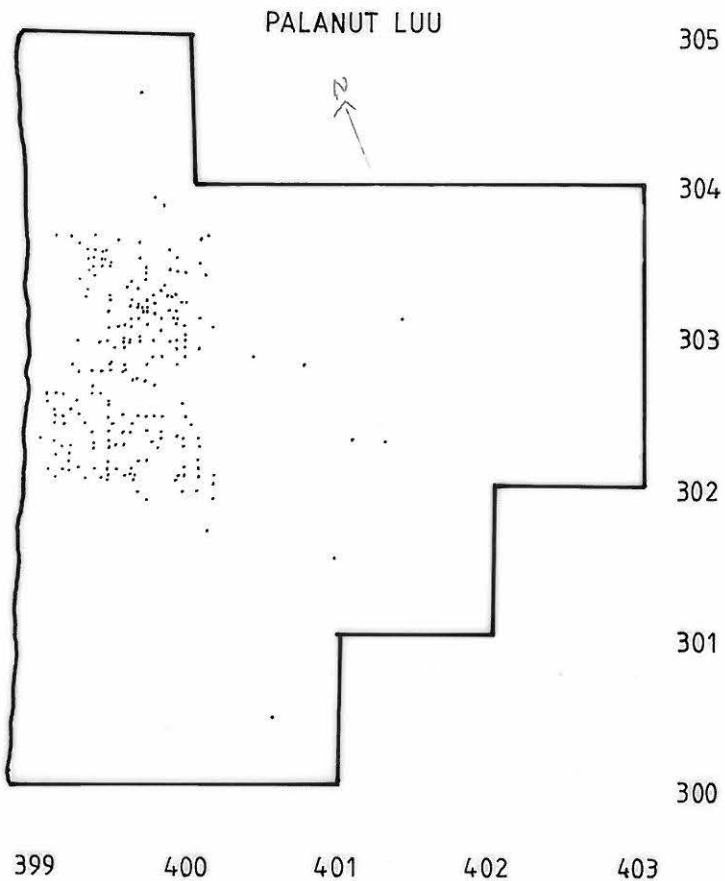
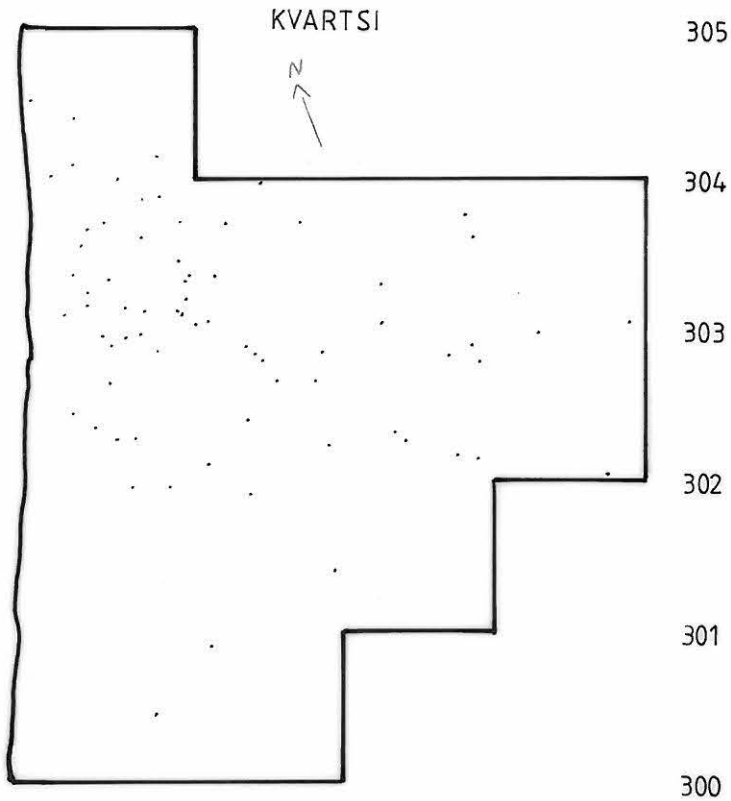

SODANKYLÄ 163 MATTI-VAINAAN PALO 1

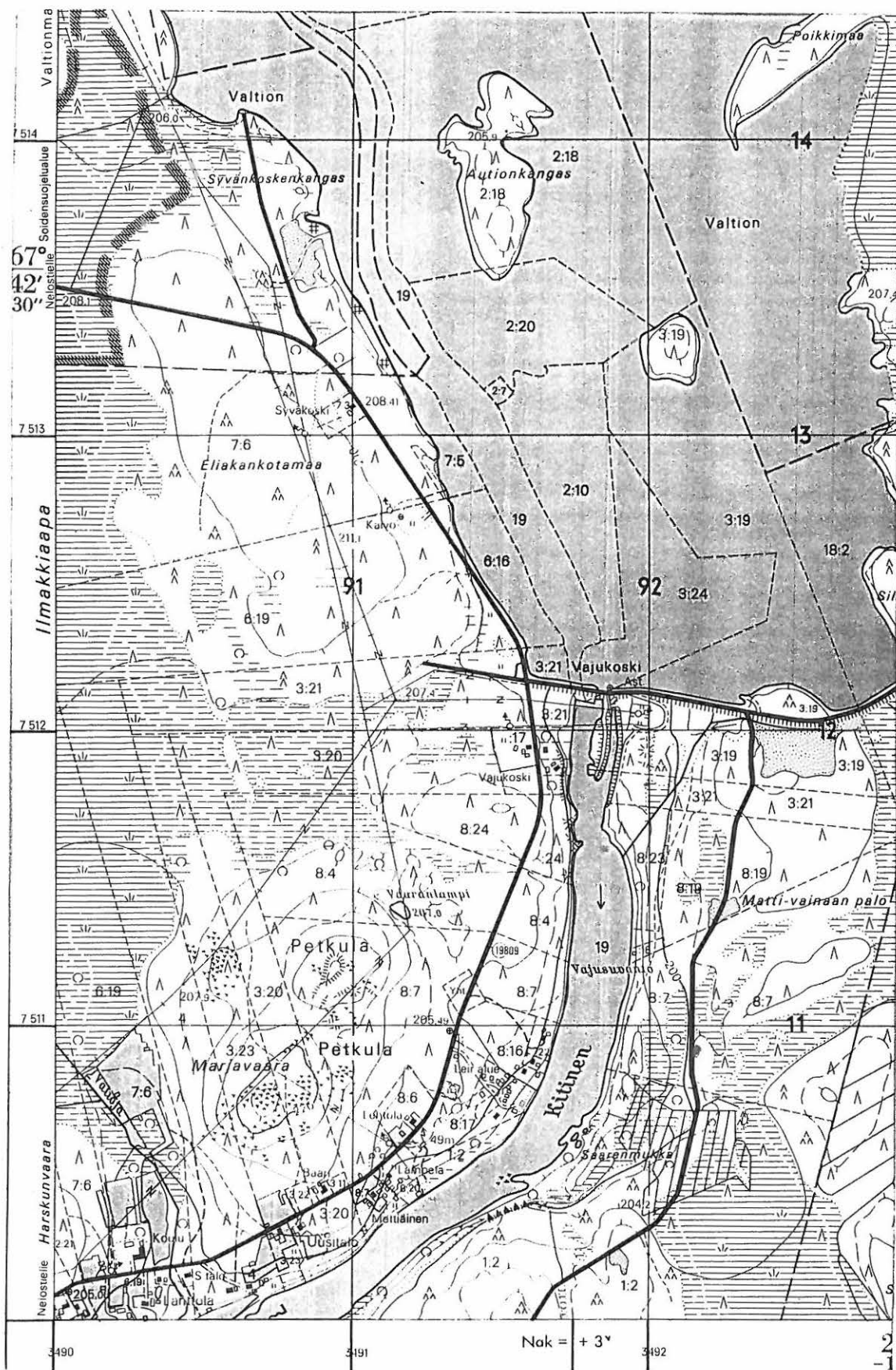
P. Halinen 1992

LÖYTÖKARTTA
KAIKKI KERROKSET
MK 1:50

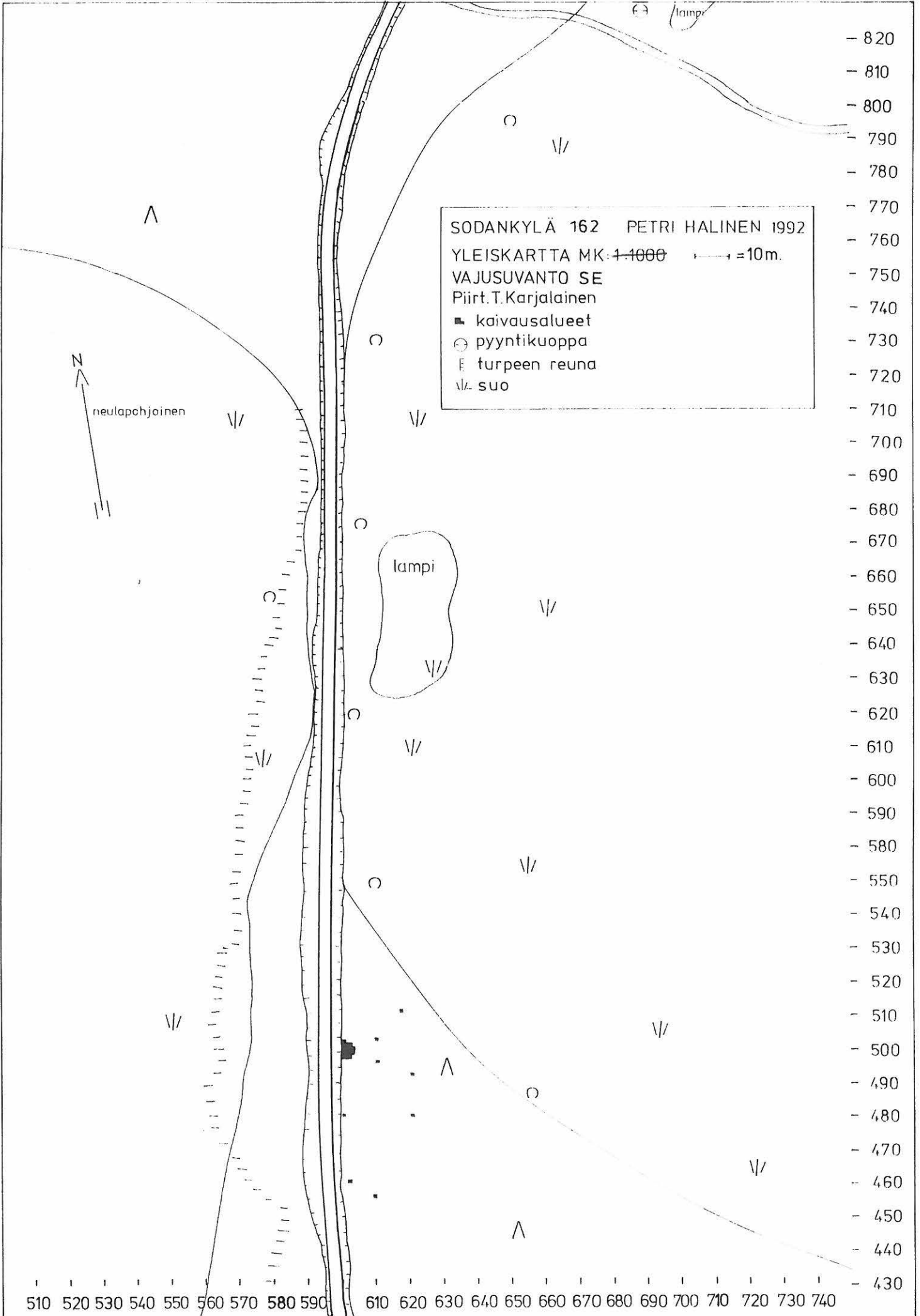
0 1 2 m
PIIRT. P. HALINEN

SODANKYLÄ 162 Vajusuvanto SE

Ote peruskartasta 3714 12 PETKULA, 1:20 000, Helsinki 1989
 tutkittukohde

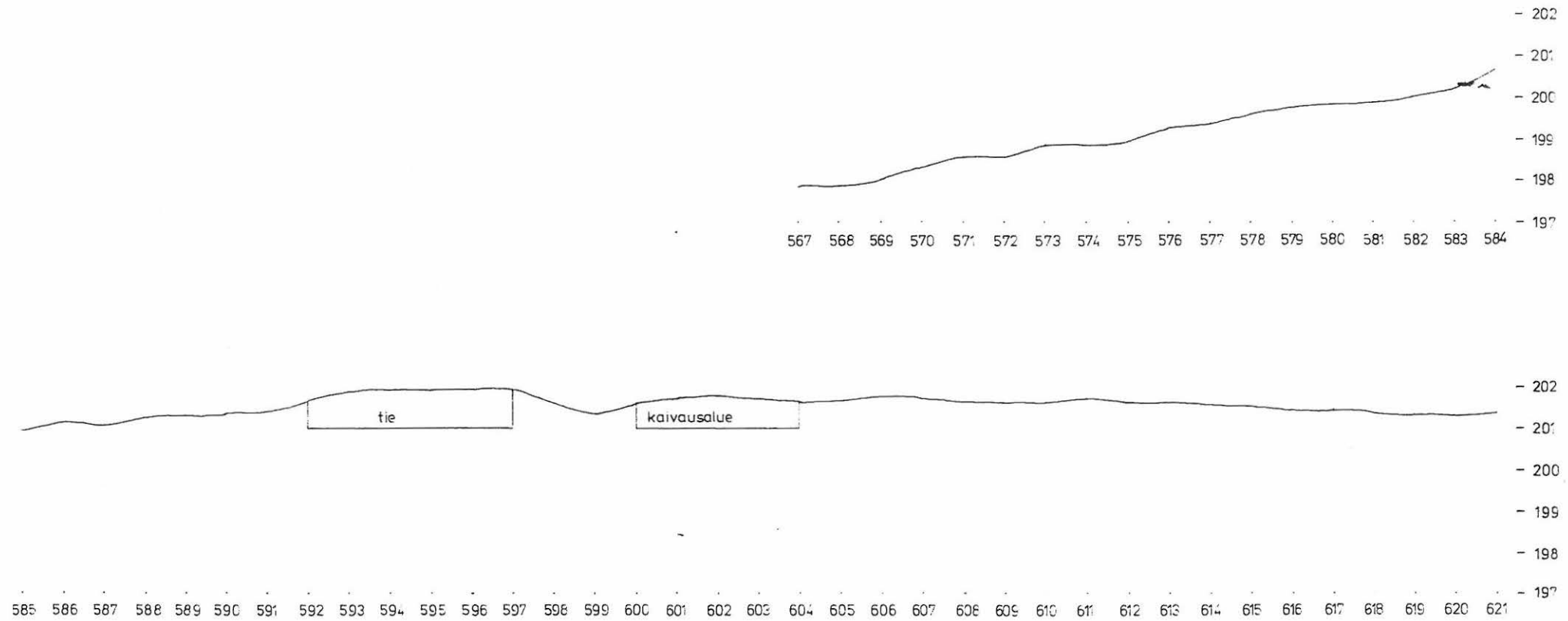

SODANKYLÄ 162

VAJUSUVANTO SE

PETRI HALINEN 1992

POIKKILEIKKAUSKARTTA LINJALTA X=500,Y= 567 - 621

MK-1:100 3m.

SODANKYLÄ 162

VAJUSUVANTO SE

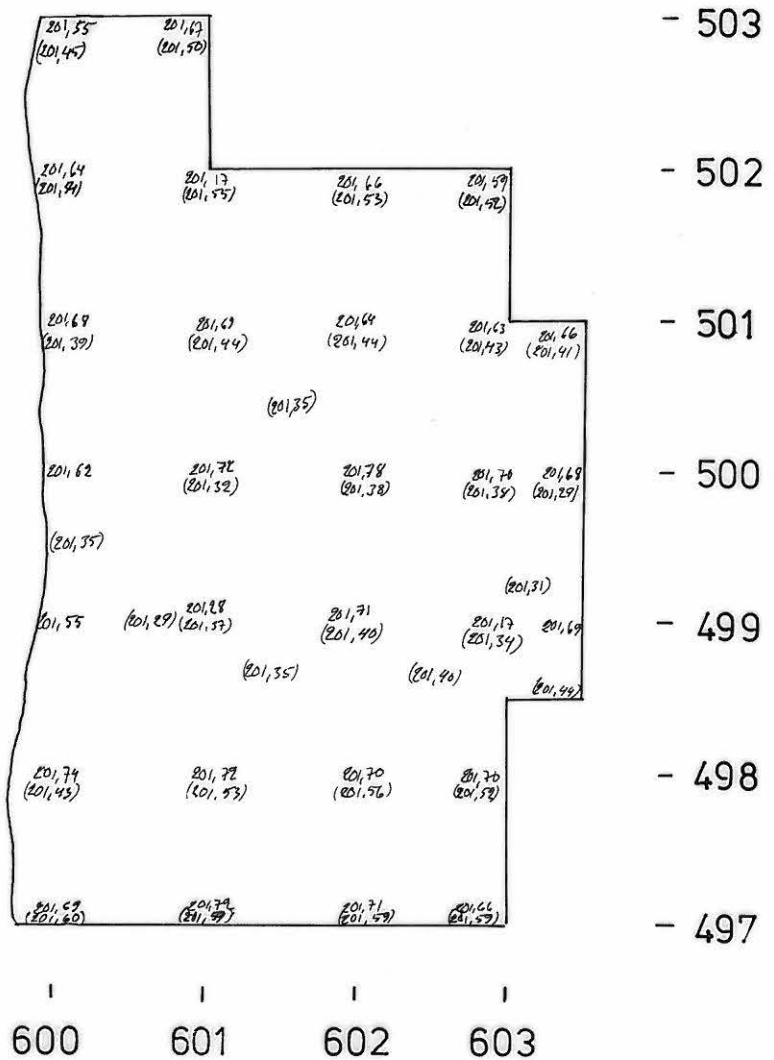
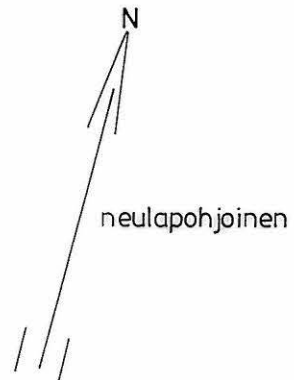
PETRI HALINEN 1992

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA

MK: 1:50 $\text{—————} = 1\text{m.}$

Piirt. T. Karjalainen

pohjavaaitukset sulkeissa

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO: 0

MK: 1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

2 harmaa, huuhtoutunut hiekka

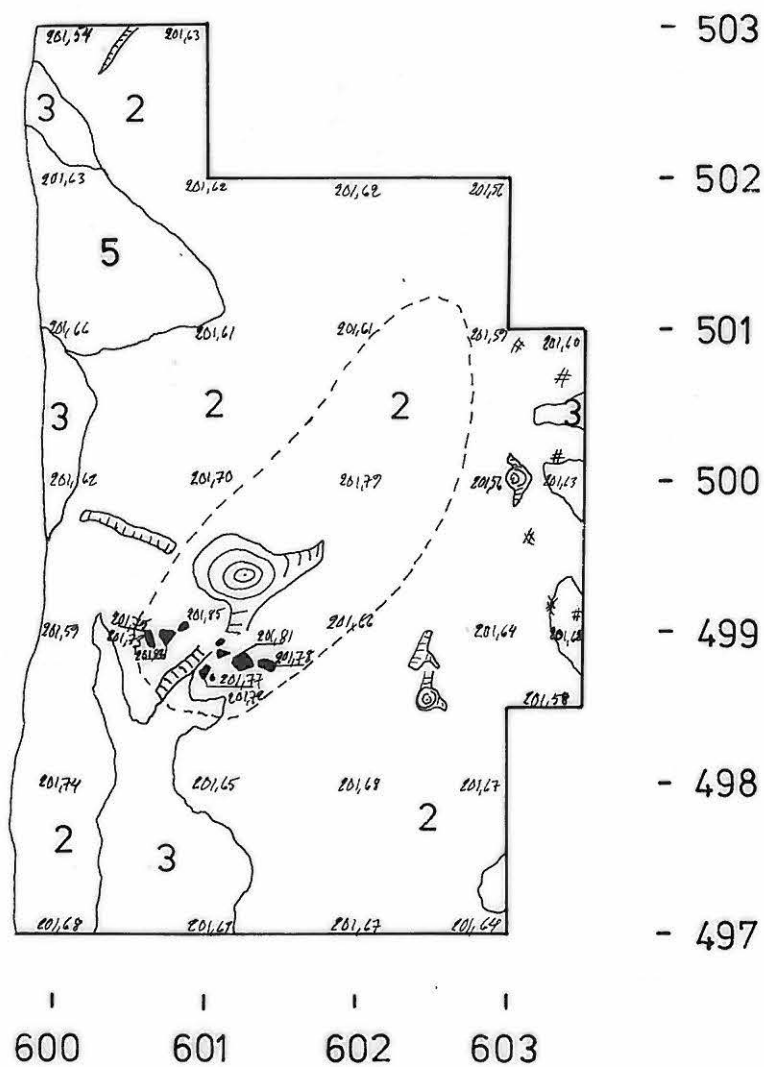
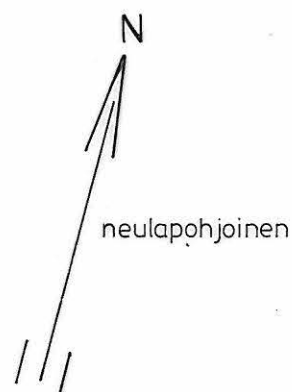
3 ruskea, rikastunut hiekka

o kivi

• palanut kivi

juuri

* noki

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

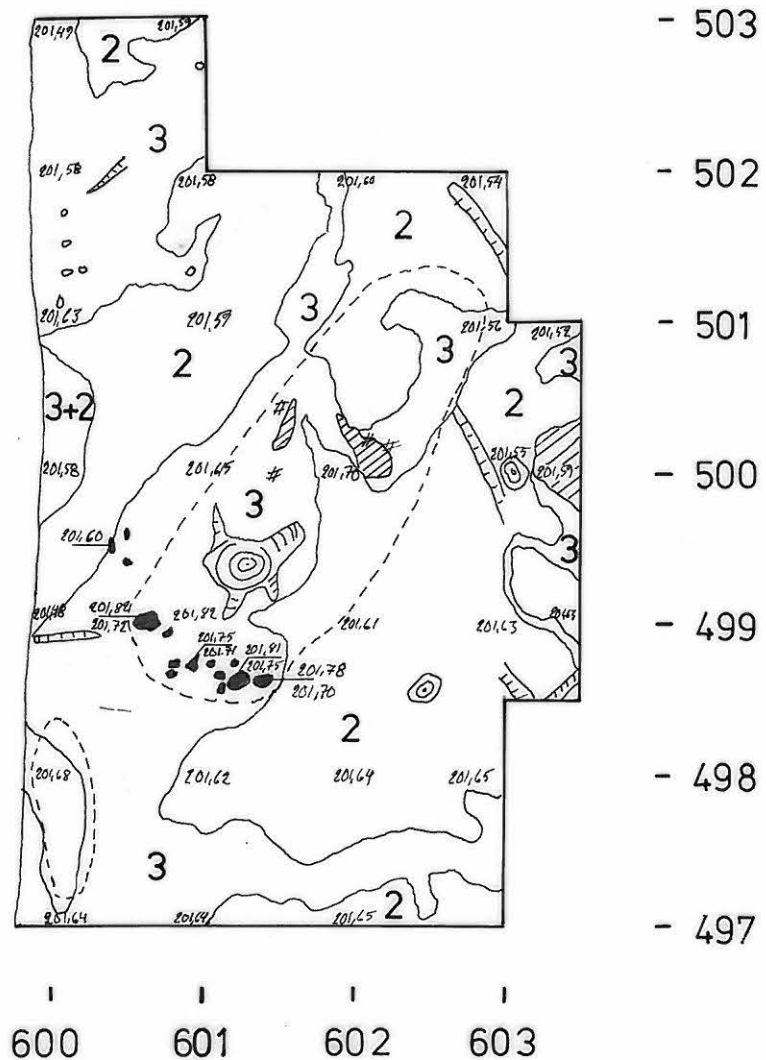
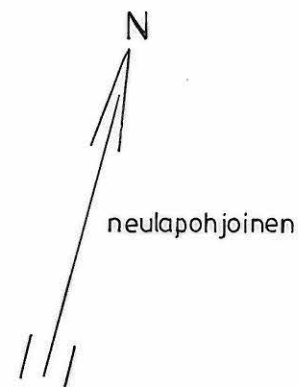
PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO: 1

MK:1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

- 2 harmaa, huuhtoutunut hiekka
- 3 ruskea, rikastunut hiekka
- punaiseksi palanut hiekka
- maakunnan raja
- palanut kivi
- ◊ kivi
- juuri

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA TASO 2

MK:1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

2 harmaa, huuhtoutunut hiekka

3 ruskea, rikastunut hiekka

 punaiseksi palanut hiekka

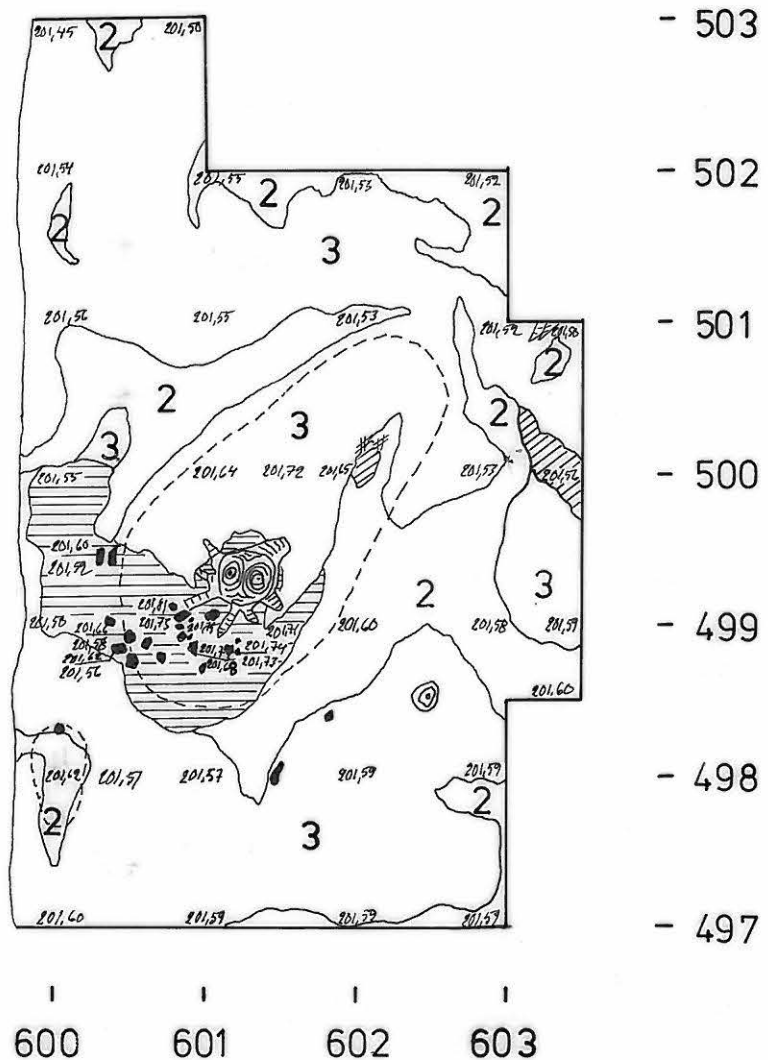
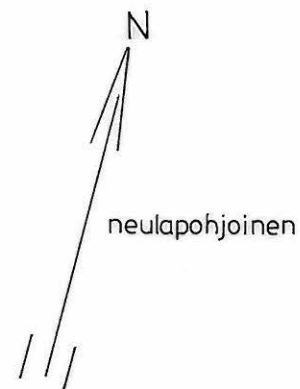
 vaalea likamaa

----- maakunnan raja

• palanut kivi

 juuri

noki

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO :3

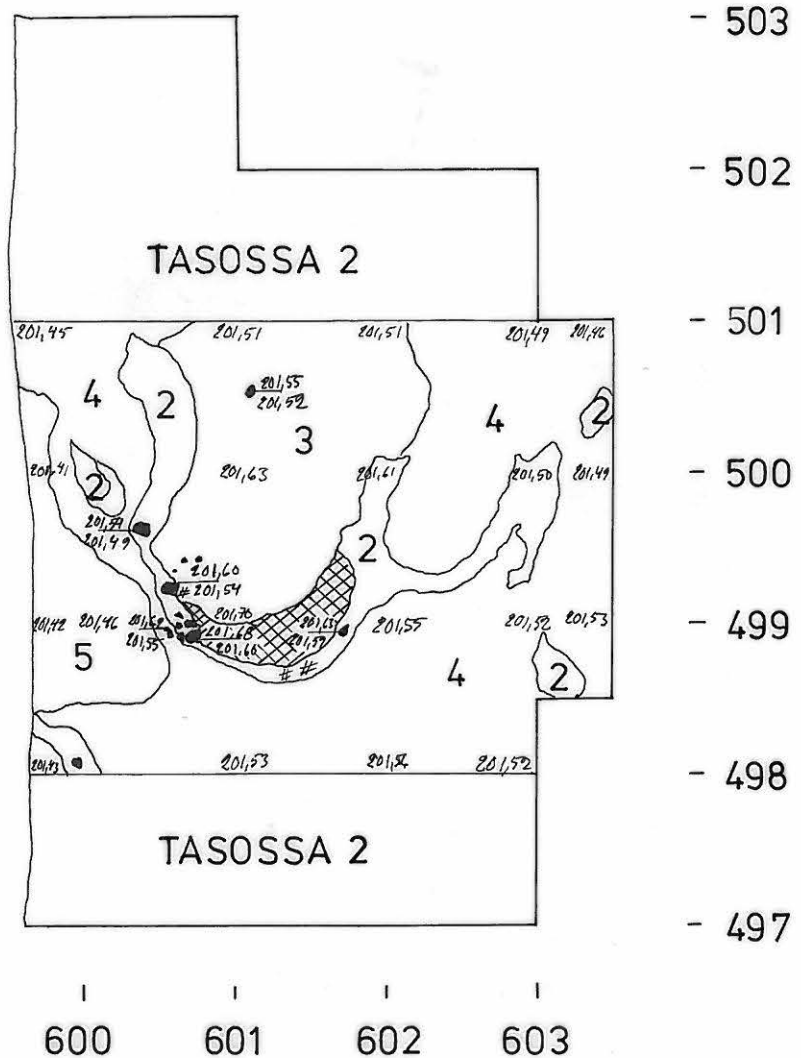
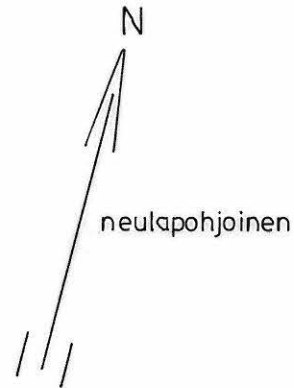
MK:1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

- 2 harmaa, huuhtoutunut hiekka
- 3 ruskea, rikastunut hiekka
- 4 tummanruskea, rikastunut hiekka
- 5 harmaa pohjamaa

 ruskeanharmaa likamaa

- o kivi
- palanut kivi
- * noki

SODANKYLÄ 162 VAJUSUVANTO SE

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASOT 4,5 JA 6

MK:1:50 1 m

Piirt.T.Karjalainen

2 harmaa, huuhtoutunut hiekka

3 ruskea, rikastunut hiekka

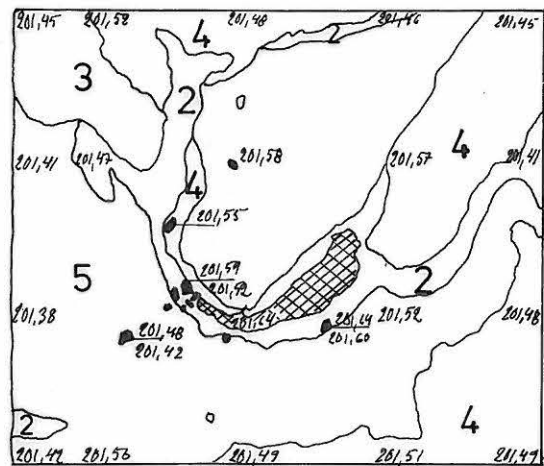
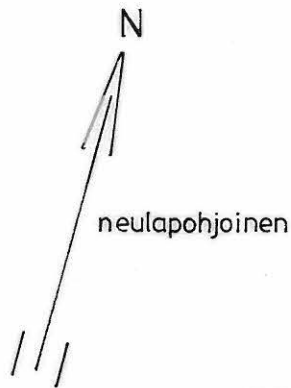
4 tummanruskea rikastunut hiekka

5 harmaa pohjamaa

 ruskeanharmaa likamaa

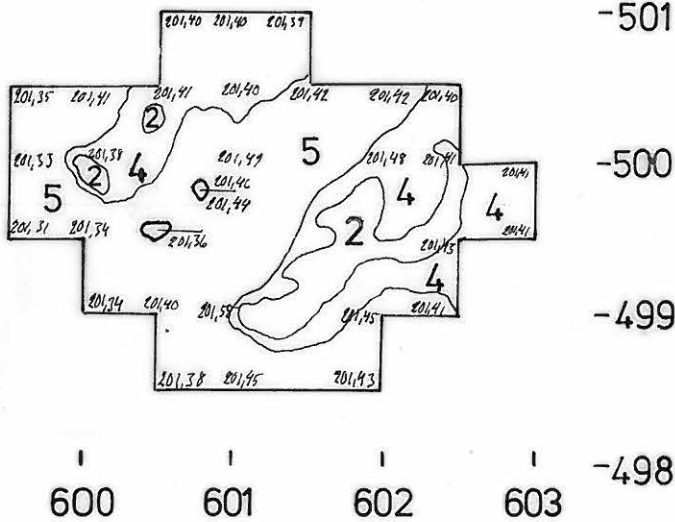
 punaiseksi palanut maa

- kivi
- palanut kivi

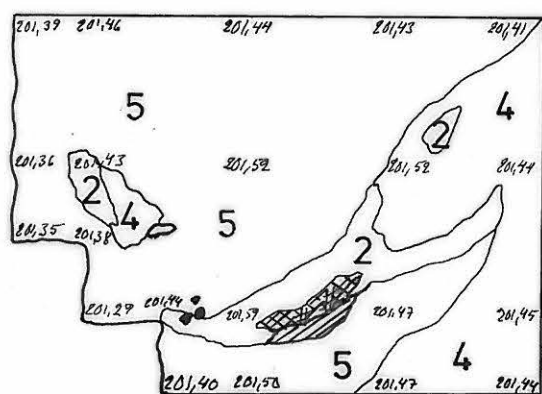
-501
-500
-499
-498

600 601 602 603

-501
-500
-499
-498

600 601 602 603

-501
-500
-499
-498

600 601 602 603

SODANKYLÄ 162

VAJUSUVANTO SE

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASOT: 7, 8 JA 9

PIIRT.T.Karjalainen

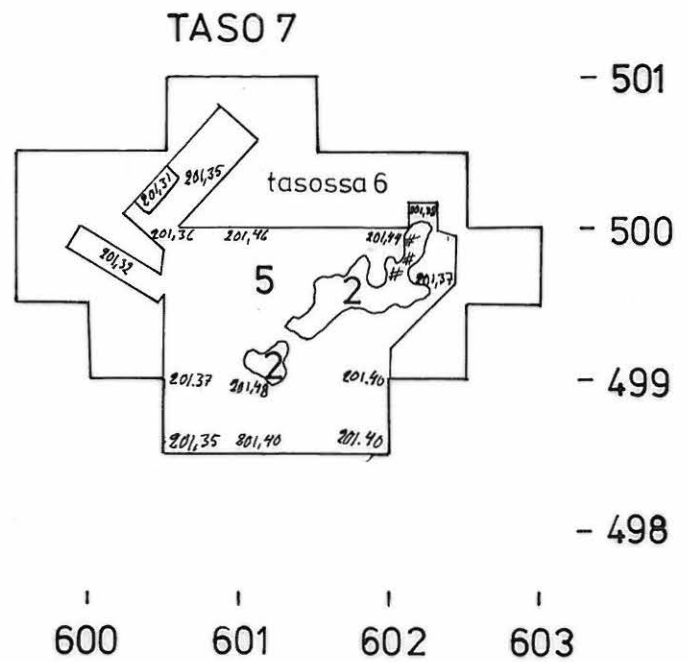
MK:1:50 = 1 m.

- 2 harmaa, huuhtoutunut hiekka
- 3 vaaleanruskea, rikastunut hiekka
- 4 tummanruskea, rikastunut hiekka
- 5 harmaa pohjamaa

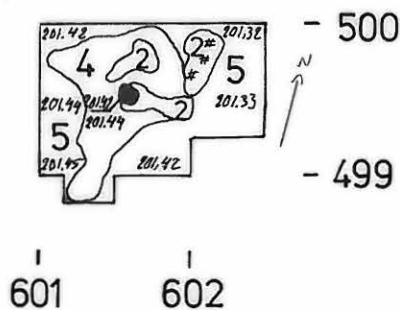
 ruskeanharmaa likamaa

 nokea

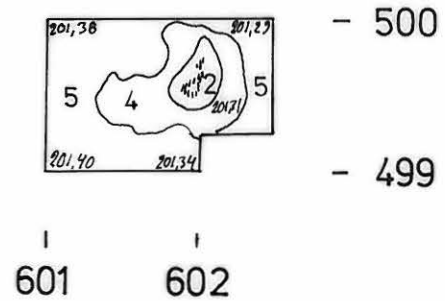
- o kivi
- palanut kivi
- juuri
- # noki

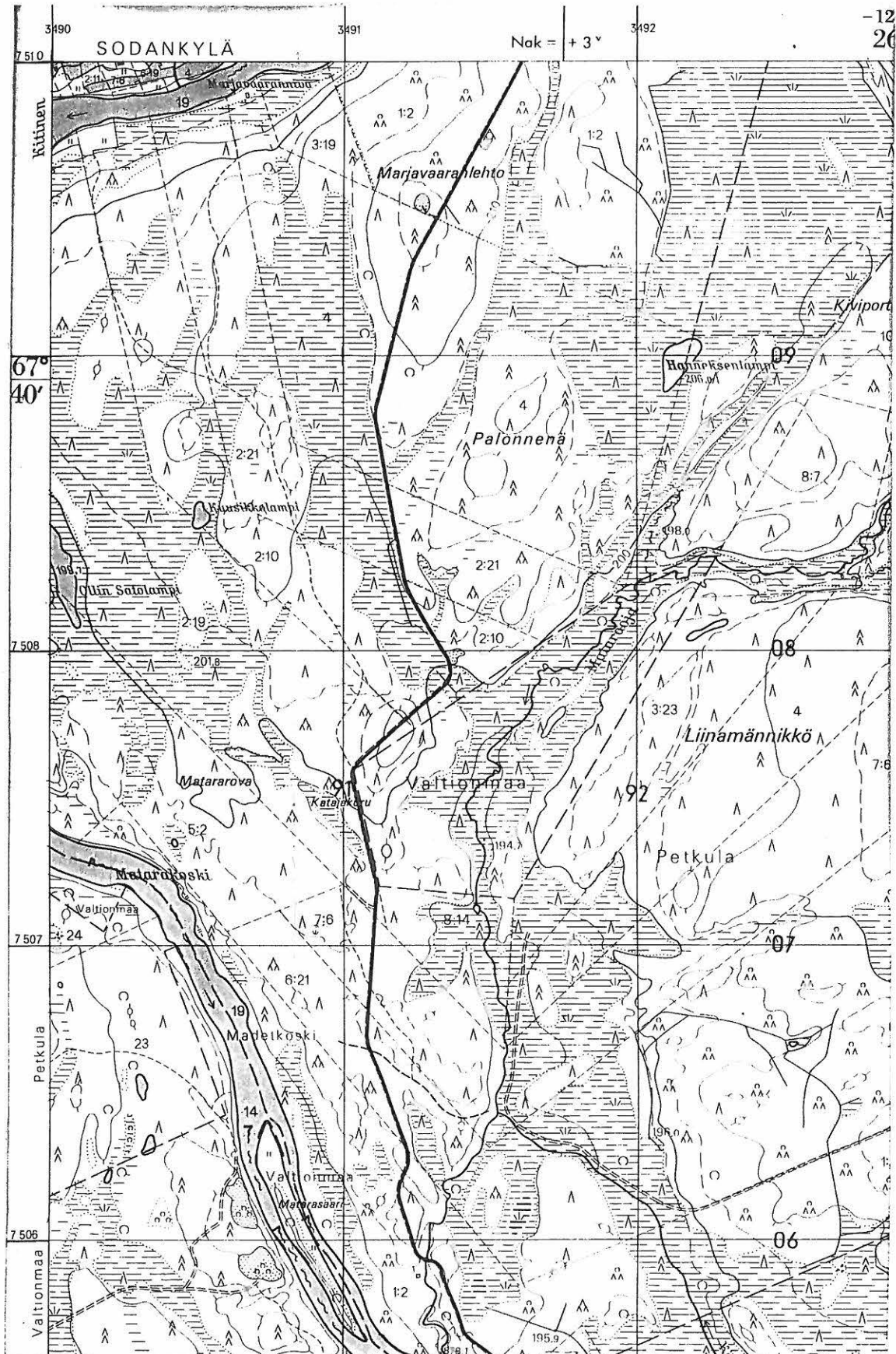
TASO 8

TASO 9

SODANKYLÄ 161 Matarasaari NNW

Ote peruskartasta 3714 11 MOSKUVAARA, 1:20 000, Helsinki 1989
 tutkittu kohde

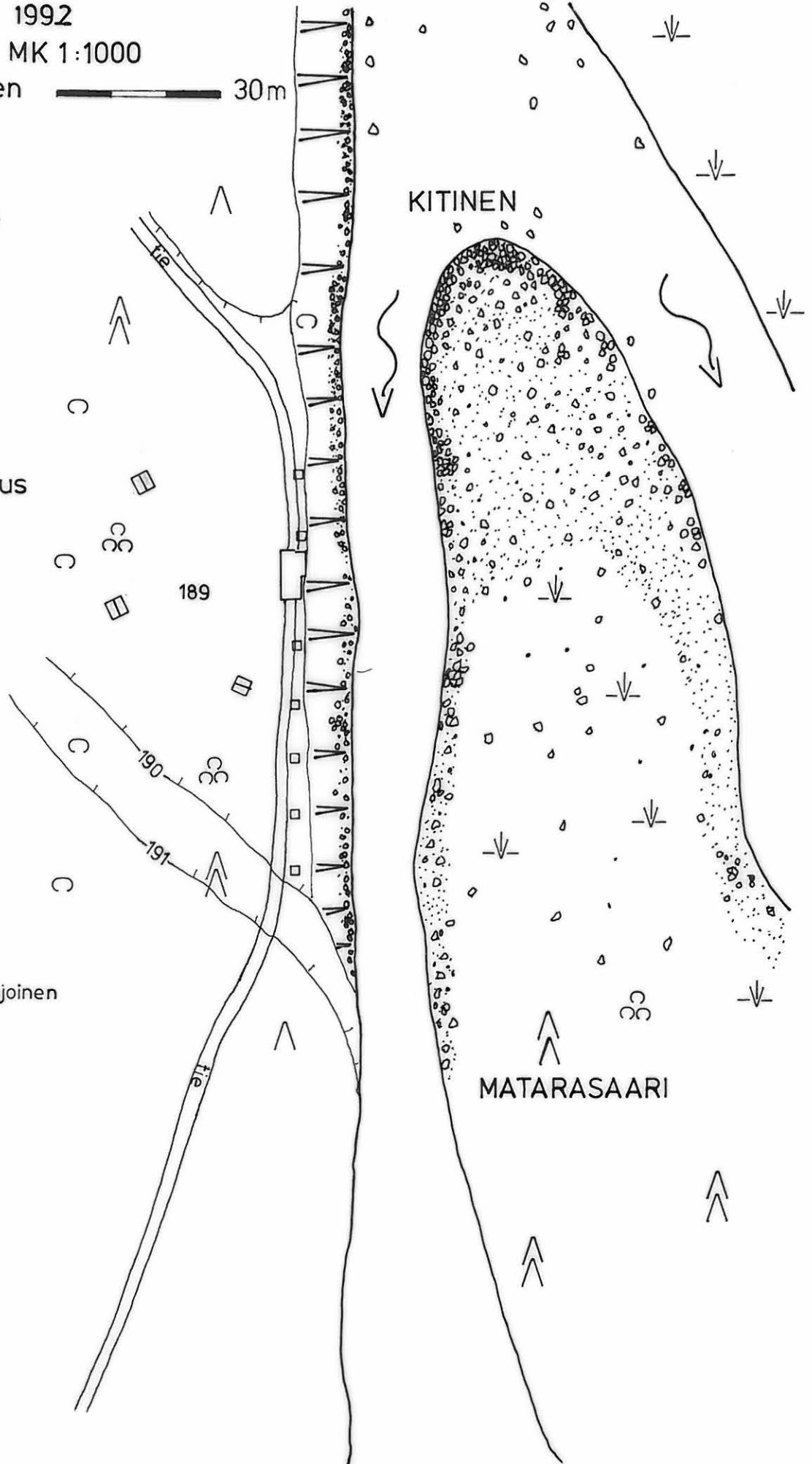
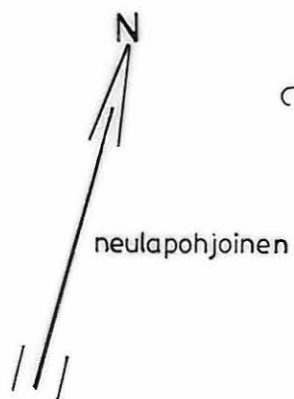
SODANKYLÄ 161 MATARASAARI NNW

PETRI HALINEN 1992

YLEISKARTTA MK 1:1000

Piirt. T.Karjalainen 30m

- kaivausalueet
- varastorakennus
- jokitörmä
- kosteikko
- kuusikko
- mäntymetsää
- lehtimetsää
- pensaskasvillisuus

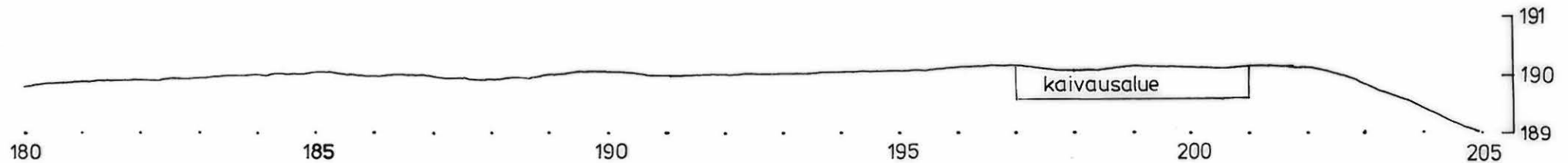
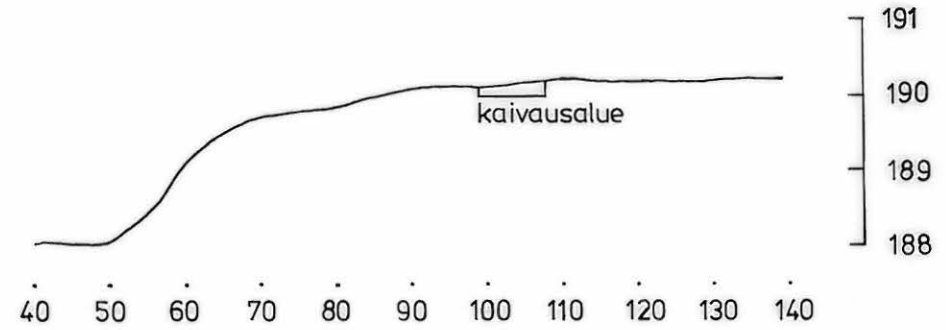

SODANKYLÄ 161

MATARASAARI NNW

PETRI HALINEN 1992

POIKKILEIKKAUSKARTTA LINJOILTA :

Y=200, X=40-140 MK:1:1000 = 30m.X=100, Y=180 - 205 MK1:100 = 3 m.

SODANKYLÄ 161

MATARASAARI NNW

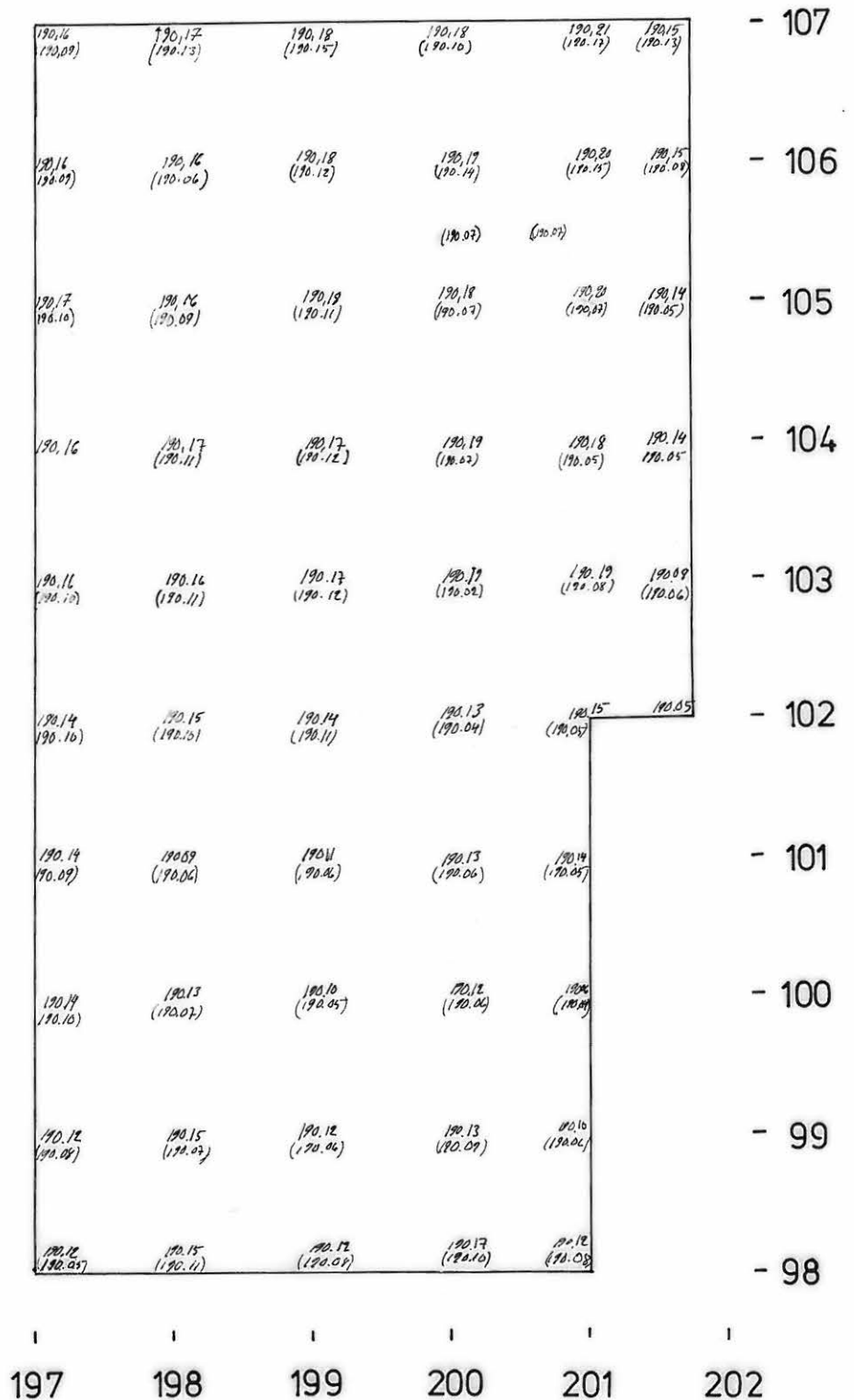
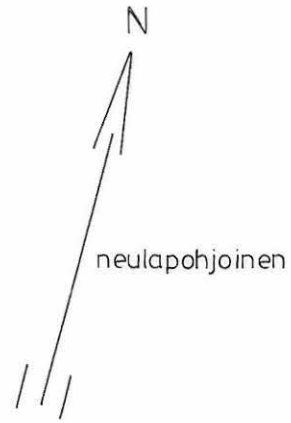
PETRI HALINEN 1992

PINTA- JA POHJAAITUSKARTTA

Piirt. T. Karjalainen

MK: 1:50 = 3 m.

pohjavaaitukset sulkeissa

SODANKYLÄ 161 MATARASAARI NNW

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO: 0

MK :1:50 |—————| 1 m

Piirt. T.Karjalainen

1 turve

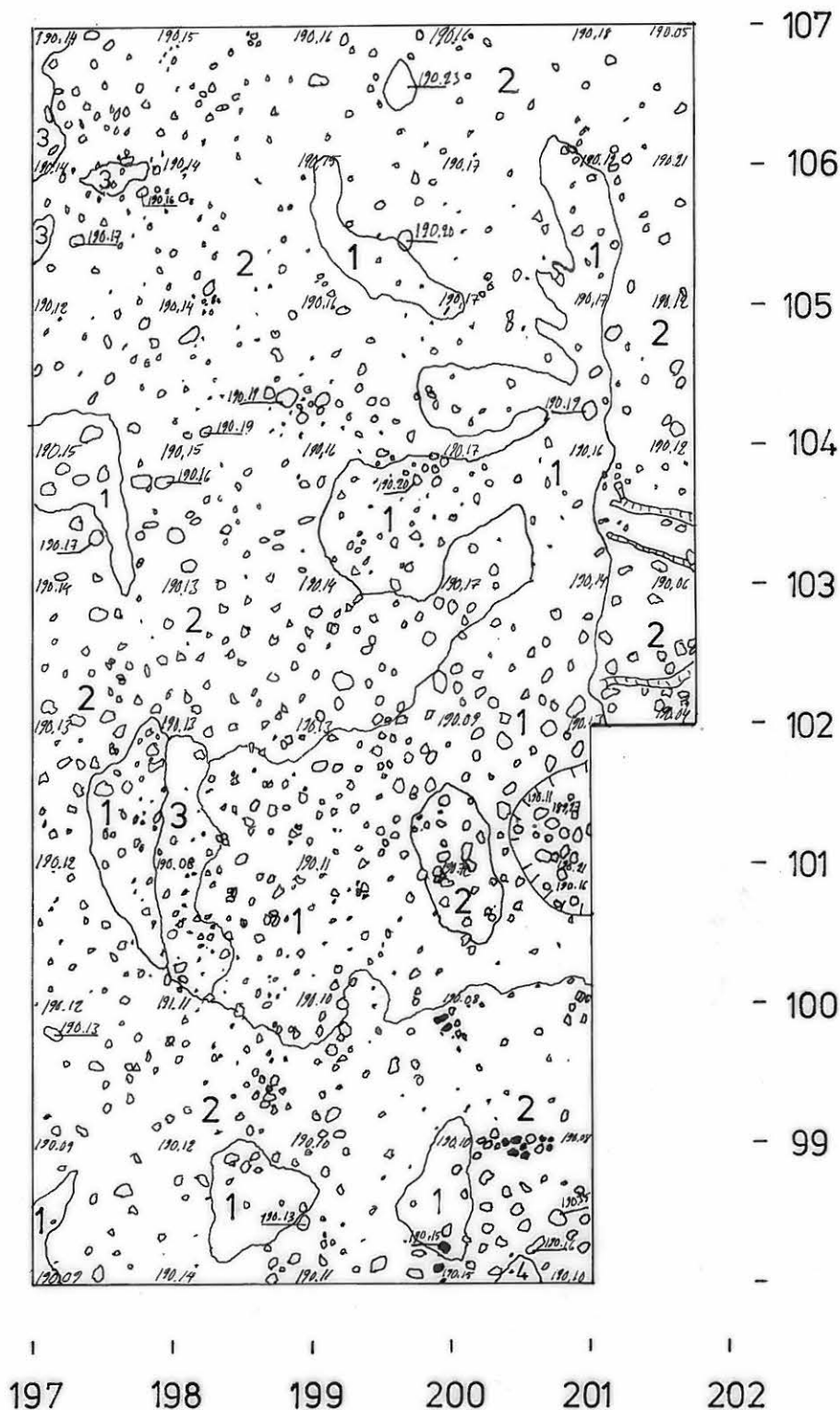
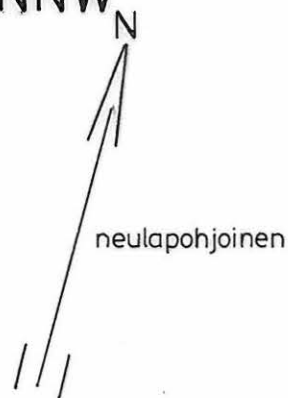
2 harmaa, huuhtoutunut hiekka

3 ruskea, rikastunut hiekka

○ kivi

● palanut kivi

♣ juuri

SODANKYLÄ 161 MATARASAARI NNW

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO: 1

MK :1:50 1 m

Piirt. T. Karjalainen

1 turve

2 harmaa, huuhtoutunut hiekka

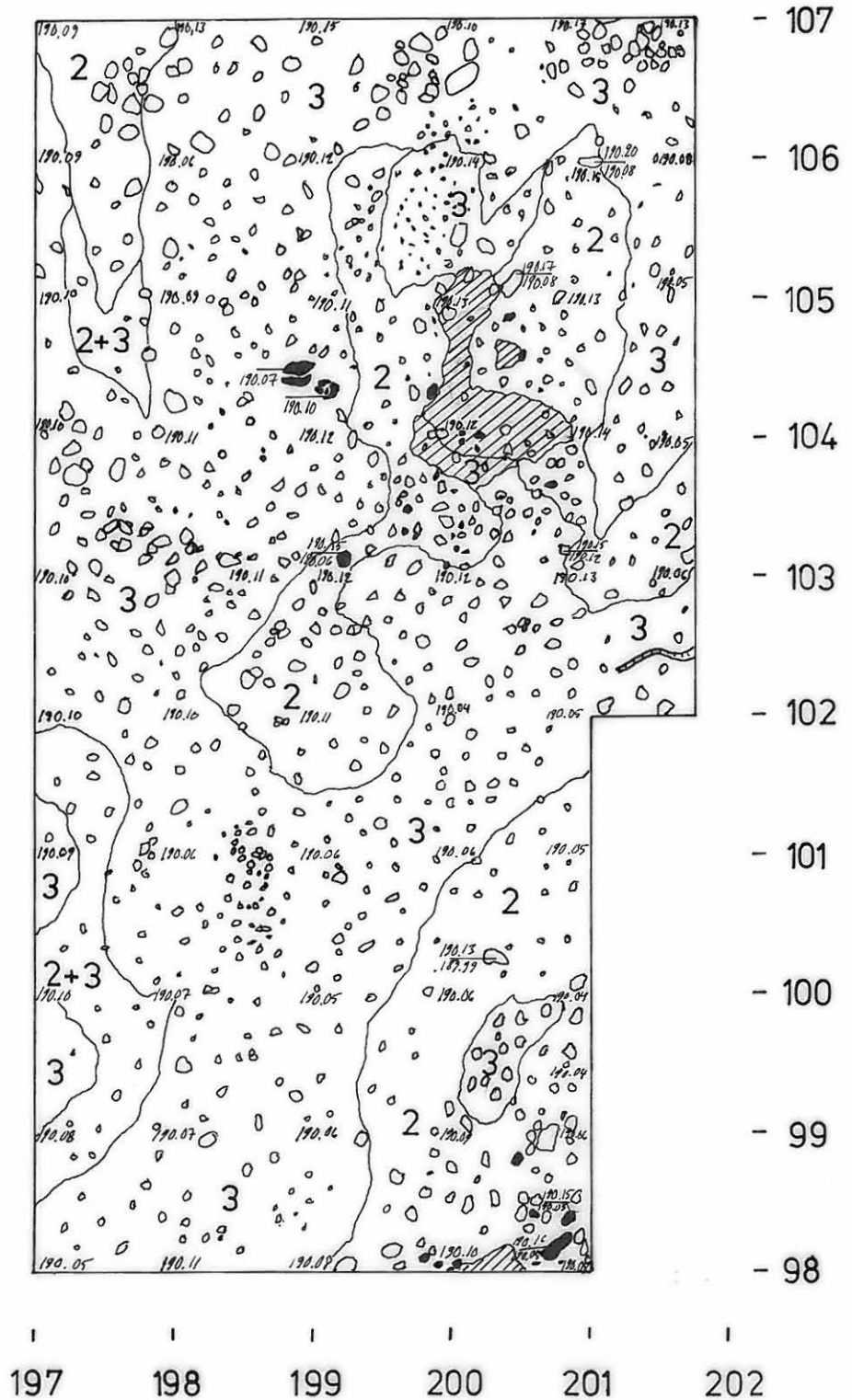
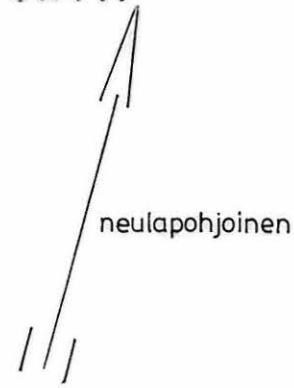
3 ruskea, rikastunut hiekka

 punaiseksi palanut hiekka

○ kivi

● palanut kivi

 juuri

SODANKYLÄ 161 MATARASAARI NNW

P. Halinen 1992

LÖYTÖKARTTA

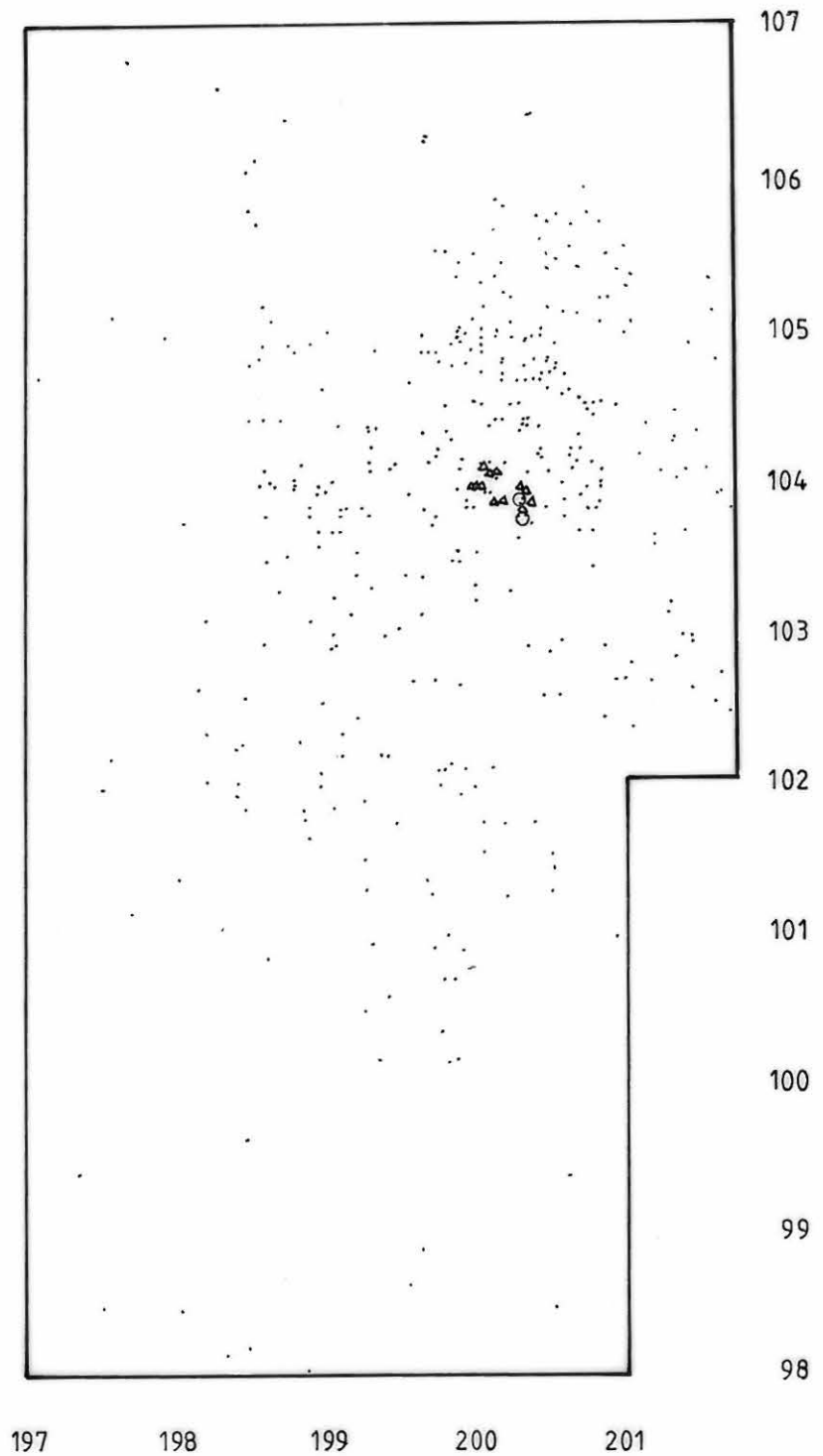
MK 1:50

0 1 2m

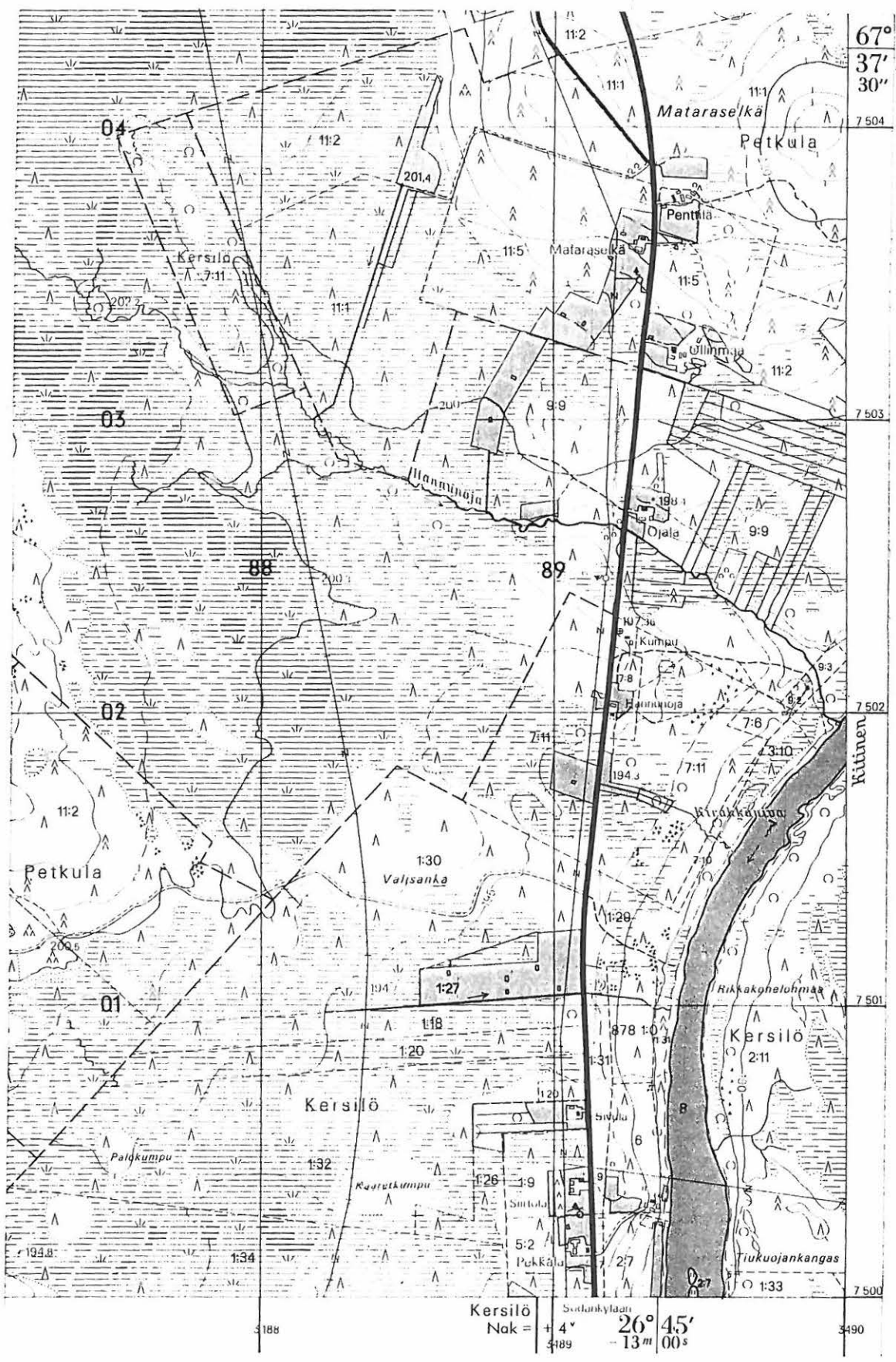
PIIRT. P. HALINEN

- KVARTSI YM.
- KERAMIikka
- △ PALANUT LUU

SODANKYLÄ 159 Uusitalo

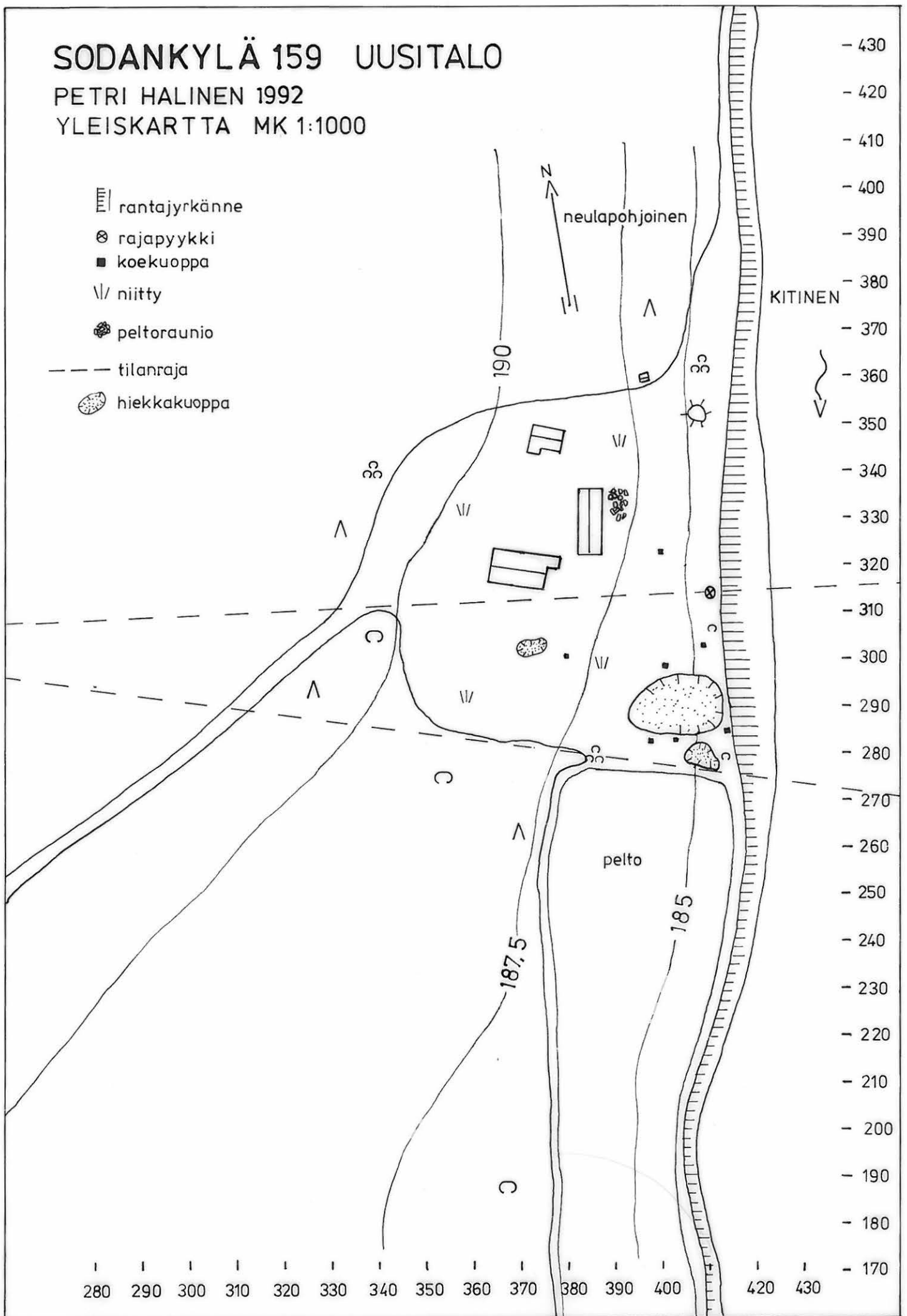

Ote peruskrtasta 3714 08 POSTOAAPA, 1:20 000, Helsinki 1989
tutkittu kohde

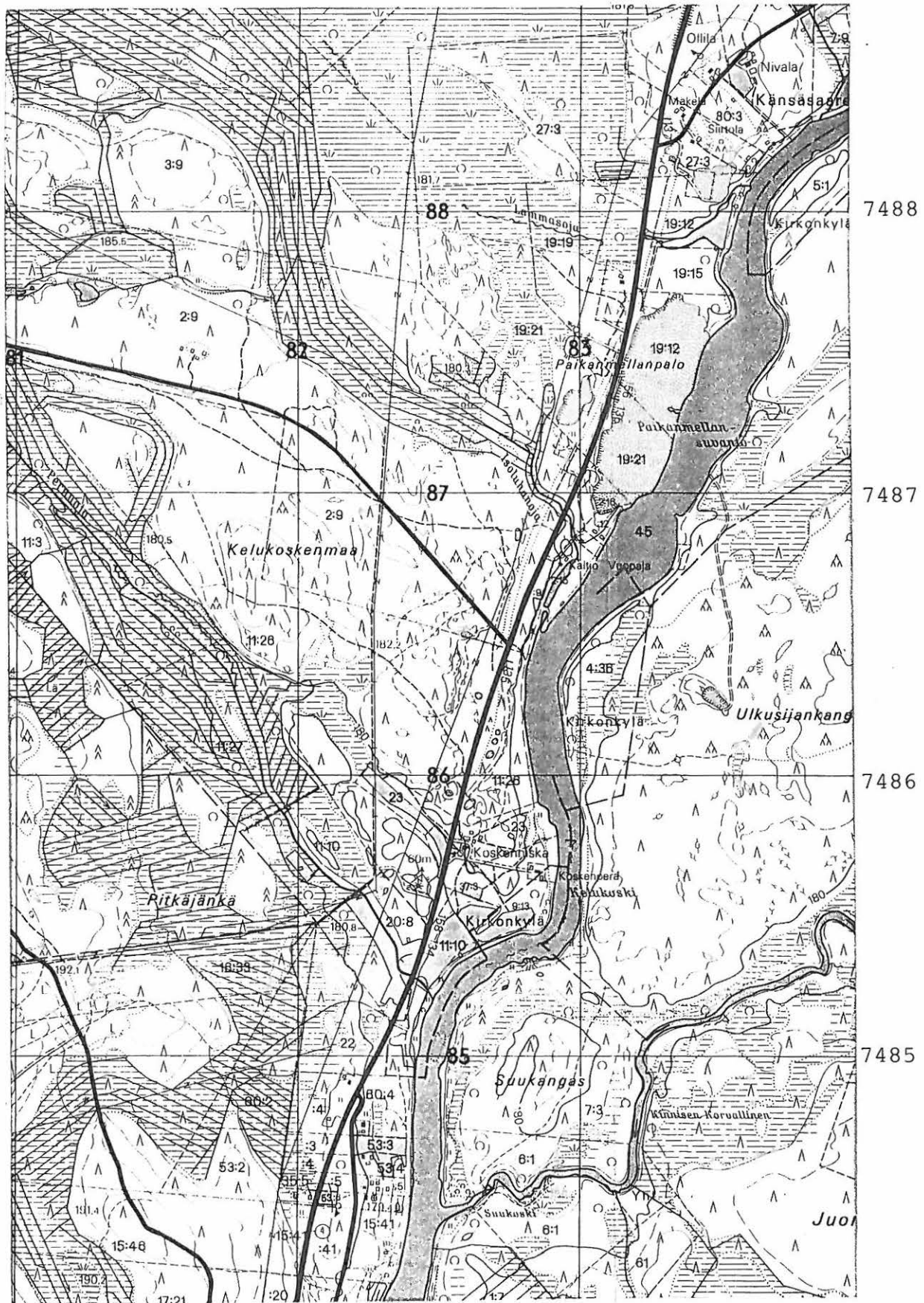
SODANKYLÄ 159 UUSITALO

PETRI HALINEN 1992

YLEISKARTTA MK 1:1000

SODANKYLÄ 63 Poikamalla

Ote peruskartasta 3713 09 SODANKYLÄ, 1:20 000, Helsinki 1987

tutkittu kohde

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

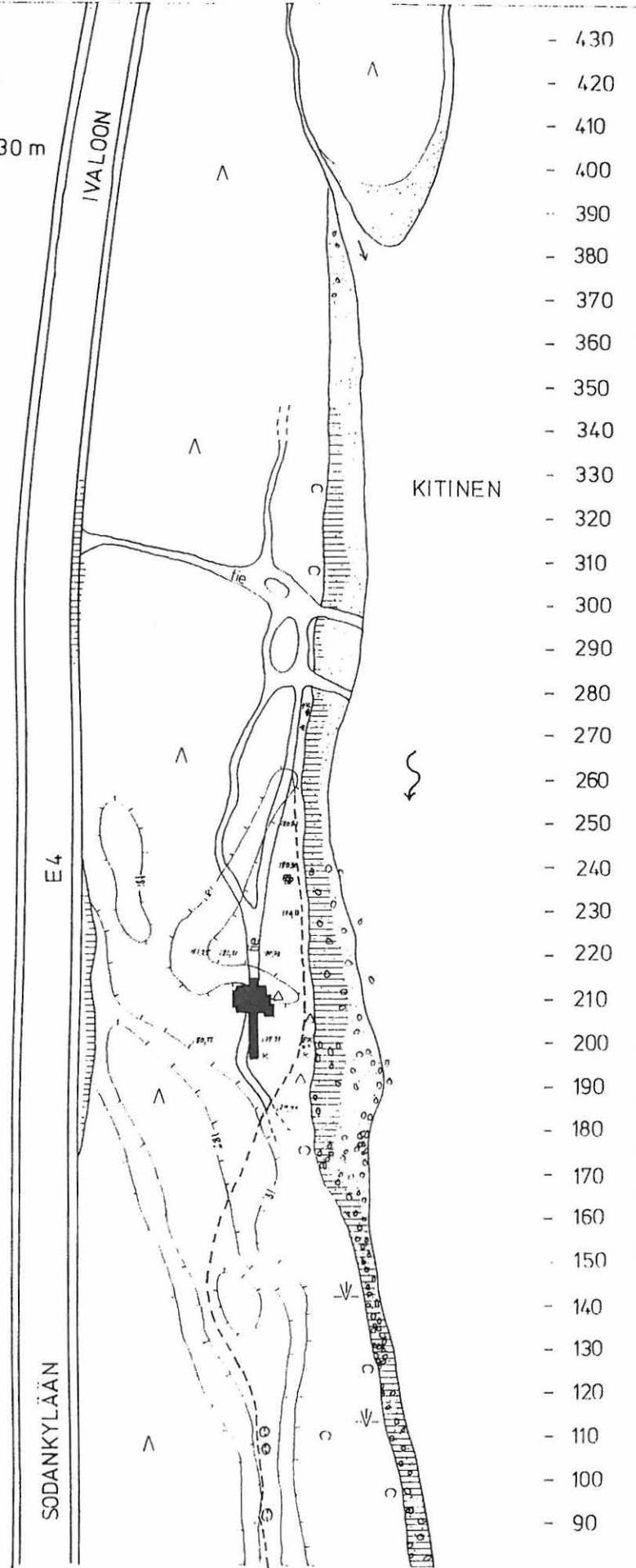
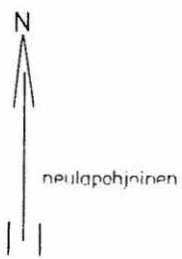
PETRI HALINEN 1992

YLEISKARTTA ~~MK 1:1000~~

Piirt. T.Karjalainen

30 m

- jyrkänne
- polku - - - -
- pyyntikuoppa
- rajapyykki
- kaivausalue
- palaneita kiviä
- kvartseja

300 310 320 330 340 350 360 370 380 390 400 410 420 430 440 450

SODANKYLÄ 63

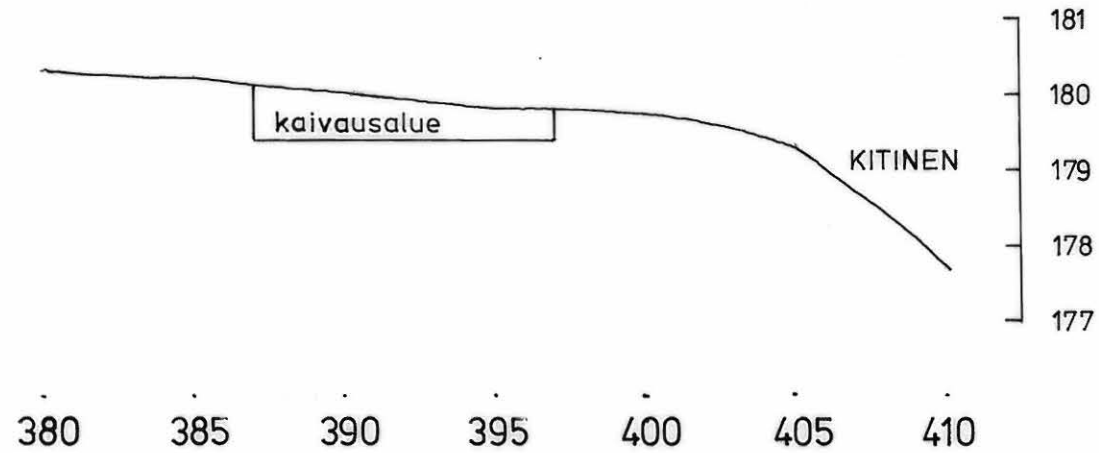
POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

POIKKILEIKKAUSKARTTA LINJALTA: X=200, Y= 380 - 410

MK:1:500 = 15 m.

Piirt. T.Karjalainen

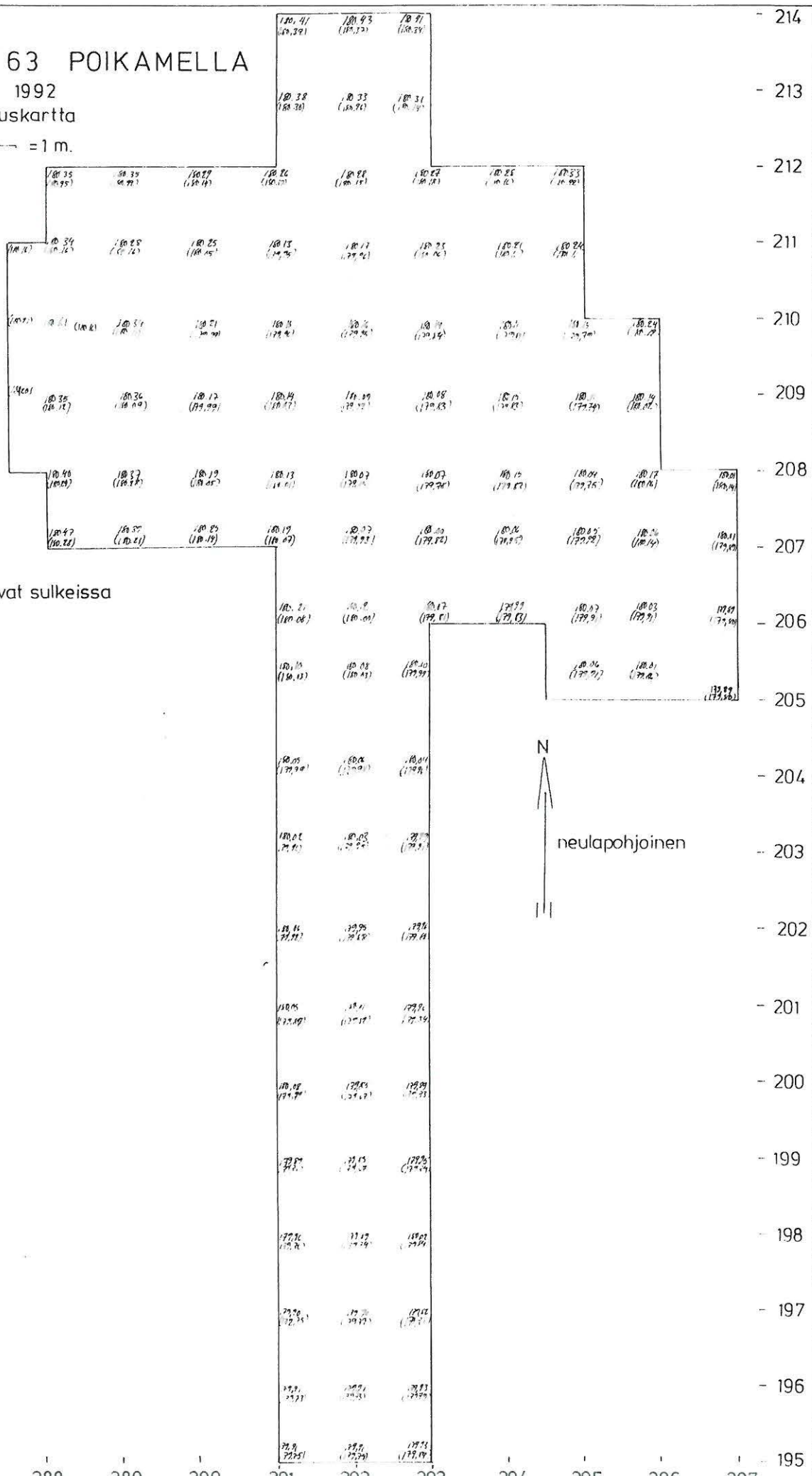
SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

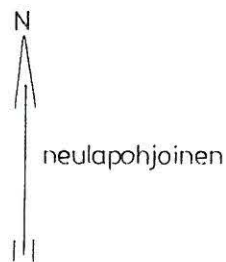
Pinta- ja pohjavaaituskartta

MK 1:50 = 1 m.

Piirt. T.Karjalainen

Pohjavaaitukset ovat sulkeissa

387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO:0

MK 1:50 1 m

Piirt. T. Karjalainen

- 1 turve
 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
 3 vaaleanruskea rikastunut hiekka
 4 tummanruskea rikastunut hiekka

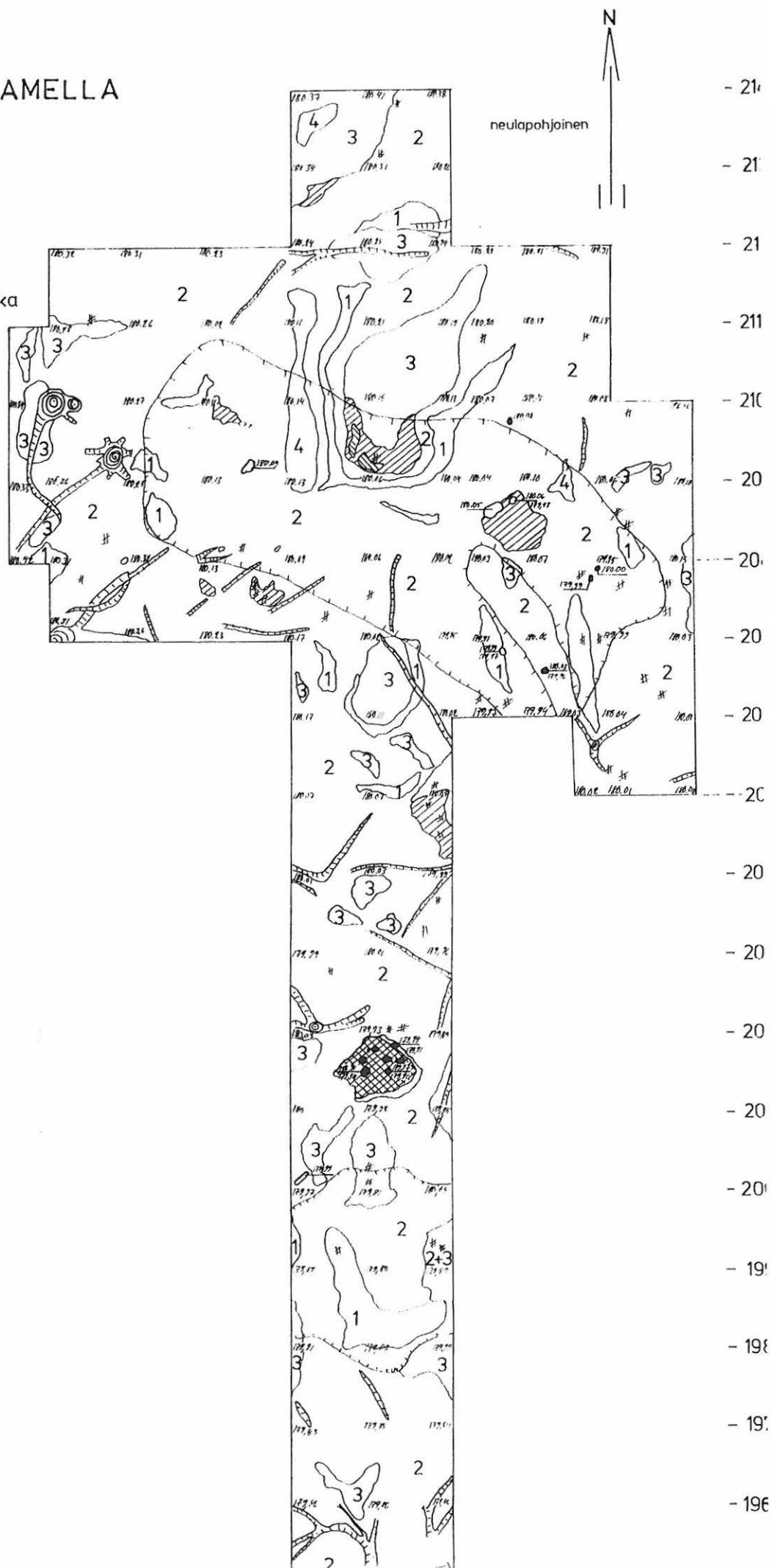
 punaiseksi palanut hiekka

 ruskea likamaa

 nokimaa

• palanut kivi

o palamaton kivi

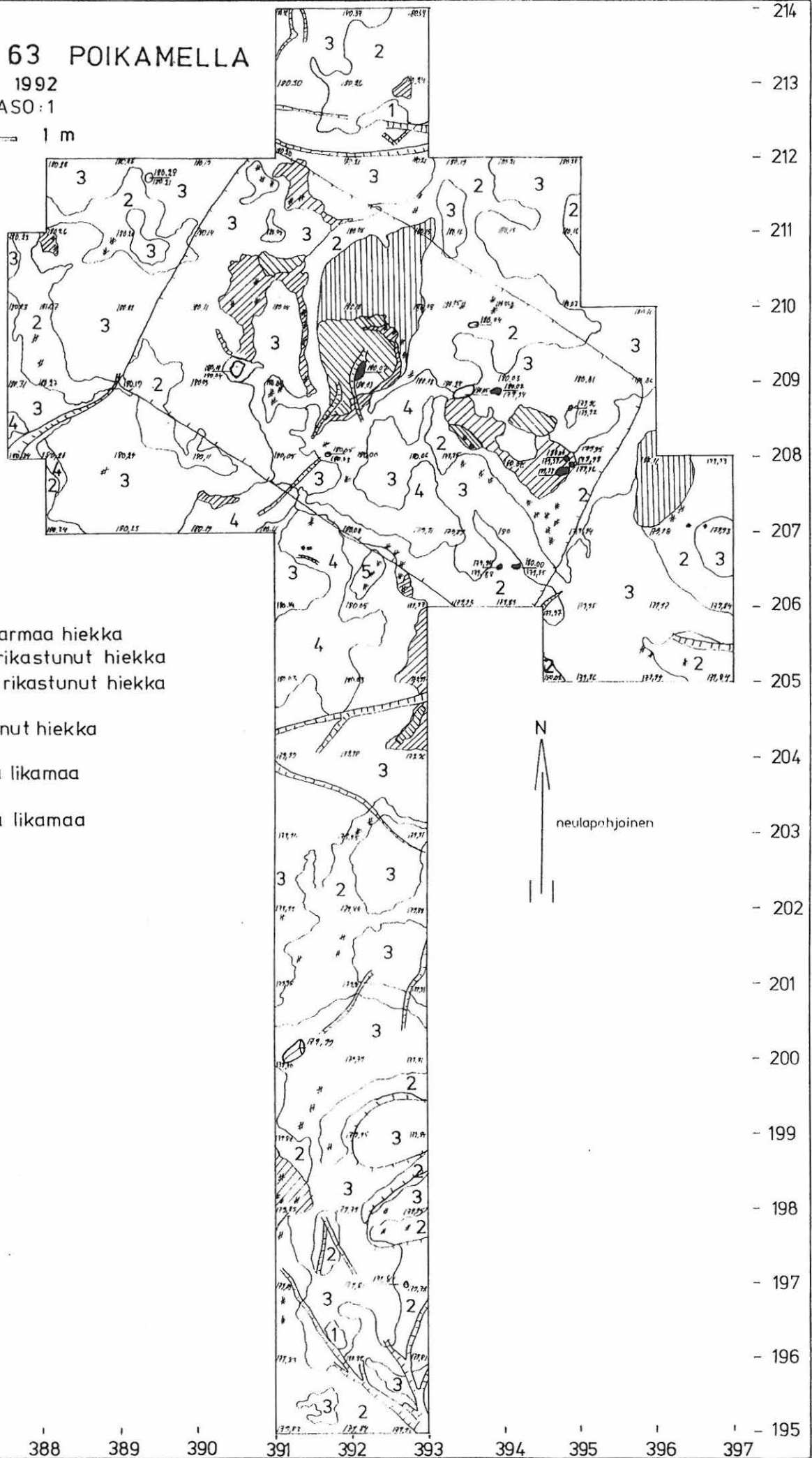
SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO: 1

MK: 1:50 1 m

Piirt. T. Karjalainen

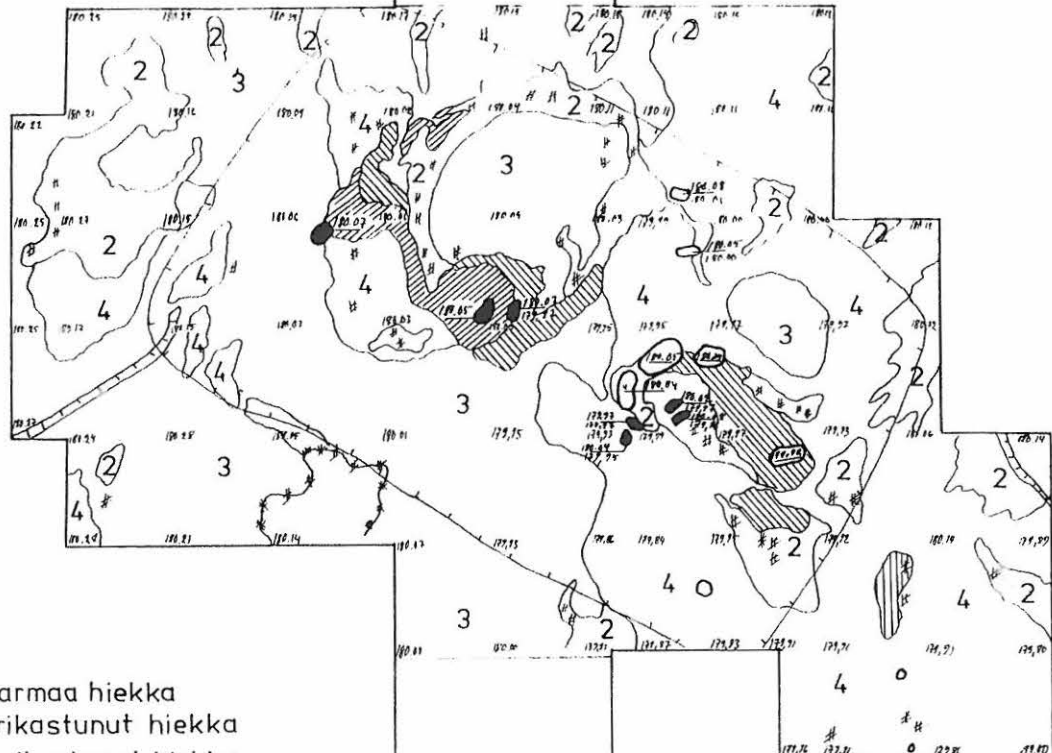
SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO: 2

MK: 1:50 1 m

Piirt. T.Karjalainen

- 1 turve
- 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
- 3 vaaleanruskea rikastunut hiekka
- 4 tummanruskea rikastunut hiekka

 punaiseksi palanut hiekka

 tummanruskea likamaa

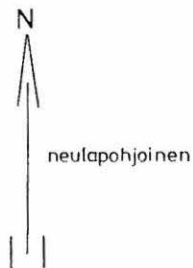
 vaaleanruskea likamaa

 painanne

 palanut kivi

 palamaton kivi

 kumpare

387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397

214
213
212
211
210
209
208
207
206
205
204
203
202
201
200
199
198
197
196
195

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO 3, OSA 1/2

MK: 1:50 . 1 m

piirt. T.Karjalainen

- 212

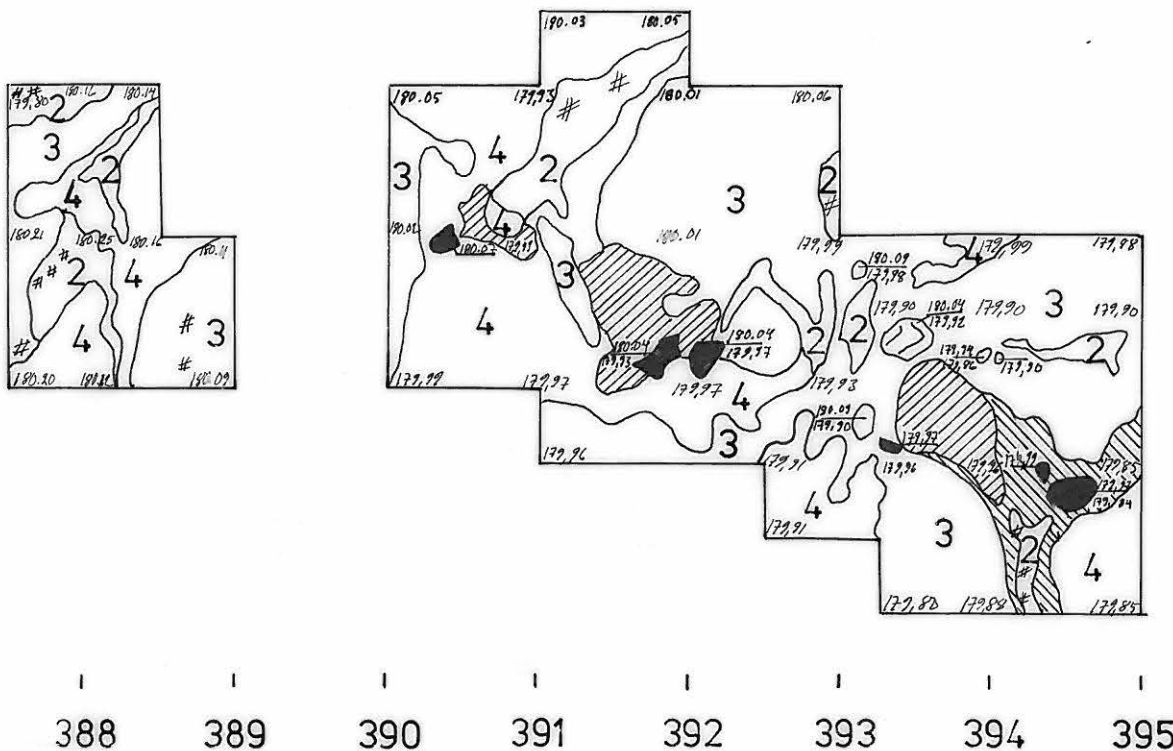
- 211

- 210

- 209

- 208

- 207

1 turve

2 huuhtoutunut, harmaa hiekka

3 vaaleanruskea, rikastunut hiekka

4 tummanruskea, rikastunut hiekka

 punaiseksi palanut hiekka

 ruskea likamaa

● palanut kivi

○ palamaton kivi

SODANKYLÄ 63

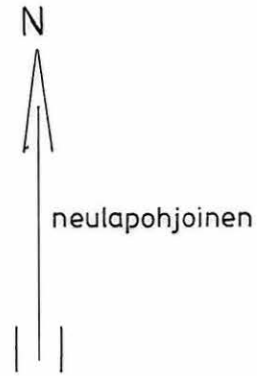
POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

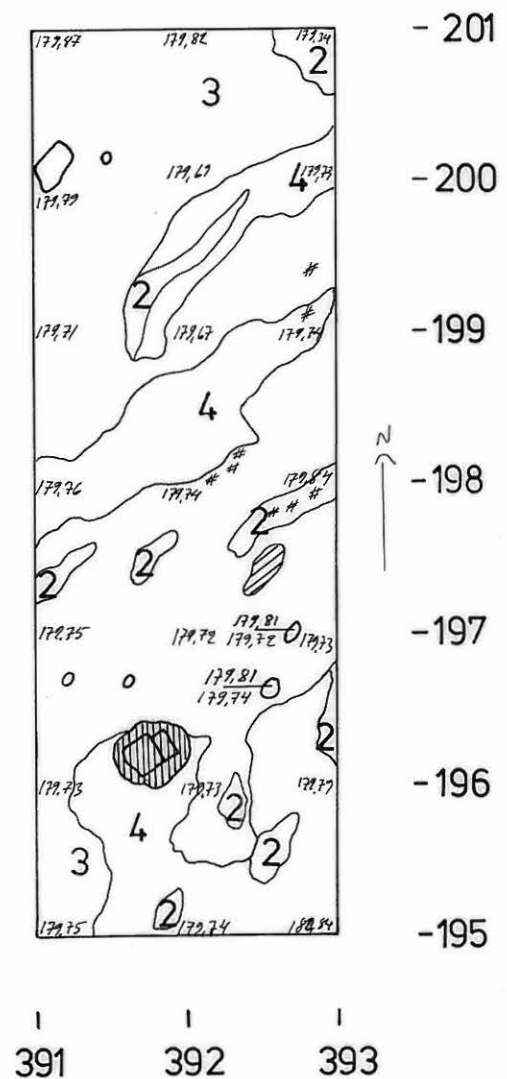
TASOKARTTA, TASO 3 OSA: 2/2

MK: 1:50 ————— = 1m.

piirt. T.Karjalainen

- 2 huuhtoutunut harmaa hiekka
- 3 vaaleanruskea rikastunut hiekka
- 4 tummanruskea rikastunut hiekka
- punaiseksi palanut hiekka
- resentti likamaakuoppa
- o kivi
- * noki

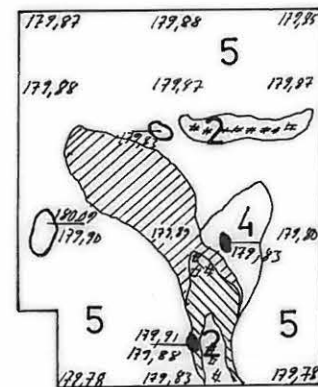
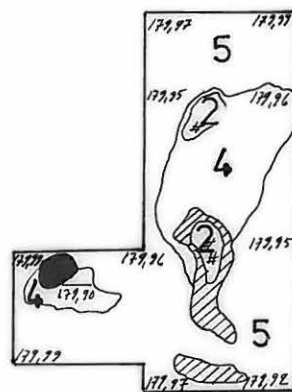
SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA

PETRI HALINEN 1992

TASOKARTTA, TASO 4

MK: 1:50 = 1m.

piirt. T.Karjalainen

388 389 390 391 392 393 394 395

- 2 huuhtoutunut, harmaa hiekka
- 3 vaaleanruskea, rikastunut hiekka
- 4 tummanruskea, rikastunut hiekka

 punaiseksi palanut hiekka

 ruskea likamaa

5 harmaa pohjamaa

- palanut kivi
- palamaton kivi
- # noki

SODANKYLÄ 63 POIKAMELLA 1992

PETRI HALINEN MK. T: 25 — = 25 cm.

Piirt. T. Karjalainen

POIKKILEIKKAUSKARTTA LINJOILTA Y=393 LÄNNESTÄ ITÄÄN JA
Y=191 IDÄSTÄ LÄNTEEN

- turve
- 2 harmaa, huuntoutunut hiekka
- 3 ruskea likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- ruskea likamaa
- nokea

